MARK
TWAIN

STRĂINUL MISTERIOS

MARK TWAIN

STRĂINUL MISTERIOS

În românește de
Simona Noja
Radu Amzulescu

Coperta: Nicolae Hossu
Lector: Dan Dumbravă

"The Misterious Stranger and Other Stories"
by
Mark Twain
1916, by Harper & Brothers

Toate drepturile asupra acestei versiuni
sînt rezervate editurii Colocvii

CAPITOLUL I

Era în anul 1590 - iarna. Austria era departe de restul lumii şi adormită. Era încă Evul Mediu în Austria şi promitea să rămînă aşa pentru totdeauna. Unii chiar o trimiteau înapoi cu secole şi secole. Ei spuneau că după ceasul minţii şi al spiritului, Austria mai zăbovea în vîrsta adevăratei credinţe. Cuvintele lor sunau ca o laudă, nu ca o defăimare, aşa cum de altfel le luam şi noi, fiind mîndri de ele. Îmi aduc bine aminte, deşi pe vremea aceea eram un copil, cîtă plăcere simţeam, ascultîndu-le.

Da, Austria era departe de lume, adormită şi satul nostru era chiar în mijlocul acestui somn, fiind în mijlocul Austriei. Moţăia în pace şi în adîncă singurătate, apărat de dealuri şi de păduri, unde veştile din lumea mare cu greu îi puteau tulbura visele şi astfel mulţumirea lui era nemărginită.

În imediata apropiere a satului curgea un rîu liniştit, în apa căruia se oglindeau norii, în forme de corăbii pietrificate, purtate de vînt. Lîngă rîu se întindeau rîpele împădurite, pînă la prăpastia adîncă. La marginea prăpastiei se ridica întunecat un castel uriaş pe ale cărui nenumărate turnuri şi bastioane le îmbrăcau precum o armură, viţa de vie.

Dincolo de rîu, cam o leghe la stînga, era o învălmăşeală de coline împădurite, spintecate de trecători şerpuitoare, în care soarele nu pătrunsese niciodată. La dreapta, de la o altă prăpastie ce străjuia rîul şi pînă la colinele de care am povestit mai devreme, se desfăşura un cîmp larg, presărat cu mici căsuţe adăpostite printre livezi şi copaci umbroşi.

Întregul ţinut care se întindea cît vedeai cu ochii era moştenirea transmisă din generaţie a unui prinţ, iar castelul era păstrat întotdeauna într-o curăţenie şi ordine perfecte, deşi proprietarii nu veneau să locuiască acolo decît o dată la cinci ani. Cînd veneau, parcă stăpînul lumii întregi ar fi ajuns acolo, aducînd cu sine întreaga strălucire a regatelor sale. Plecînd, lăsau în urma lor o linişte asemănătoare somnului adînc ce urmează unei petreceri desfrînate.

Eseldorf, căci așa se numea satul, era un adevărat paradis pentru noi, băieții. Nu ne băteam prea mult capul cu învățătura. Înainte de toate, cei mari aveau grijă să ne formeze ca buni creștini; să ne închinăm cu multă evlavie Fecioarei, Bisericii și Sfinților, mai presus de orice. În afara acestor lucruri, nu ni se cerea să cunoaștem mai mult. Și, de fapt, ca să fiu sincer, nici nu aveam voie. Cunoașterea nu era bună pentru oameni de rînd. Ea îi putea face nemulțumiți față de destinul lor, hărăzit de Dumnezeu, iar Dumnezeu nu rabdă potrivnici la rînduielile sale.

În sat aveam doi preoți. Unul dintre ei, părintele Adolf, era foarte zelos și energic, calități ce-i atrăgeau respectul sătenilor. Puteau să existe pe lume preoți mai buni decît părintele Adolf, dar nimeni în sat nu era atît de respectat de credincioși și nu era ținut la mai mare cinste. Iar asta se datora faptului că se arăta neînfricat în fața Diavolului. Era singurul creștin pe care l-am cunoscut vreodată, despre care puteai jura cu mîna pe inimă în această privință. De aceea, oamenii îl priveau cu evlavie și-l investeau cu calități deosebite pe care numai un om ca el le poate avea. Dar în același timp simțeau față de el supunere și teamă. Căci dacă oamenii scrîșneau din dinți vorbind despre Diavol, nu aveau totuși cutezanța să-l înfrunte. În schimb, părintele Adolf se purta cu totul și cu totul altfel. El îl numea pe Necuratul cum îi venea la gură, ba, mai mult, își bătea joc de el și îl ironiza, făcîndu-i pe cei din jur să se înfioare cînd îl auzeau și să plece iute din preajma sa, de frică să nu-i ajungă vreo nenorocire.

Părintele Adolf, întîlnindu-se cu Satan față în față, și nu o singură dată, l-a tratat pur și simplu cu dispreț. Erau fapte vitejești și mai presus de orice îndoială, părintele însuși relatîndu-le. Căci el nu a făcut niciodată un secret din asemenea treburi, ba dimpotrivă, le-a spus peste tot. Și nimeni nu punea adevărul la îndoială pentru că exista cel puțin o dovadă sigură că părintele Adolf a aruncat cu o sticlă de vin în Satan. Mărturie clară stătea pata de vin roșu de deasupra biroului său, unde sticla, izbindu-se de perete - fapt iarăși incontestabil - s-a spart.

Dar mai era și părintele Peter, celălalt preot, pe care noi, copiii, îl iubeam tare mult. Și din cauza asta am suferit cînd a avut

necazuri. Căci după unele guri clevetitoare, părintele ar fi spus că Dumnezeu este numai bunătate, că pe toţi oamenii îi consideră fiii săi şi va găsi El o cale să-i izbăvească pe toţi. Desigur, acuzaţia era groaznică, dar nu a existat niciodată o dovadă că părintele Peter ar fi spus chiar aşa, şi nici nu i-ar fi stat în fire s-o spună, el fiind în toate cazurile blînd, bun şi cinstit. De altfel, nu era învinuit că ar fi comis grozăvia în biserică, de la amvon, unde întreaga comunitate putea auzi şi depune mărturie, ci înafara bisericii, în discuţii întîmplătoare - ocazie prielnică pentru "binevoitori" să denatureze adevărul.

Părintele Peter avea un duşman, şi încă unul foarte puternic, astrologul, care trăia într-un turn vechi, aproape ruină, în susul văii, unde îşi petrecea nopţile cu cititul în stele. Cu toţii îi cunoşteam puterea de a prevedea războaie şi foamete, deşi nu era chiar atît de mare performanţa sa, de vreme ce mereu bîntuie undeva în lume, un război sau foamete. El se mai pricepea să caute în stele destinul fiecărui om, cu ajutorul unei cărţi şi, zice-se, avea darul să afle lucrurile de preţ, pierdute. Erau motive pentru care tot satul, cu excepţia părintelui Peter, se înclinau cu respect înaintea sa. Chiar şi părintele Adolf, el, care s-a certat cu Diavolul, avea un respect firesc pentru astrolog, încă de cînd acesta a venit în satul nostru, purtîndu-şi pălăria înaltă şi roba sa lungă pictată cu stele, ducîndu-şi cartea cea mare la subţioară, şi bastonul despre care se spunea că are puteri magice. Ba mai mult, însuşi episcopul îl asculta cîteodată pe astrolog, pentru că, zice-se, pe lîngă cititul în stele şi profeţie, astrologul făcea un adevărat spectacol din pioşenia lui, iar faptul acesta impresiona profund pe sfinţia sa.

În schimb, părintele Peter nu dădea doi bani pe astrolog. Îl demasca şi-i spunea pe faţă escroc şi şarlatan cu căpăţîna goală de orice cunoştinţe, fără alte puteri decît ale unui om oarecare, dacă nu chiar ale unui prăpădit. Prin atitudinea sa, cum era şi lesne de înţeles, şi-a atras ura astrologului şi-a înteţit şi mai mult dorinţa acestuia de a-l distruge. Aşa că noi nu aveam nici pic de îndoială că tocmai astrologul răspîndise povestea despre spusele părintelui

Peter cu privire la slăbiciunea lui Dumnezeu pentru toţi fiii săi, şi tot el făcuse ca ea să ajungă la urechile episcopului.

Zice-se că părintele Peter ar fi făcut această remarcă nepoatei sale, Marget, deşi ea nega şi-l implora pe episcop să o creadă şi să-i salveze unchiul de la sărăcie şi dizgraţie. Dar episcopul a rămas surd la rugămintele ei şi l-a suspendat pe părintele Peter pe o perioadă nelimitată. N-a avut curajul să meargă atît de departe încît să pronunţe excomunicarea în baza depoziţiei unui singur martor. Şi astfel părintele stătea de vreo doi ani fără slujbă, iar celălalt preot al nostru, părintele Adolf, rămase să păstorească pe izlazul credinţei întreaga turmă.

Au urmat ani grei pentru bătrînul preot şi Marget. Dacă înainte duceau o viaţă bună şi fără griji, acum, intraţi în umbra mîniei episcopului, soarta lor s-a schimbat brusc. Mulţi prieteni i-au părăsit, iar ceilalţi au devenit reci şi distanţi. Frumuseţea şi inteligenţa lui Marget nu au putut împiedica abaterea nenorocului asupra lor. Împlinise 18 ani. Preda lecţii de harpă, din care îşi cîştiga existenţa. Dar elevii ei o părăseau unul cîte unul. Iar cînd erau organizate petreceri şi dansuri de tinerii din sat, ea era uitată. Flăcăii n-o mai căutau, nu-i intrau în casă. Excepţie făcea doar Wilhelm Meidling, dar oricum, acesta însemna foarte puţin.

Fata şi unchiul ei erau trişti şi părăsiţi, abandonaţi în uitare şi dizgraţie. Strălucirea soarelui dispăruse din viaţa lor. Doi ani la rînd, lucrurile au mers din rău în mai rău. Hainele lor se învecheau, pîinea le era din ce în ce mai greu de obţinut. În cele din urmă, inevitabilul se produse: Solomon Isaacs a împrumutat întreaga sumă necesară cumpărării casei preotului, anunţînd pentru a doua zi sigilarea ei.

CAPITOLUL II

Dintre băieţii satului, mai ales trei eram mereu împreună, legaţi chiar de la început de o prietenie ce se întărea odată cu trecerea anilor. Nikolaus Bauman - fiul judecătorului principal al tribunalului local; Seppi Wohlmeyer - fiul cîrciumarului, proprietar al celui mai mare han din sat, numit "Cerbul de aur", cu o frumoasă grădină plină de pomi umbroşi, ce se întindea pînă la malul rîului, unde se găseau bărci de închiriat. Iar eu, Theodor Fischer, eram al treilea. Tatăl meu era organistul bisericii, conducătorul breslei muzicienilor din sat, profesor de vioară, compozitor, colector de taxe pentru biserică, paracliser; deci un cetăţean folositor şi respectat de toţi.

Cunoşteam dealurile şi pădurile la fel de bine ca păsările cerului pentru că tot timpul nostru liber îl petreceam hoinărind - adică atunci cînd nu înotam, nu pescuiam, nu ne plimbam cu barca, nu ne dădeam pe gheaţă, sau pe deal, cu sania.

Eram "stăpîni" pe parcul castelului şi foarte puţini aveau acest drept. Asta se datora simpatiei ce o avea pentru noi cel mai bătrîn servitor al castelului, Felix Brandt. Adesea ne petreceam acolo nopţile să-l ascultăm povestind despre timpuri apuse şi lucruri stranii, să fumăm cu el (el ne învăţase) şi să bem cafea. Căci el fusese în războaie, ba mai mult, luase parte la asediul Vienei. Acolo, cînd turcii au fost învinşi şi alungaţi, printre prăzile de război erau şi saci cu cafea. Prizonierii turci le-au explicat utilitatea ei şi i-a învăţat cum se poate obţine din ea o băutură extrem de plăcută. Drept urmare, bătrînul Felix Brandt avea mereu cafea, pentru bucuria lui, dar şi pentru a-i uimi cu ea pe cei ignoranţi.

Cînd era furtună, ne ţinea la el toată noaptea; cînd trăsnea şi fulgera afară, ne povestea despre stafii şi grozăvii de tot felul, despre războaie, crime, mutilări şi alte asemenea, pe care însă ştia să le povestească în aşa fel, încît să nu ne îngrozească. Ba mai mult: să facă o atmosferă tare plăcută şi intimă. Toate aceste poveşti erau adunate din propria lui viaţă. Văzuse multe stafii la viaţa lui, vrăjitoare şi farmece, iar odată, pierzîndu-se într-o

înspăimîntătoare vijelie în miezul nopţii, tocmai în munţi, l-a zărit, îngrozit, la lumina fulgerului, pe "vînătorul sălbatec" urlînd mai tare decît vijelia, urmat de cîinii lui, stafii şi ei, amuşinînd după el şi dispărînd cu toţii în despicătura norilor.

Altădată văzuse un spirit rău şi de cîteva ori zărise lilieci uriaşi, dintre cei care fac vînt cu aripile deasupra oamenilor adormiţi, fermecîndu-i şi sugîndu-le sîngele pînă cînd aceştia ajung să-şi dea duhul.

Ne sfătuia să nu ne temem de fiinţe supranaturale cum ar fi de pildă, stafiile. Zicea că nu fac nimănui rău, ci numai bîntuie din cauza nefericitei lor singurătăţi, dorind căldură şi compasiune din partea oamenilor. Şi, în timp ce învăţam să fim curajoşi, chiar coboram împreună cu el pînă în beciul castelului, la carcerele bîntuite de duhuri.

Fantoma a apărut o singură dată. Venea dinspre partea întunecoasă spre partea luminoasă a carcerei, zbura încet şi fără zgomot prin aer, ca apoi să dispară în zidul celulei. Văzînd-o, am tremurat atît de puţin, şi asta datorită învăţăturilor lui Felix, care ne-a mai povestit că ea, fantoma, vine cîteodată noaptea şi îl trezeşte, trecîndu-şi mîna de abur peste faţa lui. Dar nu-i face nici un rău, căci nu vrea decît să fie băgată în seamă şi nu cere decît simpatie. Însă cel mai straniu lucru era că bătrînul văzuse şi îngeri - aievea, coborîţi din rai - şi chiar stătuse de vorbă cu ei. Aceşti îngeri nu aveau aripi, purtau haine, vorbeau şi acţionau ca orice om normal şi nu ai fi ştiut că sînt îngeri, dacă nu ar fi făcut tot felul de lucruri uimitoare, pe care nici un muritor nu le poate face. O, mai ales felul în care dispăreau brusc în timpul conversaţiei era un lucru pe care, oricît l-ar vrea, nici un muritor nu este în stare să îl facă. Şi ne mai povestea că ei, îngerii, sînt drăguţi şi veseli, nu trişti şi melancolici ca stafiile.

Era într-o noapte de mai, după o astfel de discuţie, cînd ne-am trezit dimineaţa, am luat micul dejun împreună cu el, apoi am coborît în vale, am trecut podul şi am pornit înspre coline, în partea stîngă, unde se afla un vîrf de deal împădurit, care era locul nostru preferat. Ne-am întins pe iarbă, la umbră, să ne odihnim,

să fumăm şi mai ales să discutăm despre acele lucruri ciudate care rămăseseră în mintea noastră şi care ne impresionaseră.

Din păcate, nu puteam fuma; din cauza neatenţiei noastre, uitasem amnarul şi cremenea.

Curînd, a apărut un tînăr care s-a apropiat de noi printre copaci, s-a aşezat şi a început să vorbească pe un ton prietenos, de parcă ne-ar fi cunoscut de cînd lumea. Dar noi nu i-am răspuns pentru că eram neobişnuiţi cu străinii şi reţinuţi faţă de ei. Purta haine noi şi bune pe el, era bine făcut şi avea o faţă cuceritoare, o voce plăcută, se mişca uşor şi liber fără să fie inhibat, nu greoi, stîngaci şi crispat ca alţi băieţi. Doream să fim prietenoşi cu el, dar nu ştiam cum să începem. Atunci m-am gîndit la pipa mea şi m-am întrebat dacă ar fi politicos să-i ofer să fumeze, dar mi-am adus aminte că noi nu aveam foc, aşa că am rămas dezamăgit. Dar el s-a uitat drept şi luminos la mine, şi-a zis:

- N-ai foc? Dar este foarte simplu. Voi face rost.

Eram atît de uimit încît nu puteam vorbi. De aceea nici nu am făcut-o. El a luat pipa, a suflat uşor deasupra ei, tutunul s-a aprins şi din el au început să se înalţe spirale de fum albăstrui.

Era firesc să sărim ca arşi în picioare şi s-o luăm la fugă. Ceea ce am şi încercat. Şi chiar am făcut cîţiva paşi, în timp ce el ne ruga insistent să rămînem, dîndu-şi cuvîntul de onoare că nu ne va face nici un rău. Nu dorea decît să fim prieteni şi să stea cu noi.

Ne-am oprit locului, în aşteptare. Am fi dorit să ne întoarcem înapoi, eram uimiţi şi curioşi, dar şi înfricoşaţi de întîmplare.

El continua să ne convingă în stilul său captivant - persuasiv. Cînd am văzut că pipa nu sare în aer şi nimic rău nu se întîmplă, încetul cu încetul încrederea ne-a revenit şi curiozitatea a învins frica, aşa că ne-am aventurat înapoi, precauţi totuşi, gata să ne luăm zborul la cel mai mic semn de alarmă.

Tînărul ne-a cîştigat pentru că a ştiut cum să ne ia. Nimeni nu putea rămîne neîncrezător şi înfricoşat în faţa unui om atît de simplu şi de drăguţ, care vorbea atît de manierat. Nu, cu siguranţă, dovadă că ne cucerise, atrăgîndu-ne de partea sa şi nu a trecut

mult timp pînă să devenim fericiţi, liniştiţi şi vorbăreţi, bucuroşi că am găsit un nou prieten.

Cînd teama noastră s-a destrămat de tot, l-a întrebat cum a învăţat să facă aşa lucruri stranii, la care el ne-a răspuns că nu le-a învăţat deloc, ele îi vin natural, ca şi multe alte lucruri curioase.

- Care anume?
- Oh, numeroase! Nici nu ştiu cîte.
- Ne arăţi şi nouă? l-am întrebat eu.
- Vă rugăm! insistaseră şi ceilalţi.
- Nu veţi fugi din nou?
- Nu, sigur nu! Vreţi?
- Da, cu plăcere, dar ştiţi, nu trebuie să vă uitaţi promisiunea.
- N-o s-o uităm, n-o s-o uităm, am strigat cu toţii într-un glas.

El s-a dus la o baltă şi s-a întors cu puţină apă pe care o ţinea într-o cupă făcută dintr-o frunză. A suflat asupra ei, a aruncat-o şi brusc, în faţa ochilor noştri, apăru o bucată de gheaţă în forma cupei. Eram uimiţi şi vrăjiţi, fără să mai simţim vreo teamă. Eram încîntaţi să fim acolo şi l-am rugat să ne mai facă şi alte minuni. A spus că ne va oferi orice fel de fructe am dori, indiferent dacă sînt, sau nu, de sezon. Toţi am strigat într-un glas:

- Portocale!
- Mere!
- Struguri!
- Dar sînt în buzunarele voastre! a spus străinul.

Şi culmea: era adevărat! Şi ce fructe! Le-am mîncat pe toate şi am mai fi dorit, dar nimeni nu îndrăzni să o spună.

- Mai căutaţi-vă niţel prin buzunare! zise el, citindu-ne gîndurile. Veţi mai găsi destule. Şi nu numai fructe. Acolo o să aflaţi tot ce inima vă pofteşte. Cît timp eu sînt cu voi, nici nu trebuie să spuneţi ce lucruri vreţi. Este destul să le doriţi, ca să le aveţi.

Spunea adevărul. Niciodată nu se întîmplase ceva atît de minunat şi interesant. Pîini, prăjituri, dulciuri, nuci, tot ce ne puteam dori găseam în buzunarele noastre. El nu mînca nimic. Doar stătea şi ne ţinea de vorbă şi făcea tot felul de lucruri curioase, unul după altul, spre uimirea şi bucuria noastră. Făcu din lut o veveriţă mică, cît o jucărie, care îndată o zbughi într-un

copac. Apoi făcu un cățel, care nu era mai mare decît un șoarece și care, simțind veverița, începu să alerge și să latre în jurul copacului. Era un cățel cum nu se putea mai adevărat. Veverița speriată sărea din creangă în creangă, din copac în copac, iar cățelul o urmărea, lătra spre ea, pînă ce amîndoi s-au pierdut în desișul pădurii. A mai făcut păsări care, de cum le dădea drumul, își luau zborul, ciripind.

În cele din urmă mi-am luat inima în dinți și l-am întrebat cine era.

- Un înger, a răspuns el simplu, în vreme ce tocmai termina o pasăre pe care o puse pe palmă și o îndemna să-și ia zborul.

Un mare respect a coborît asupra noastră, cînd l-am auzit spunînd acest lucru. Ne cuprinse iar frica. Dar el ne liniști, spunîndu-ne că n-are rost să ne tulburăm, că nu există nici un motiv de teamă în fața unui înger care, oricum, ne simpatizează. A continuat să flecărească mai departe: simplu, natural, fără să-și dea importanță. Și în tot acest timp a făcut o mulțime de oameni, bărbați și femei, nu mai mari de un deget, care îndată prinseră să muncească sîrguincios, să curețe și să netezească o palmă de pămînt din pajiștea unde ne găseam, începînd să construiască un mic castel.

Femeile amestecau mortarul și în găleți așezate pe creștet îl duceau pe schelăriile deja înălțate, la fel cum făceau dintotdeauna oamenii la noi în sat. Bărbații trasau liniile și înălțau zidăria. Cinci sute de omuleți-jucărie escaladau schelele sprinteni, munceau ștergîndu-și fețele asudate, făcînd totul în chipul cel mai firesc.

Priveam, absorbiți de curiozitate, la cei cinci sute de omuleți care făceau să crească castelul sub ochii noștri, pas cu pas și cărămidă cu cărămidă, să capete forme și simetrie. Ciudatul sentiment ce încă ne încerca - amestec de teamă și respect - s-a topit și brusc, ne-am simțit în largul nostru. Am întrebat dacă putem și noi face asemenea oameni și el a fost de acord. I-a spus lui Seppi să construiască niște tunuri pentru metereze, lui Nikolaus să facă niște halebardieri cu platoșe, coifuri și jambiere, iar mie, să fac niște cavaleriști și cai cu dotările necesare. Distribuind aceste sarcini ne-a spus fiecăruia pe nume fără să ne lămurească

de unde ni le cunoştea. Seppi l-a întrebat, la rîndu-i, care îi era numele. La care el a răspuns liniştit:

- Satan - în timp ce punea la loc o femeie-jucărie care căzuse de pe schelă şi pe care tocmai o prinsese cu o aşchie, zicînd: Ce proastă! Habar n-are pe unde calcă.

Luaţi pe nepregătite, la rostirea acestui nume am rămas înmărmuriţi şi toată munca noastră ne-a scăpat din mîini, sfărîmîndu-se: un turn, un halebardier şi un cal.

Satan a rîs şi ne-a întrebat care e pricina unei asemenea întîmplări.

- Nu-i una anume, i-am răspuns eu. Numai că sună straniu numele tău pentru un înger.

- De ce? se arătă el curios.

- Pentru că este, ei bine, este un nume... Cred că ştiţi pe cine îl mai cheamă...

- Da, este unchiul meu.

O spuse simplu, pe un ton indiferent şi neutru. În schimb, nouă ne-a tăiat respiraţia şi a făcut să ne bată inimile puternic. Părea că nu observă deruta noastră. Repară halebardierii şi celelalte stricate de noi, cu o simplă atingere. Arătîndu-ni-le, gata refăcute, spuse:

- Nu vă aduceţi aminte? Şi el a fost odată un înger.

- Da, e adevărat, spuse Seppi. Nu m-am gîndit la asta.

- Înainte de cădere a fost şi el fără de păcat.

- Da, întări Nikolaus, era nepătat.

- Familia noastră, continuă Satan, este una dintre cele mai bune. El este singurul dintre noi, care a păcătuit vreodată.

Mi-e greu să descriu starea în care ne aflam, să fac pe cineva să înţeleagă cît de extraordinar era totul. Pentru asta ar trebui să vă amintiţi cum vă pătrund fiorii în faţa unui lucru straniu, fermecător şi minunat, încît să simţiţi deopotrivă spaimă şi plăcere pentru faptul de-a fi şi-a vorbi. Ar trebui să retrăiţi acea uitare de sine, extazul, cînd stai cu privirea pierdută, cu buzele uscate şi respiraţia tăiată, şi pentru nimic în lume nu ţi-ai dori altceva.

Aşa eram eu cînd îmi veni pe limbă o întrebare. Nerăbdător

s-o rostesc, m-am reţinut totuşi, pentru că putea fi luată, mă gîndeam, drept obrăznicie.

Satan puse jos un bou, pe care tocmai îl făcuse şi, privind către mine, zise:

- N-ar fi o obrăznicie şi, aş ierta-o, chiar dacă ar fi. Dacă l-am văzut pe unchiul meu? De milioane de ori! De cînd eram copil şi aveam o mie de ani, eram al doilea favorit al lui între ceilalţi copii-îngeri din sîngele şi stirpea noastră - ca să folosesc o expresie omenească. Da, de atunci şi pînă la căderea lui, opt mii de ani, măsuraţi după felul discutabil în care voi măsuraţi timpul...

- Opt mii?

- Da.

Apoi Satan se întoarse spre Seppi, continuînd parcă să-i răspundă la o întrebare nerostită, ce abia încolţise în mintea acestuia.

- De ce arăt ca un băieţandru? Ăsta sînt! Pentru noi, ceea ce numiţi voi timp, este un lucru mult mai vast. Trebuie să treacă foarte mult ca un înger să ajungă la vîrsta matură.

Era o întrebare în capul meu şi el s-a întors, surîzînd:

- Am, într-adevăr, ceva anişori, măsurînd timpul, repet, discutabil, aşa cum o faceţi voi.

Apoi se întoarse spre Nikolaus, spunîndu-i:

- Oh, nu, căderea nu m-a afectat pe mine şi nici pe celelalte rude. Numai pe unchiul meu; el a gustat din fructul oprit, ademenind apoi femeia şi bărbatul să guste la rîndul lor. Noi, ceilalţi, sîntem necunoscători ai păcatului şi nu sîntem în stare să-l comitem. Sîntem fără pată şi vom rămîne astfel pentru totdeauna. Noi...

Doi dintre micii lucrători se certau, bîzîind ca nişte bondari. Se înjurau şi se ocărau unul pe celălalt. Pe urmă au prins a se lovi şi s-au încleştat într-o luptă pe viaţă şi pe moarte. Satan i-a atins cu mîna, i-a strivit şi i-a aruncat deoparte, ştergîndu-şi degetele de sînge cu batista. Apoi continuă discuţia de unde o întrerupse:

- Noi nu sîntem în stare să facem rău. Nu avem o asemenea menire şi nici măcar nu ştim ce-i răul.

Părea un discurs straniu, după ceea ce făcuse, dar noi abia am băgat de seamă acest lucru, fiind că eram atît de şocaţi şi de

mîhniţi de crima ce-o săvîrşise. Pentri că numai aşa o puteam numi: o crimă în toată legea. Şi încă una fără nici o circumstanţă atenuantă sau scuză, pentru că omuleţii nu-i făcuseră nici un rău.

Eram tare amărîţi pentru că îl iubeam şi îl credeam atît de nobil, frumos şi generos, convinşi fiind că era un înger. Dar acum, dînd dovadă de atîta cruzime, scăzuse atît de mult în ochii noştri. Şi vai, ce mîndri fuseserăm de el!

În schimb, Satan continua să vorbească de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat. Ne povestea despre călătoriile lui şi despre lucruri interesante văzute de el în lumile sistemului nostru solar şi în alte sisteme pierdute-n nemărginirile universului, despre obiceiuri ale nemuritorilor ce locuiesc acolo. Într-un fel ne fascina şi ne încînta, în ciuda scenei deplorabile ce se desfăşurase şi stăruia încă sub ochii noştri. Căci soţiile omuleţilor morţi, găsindu-le trupurile sfărîmate şi fără viaţă, au început a suspina şi boci asupra lor, preotul a îngenunchiat cu mîinile împreunate rugîndu-se, şi mulţimi peste mulţimi de omuleţi au prins a-şi plînge prietenii, cu capetele descoperite, cu lacrimi în ochi. Era o scenă căreia Satan nu i-a dat nici o atenţie, pînă ce umilul zgomot de plîns şi rugăciune a început să îl enerveze. Atunci s-a întins după o creangă groasă cu care a zdrobit acea masă tristă şi înlăcrimată de omuleţi, făcîndu-i una cu pămîntul ca pe nişte biete muşte. După care îşi continuă povestea, cum nimic nu s-ar fi întîmplat.

Un înger care omoară un preot!? Un înger ce nu cunoaşte păcatul şi distruge cu sînge rece mii de bărbaţi şi femei, oameni neajutoraţi ce nu-i făcuseră nici un rău?!

Ne cutremurasem toţi trei, văzînd această îngrozitoare faptă şi gîndindu-ne că nici una din acele biete creaturi, în afara preotului, nu era pregătită pentru moarte, nici unul nu auzise vreodată o slujbă, nu văzuse vreo biserică. Şi toate astea sub ochii noştri. Noi văzusem crima! Aveam obligaţia să chemăm legea şi să depunem mărturie ca ea să-şi poată urma cursul.

Dar el continua să sporovăiască netulburat, învăluindu-ne în muzica glasului său din care răzbătea fascinaţia morţii şi reuşea să ne covîrşească. Nu eram în stare decît să-l ascultăm, să-l iubim, să-i fim chiar sclavi, să facem tot ce ne cerea. Ne-a îmbătat cu

bucuria de a fi cu el, privindu-i ochii luminoşi şi senini, simţind extazul ce ne pătrundea pe nesimţite în cuget, doar la simpla atingere a mîinii sale.

CAPITOLUL III

Străinul văzuse totul. Fusese peste tot. Ştia tot şi nu uita nimic. Ceea ce alţii trebuiau să studieze, el învăţa într-o clipă, nu existau piedici pentru puterea sa de cunoaştere. Făcea ca lucrurile să trăiască aievea îndată ce le rostea numele. Văzuse plămădirea Lumii. Văzuse crearea lui Adam. L-a văzut pe Samson dărîmînd coloanele şi transformînd templul în ruină. A văzut moartea lui Caesar. Ştia multe despre viaţa cotidiană în ceruri. Văzuse zvîrcolirea damnaţilor în valurile roşii de sînge ale iadului. Povestindu-ne, ne făcea să trăim evenimentele ca şi cum am fi fost martori vii la desfăşurarea lor, să le simţim adînc, răscolitor. În schimb, pentru el toate acestea păreau nimic altceva, decît simple divertismente. Acele imagini ale iadului, acei copii, femei şi fete şi flăcăi şi bărbaţi urlînd şi suferind în monstruoase chinuri, pe care noi abia şi cu greu le puteam îndura - doar văzîndu-le, el le privea cu atîta indiferenţă şi detaşare, de parcă erau nişte şobolani de cîrpă într-un foc de artificii.

Cînd vorbea despre pămînteni, de faptele bărbaţilor şi femeilor de aici, fie ele şi cele mai măreţe, mai sublime, ne ruşinam. Pentru că, după părerea lui, toate îndeletnicirile şi faptele lor nu ţin decît de sărăcie şi meschinărie. Puteai crede mai degrabă că vorbea despre muşte, decît despre oameni. Odată chiar ne-a spus că pămîntenii îi trezesc o oarecare curiozitate, dar că sînt atît de plictisitori, ignoranţi, triviali şi vanitoşi, o ceată de zdrenţăroşi prăpădiţi, iar în jurul lor totul e fără valoare cît vezi cu ochii... Era adînc ştiutor în tot ce spunea şi foarte detaşat. Povestea firesc, fără patimă, întocmai ca cineva care ar vorbi despre cărămizi sau bălegar, sau orice alt lucru fără importanţă şi suflet. Eram convins că nu vroia să jignească pe nimeni, dar în mintea mea am considerat că-i lipsit de maniere, dacă nu chiar prost crescut.

- Maniere? se miră el. Este numai adevărul! Iar adevărul înseamnă bune maniere, aşa cum bunele maniere înseamnă stil, şi stilul la rîndul său înseamnă fantezie... - Castelul e gata, îmi atrase atenţia asupra lucrului ce-l făptuia. Îţi place stilul?

Oricui i-ar fi plăcut, văzîndu-l. Era încîntător să-l priveşti; era atît de impunător prin perfecţiunea formei, în cele mai mici detalii, chiar şi steguleţele fluturau vesel în foişoare.

Satan ne-a zis că artileria trebuie pusă la locul ei, de asemenea, halebardierii şi cavaleria. Oamenii şi caii noştri alcătuiau un spectacol jalnic, fiind atît de mici în comparaţie cu destinaţia lor; şi asta din cauză că nu ne pricepeam la astfel de lucruri. Satan spuse că erau cei mai oribili pe care îi văzuse în viaţa lui; de cum îi atingea prindeau viaţă, şi era ridicol felul în care ei se mişcau cu picioarele lor de mărimi inegale. Şchiopătau, ţopăiau şi se rostogoleau de parcă ar fi fost beţi, primejduind viaţa celor din jur. Pînă la urmă cădeau grămadă, neajutoraţi, şi dădeau din picioruşe ca nişte gîndăcei. Şi toate astea din cauza armurilor prea grele pentru picioarele lor inegale şi slabe. Ne făceau să rîdem cu gura pînă la urechi, deşi scena era mai degrabă jalnică. Armele făcute de noi erau şi ele pline de praf şi mizerie; pregătite să tragă salve de onoare, erau atît de încovoiate şi prost făcute, încît toate au explodat cînd s-a tras cu ele, omorînd cîţiva dintre puşcaşi şi schilodind pe mulţi alţii.

Satan a spus apoi că ne-ar putea oferi o furtună sau un cutremur, dacă o asemenea întîmplare ne-ar fi distrat, dar pentru asta trebuia să ne retragem departe de un eventual pericol.

Cînd am dorit să-i chemăm şi pe ceilalţi omuleţi cu noi, Satan a zis că nu-i cazul să-i deranjăm. Nu prezentau nici o importanţă, puteam oricînd să facem alţii dacă aveam nevoie.

Un mic nor de furtună se ivi şi deveni ameninţător deasupra castelului proaspăt construit. Tunete şi fulgere în miniatură intrară în scenă. Pămîntul începu să se cutremure, vîntul să şuiere şi să urle, ploaia să cadă şi toţi omuleţii să se îngrămădească în castel, încercînd astfel să se salveze. Norul devenea, pe măsură ce cobora, tot mai negru şi dens. Castelul abia se mai vedea. Fulgerele şi trăsnetele ce brăzdau cerul îl incendiară. Flăcările roşii deveniră pe cît de semeţe, pe atît de îngrozitoare, ridicîndu-se şi zdrenţuind norul. Oamenii zburau afară din castel, urlînd, dar Satan îi îndesa înapoi, fără să ia în seamă rugăminţile, plînsul şi implorarea noastră. Deodată, în toiul vijeliei dezlănţuite, depo-

zitul de pulbere al castelului sări în aer. Explozia făcu să se cutremure şi despice pământul. Castelul se năruia în hăul iscat, împreună cu toate vietăţile acelea inocente. Nici una din cele cinci sute de biete suflete închise-n castel, nu reuşi să se salveze. Inimile noastre erau zdrobite. Sfîşiaţi de durere nu ne puteam stăpîni lacrimile.

- Nu plîngeţi! spuse Satan. Nu aveau nici o valoare!
- Dar toţi s-au dus în iad!
- Oh, nu este nici o pagubă. Mai putem face alţii.

Încercam în zadar să-l înduioşăm; era pe de-a-ntregul lipsit de sentimente, nu putea înţelege rugăminţile şi durerea noastră. Spiritele, glumele lui erau atît de strălucitoare şi el era atît de vesel, de parcă ar fi fost la o petrecere, nu la un masacru odios. În plus, vroia cu tot dinadinsul să ne facă să ne simţim la fel ca el. Şi bineînţeles, forţa sa magică l-a ajutat. Nu-i era deloc greu; făcea cu noi tot ce vroia. În scurt timp ne-a făcut să dansăm deasupra locului de joacă, transformat într-un cimitir uriaş, acompaniindu-se cu un instrument ce suna ciudat şi dulce, pe care îl scoase din buzunar. Muzica - dar ce spun muzică? Nici o muzică nu se putea compara cu ea, poate doar cea din ceruri şi chiar de acolo o şi luase, după spusele lui. Ne plăcea la nebunie. Nu ne puteam întoarce ochii de la el. Îl învăluiam în priviri care porneau direct din inimile noastre; priviri pline de recunoştinţă. El adusese dansul din paradis, şi-n dansul acela se găsea fericirea supremă.

Deodată ne-a spus că trebuie să plece, avînd de îndeplinit o misiune. N-am putut suporta gîndul despărţirii şi ne-am agăţat de el, implorîndu-l să rămînă. Gestul nostru, aşa cum ne-a mărturisit, îi făcea plăcere. De aceea, poate, ne-a promis că va mai zăbovi puţin, aşa că ne-am aşezat cu toţii ca să mai discutăm cîteva minute. Ne-a spus că Satan era numele lui real şi că numai noi trebuia să ştim adevărul. Pentru ceilalţi îşi alese alt nume, unul simplu, pămîntean: Phillip Vis.

Era un nume prozaic ce suna rău pentru asemenea fiinţă. Dar era hotărîrea lui şi noi nu puteam zice nimic. Dorinţa lui era de ajuns.

Văzusem atîtea minuni într-o singură zi, şi-n gîndul meu îmi

imaginam plăcerea cu care le voi povesti acasă. Dar el mi-a citit gîndul şi a spus:

- Nu. Toate acestea sînt un secret al nostru, al celor patru. Nu mă voi supăra dacă veţi încerca să le povestiţi, dar eu voi avea grijă ca limbile voastre să nu poată trăda nici un crîmpei din taina noastră.

Eram dezamăgit, dar nu puteam face nimic, decît să oftez. Am continuat să discutăm, iar el ne citea gîndurile şi ne dădea răspunsuri. Lucrul acesta mi se părea cel mai minunat din tot ce făcuse. Dar deodată mi-a întrerupt reveria, spunînd:

- Este minunat pentru voi, dar nu şi pentru mine. Eu nu am limite ca voi. Nu sînt un muritor şi nu mă pot măsura după tiparele omeneşti. Ştiu şi înţeleg slăbiciunile umane pentru că le-am studiat, dar mie îmi sînt străine. Carnea mea nu e reală, deşi vouă vi se pare aşa. Nici hainele mele nu sînt reale. Eu sînt spirit... Dar vine părintele Peter.

Ne-am uitat în jur şi nu am văzut pe nimeni.

- El nu poate fi văzut încă, dar în cîteva secunde îşi va face apariţia.

- Satan, îl cunoşti pe părintele Peter?

- Nu.

- Şi nu vei vrea să vorbeşti cu el, cînd va veni? El nu este ignorant şi prost ca noi şi i-ar face plăcere să stea de vorbă cu tine. Vrei?

- Altă dată, poate, dar nu acum. E timpul să plec să-mi îndeplinesc misiunea. Iată-l acolo, în depărtare, deja îl puteţi vedea şi voi. Staţi cuminţi şi nu suflaţi o vorbă.

Ne-am uitat în lungul drumului şi l-am zărit pe părintele Peter, apropiindu-se printre castani. Noi trei şedeam în iarbă, iar Satan pe potecă în faţa noastră. Părintele Peter păşea încet, cu capul plecat, cufundat în gînduri, s-a oprit la cîţiva paşi de noi, şi-a ridicat pălăria, din care şi-a scos batista de mătase. Stătea acolo şi, ştergîndu-şi faţa, privea spre noi ca şi cum ar fi vrut să ne spună ceva, dar nu o făcea. După un timp a început să murmure:

- Nu pot înţelege ce m-a făcut să vin aici. Aveam senzaţia că acum cîteva clipe citeam la mine în cameră. Parcă am adormit

şi-am visat şi drumul acesta l-am făcut fără să-mi dau seama. Cred că toate astea mi se întîmplă fiindcă nu mă pot regăsi în aceste zile atît de grele pentru mine.

Şi-a continuat drumul, mormăind pentru sine şi trecînd direct prin Satan, ca şi cum nimeni nu s-ar fi aflat acolo.

Ni se tăiase respiraţia. Vroiam să ţipăm. Aşa cum ţi se întîmplă atunci cînd un lucru neaşteptat ţi se iveşte în faţa ochilor, dar ceva misterior ne-a îngheţat ţipătul. Am rămas tăcuţi, cu inimile gata să ne spargă pieptul. Încet, copacii l-au ascuns pe părintele Peter privirilor noastre, iar Satan a zis:

- Este aşa cum v-am spus. Eu sînt un spirit.

- Da, asta este limpede acum, spuse Nikolaus, dar noi nu sîntem spirite. Este clar că pe tine nu te-a văzut, dar am fost şi noi invizibili? S-a uitat la noi ca şi cum nu ne-ar fi văzut.

- Da, cu toţii am fost invizibili, pentru că aşa am dorit eu.

Era prea frumos să fie adevărat, ca noi să vedem toate aceste lucruri minunate şi romantice, fără ca ele să fie un vis. El stătea acolo şi se uita ca oricare altul, atît de natural, de simplu, de încîntător, discutînd ca întotdeauna şi... Cuvintele nu sînt în stare să vă facă să înţelegeţi ceea ce simţeam noi. Eram în extaz. Iar extazul nu poate fi exprimat în cuvinte. E ca o muzică pe care o asculţi, dar nu poţi explica şi altcuiva ce emoţii şi sentimente trăieşti, ascultînd-o. Satan ne povestea iarăşi despre vremurile străvechi, făcîndu-le vii în faţa noastră. Oh, Doamne, văzuse atît de multe, era o minune să te uiţi la el şi să încerci măcar să te gîndeşti ce s-ar putea întîmpla dacă ai avea tu atîta experienţă.

Te făcea să te simţi banal, fiinţă creată pentru durata unei zile, pe cît de scurtă, pe atît de înşelătoare. Şi, din păcate nu spunea nici un cuvînt care să aline durerea mîndriei noastre năruite; absolut nici unul. Vorbea despre oameni în acelaşi fel indiferent, aşa cum vorbeşte un muritor despre cărămizi, despre bălegar sau alte astfel de lucruri. Se vedea limpede că oamenii nu reprezintă nimic pentru el. Nu dorea cîtuşi de puţin să-i jignească, aşa cum bunăoară noi nu simţeam nevoia să insultăm o cărămidă, să înţelegem emoţia unei cărămizi; ba mai mult, nici măcar nu ne preocupa gîndul că ea, cărămida, ar avea vreo emoţie.

Odată, cînd evocase la un loc tot ce era mai ilustru în istorie: regi, cuceritori, poeţi, profeţi, piraţi, cerşetori, pe toţi grămadă ca pe nişte cărămizi, am cutezat să iau apărarea semenilor mei şi l-am întrebat de ce face aşa o mare diferenţiere între el şi oamenii. Nu înţelegea rostul unei întrebări atît de stranii. Totuşi s-a străduit să-mi dea un răspuns:

- Diferenţa dintre om şi mine? Dintre un muritor şi un nemuritor? Dintre un nor şi un spirit?

A ridicat o mică vietate de pe creanga unui copac întrebîndumă:

- Care e diferenţa dintre Caesar şi asta?

- Nu se pot pune alături două lucruri care, prin natura originii lor, nu pot fi comparate! am spus eu.

- Ţi-ai dat singur răspunsul, zise Satan. Mai departe îţi voi explica eu. Omul este făcut din ţărînă mizeră. Am văzut cum a fost creat. Eu nu sînt făcut din ţărînă. Omul musteşte de boli, este o sursă de stricăciune. Azi se naşte, mîine moare. Se trage din ţărînă şi mistuindu-se, emană duhori. Pe cînd eu fac parte din aristocraţia nemuritorilor. Omul, are simţ moral. Înţelegi? El se conduce după legea morală. Fie şi numai asta, şi e prea de ajuns ca să ne diferenţieze.

Spunînd acestea se opri de parcă lămurise totul. Mă simţeam dezamăgit pentru că la vremea aceea aveam doar o vagă idee despre simţul moral sau aşa zisa lege morală. Pînă atunci nu ştiam decît că trebuie să ne mîndrim cu o astfel de lege. Dar cînd el a vorbit despre ea m-a rănit, făcîndu-mă să mă simt ca o fată mare, încrezătoare în zorzoanele ce le poartă şi care brusc, descoperă că se fac glume şi se rîde pe seama ei. Pentru o vreme am păstrat tăcerea cu toţii, iar eu mă simţeam umil şi abătut. Apoi Satan a început din nou să povestească şi în foarte scurt timp devenise atît de exuberant şi vesel, încît în sufletul meu prinse iarăşi să înmugurească bucuria. Povestea lucruri atît de vesele, încît ne făcură să rîdem în hohote. Mai ales cînd ne spunea cum, în vremuri îndepărtate, Samson a legat făclii de cozile vulpilor dîndu-le drumul în lanurile de grîu ale filistinilor ca apoi, acelaşi Samson, şezînd pe gard, pocnindu-se cu palmele peste coapse şi

rîzînd, de lacrimi i se rostogoleau pe obraji, să-şi piardă echilibrul şi să se prăbuşească. Povestea l-a făcut chiar pe Satan să pufnească în hohote de rîs. Şi astfel am trăit clipe de încîntare ce nu pot fi uitate. Pînă cînd ne-a spus:

- Acum trebuie să plec să-mi îndeplinesc misiunea.

- Nu, nu! am strigat cu toţii. Nu pleca! Rămîi cu noi! Ştim că nu te vei mai întoarce!

- Ba mă voi întoarce. Aveţi cuvîntul meu.

- Cînd? La noapte? Spune, cînd?

- Nu va trece mult. Veţi vedea.

- Te iubim şi ţinem mult la tine.

- Şi eu ţin la voi. Şi ca dovadă vă voi arăta ceva frumos. De obicei, cînd plec de undeva, dispar brusc, ca şi cum nici n-aş fi fost acolo. Acum însă mă voi topi încet, ca să vedeţi cum mă destram pînă la ultima fărîmă.

Stătea în picioare şi-l vedeam dintr-odată cum dispare. Se făcea din ce în ce mai subţire, ajungînd cît un balon de săpun. Îşi mai păstrase doar forma. Era extraordinar cum se putea zări tufişurile prin el ca printr-o fereastră luminată de soare şi peste tot în jurul lui iradiau gingaşele culori ale balonului de săpun. Aţi văzut vreodată un balon de săpun care se loveşte de covor şi uşor se ridică şi coboară de cîteva ori pînă să se spargă? Exact la fel s-a întîmplat şi cu el. A coborît încet, a atins iarba, s-a ridicat din nou, apoi a atins din nou iarba şi deodată: puff! s-a destrămat. Iar în locul lui a rămas golul.

Era minunat şi în acelaşi timp straniu tot ce vedeam. Nu spuneam nimic. Stăteam doar acolo şi clipeam, pe cît de fermecaţi pe atît de uluiţi. Într-un tîrziu, Seppi s-a ridicat şi a spus cu un oftat trist:

- Nu-mi vine să cred că toate au fost aievea!

Nikolaus suspină la rîndu-i şi zise la fel. Eram nefericit să-i aud vorbind aşa pentru că aceeaşi îndoială se cuibărise şi în mintea mea. Apoi l-am văzut pe bătrînul părinte Peter întorcîndu-se din drum, cu capul aplecat, căutînd ceva în iarbă. Cînd a ajuns aproape, s-a uitat la noi, de data asta văzîndu-ne.

- De cînd sînteţi aici, băieţi?

- De puţină vreme, părinte.

- Înseamnă că aţi venit după ce am trecut eu pe aici şi mă puteţi ajuta. Aţi venit în sus, pe potecă?

- Da, părinte.

- Asta e bine. Şi eu am venit tot pe aici şi mi-am pierdut punga. Nu era prea mult în ea, dar puţinul ce-l aveam acolo era tot ce-mi mai rămăsese. Presupun că nu aţi văzut-o!

- Nu, părinte, dar te vom ajuta s-o cauţi.

- Tocmai asta şi vroiam să vă rog. Dar, Dumnezeule, iat-o!

Noi nu o observasem, şi totuşi era acolo, exact pe locul unde Satan a început să se topească, dacă într-adevăr s-a topit şi ce am văzut noi n-a fost decît o iluzie.

Părintele Peter a ridicat-o şi părea extrem de surprins.

- Punga este a mea, dar nu şi conţinutul. Asta este plină, a mea era goală. A mea era uşoară, asta este grea.

O deschise. Era doldora de monezi de aur. Am rămas uimiţi şi, bineînţeles, am privit lung pentru că niciodată nu văzusem atîţia bani la un loc. Gurile noastre se deschiseseră să spună: "Satan a făcut-o", dar nu am fost capabili să articulăm nici un sunet. Asta era! Nu puteam rosti ceea ce Satan nu dorea să fie spus. El însuşi ne prevenise.

- Băieţi, voi aţi făcut asta?

Începu şi el să rîdă cînd realiză ce întrebare naivă pusese.

- Cine a fost aici?

Iar am deschis gura să răspundem, dar am rămas cu ea deschisă. Căci dacă spuneam "Nimeni" ar fi fost o minciună, iar adevărul îşi refuza rostirea. După un timp mi s-a luminat mintea şi-am zis:

- N-a trecut pe-aici nici un muritor.

- Asta aşa e, susţinură ceilalţi într-un glas.

- Nu-i adevărat, spuse părintele Peter, uitîndu-se la noi aspru. Am trecut pe aici cu puţin timp în urmă şi nu era nimeni, dar asta nu înseamnă nimic. Cineva totuşi a fost pe aici de atunci. Nu vreau să spun că persoana nu a trecut pe aici înaintea voastră, nu vreau să spun că voi aţi văzut-o, dar că cineva a trecut pe aici, de asta sînt sigur. Pe cuvîntul vostru, n-aţi văzut pe nimeni?

- N-am văzut nici un muritor.

- Asta mi-e suficient. Ştiu că voi nu minţiţi.

A început să numere banii, iar noi în genunchi îl ajutam să îi stivuiască.

- Sînt 1.100 de ducaţi, bătuţi pe muchie! spuse el. Oh, de-ar fi banii ăştia ai mei, cîtă nevoie aş avea de ei! Vocea i s-a frînt, buzele au început să-i tremure.

- Sînt ai dumneavoastră, părinte! am strigat noi toţi. Fiecare bănuţ.

- Nu, nu sînt ai mei. Numai 4 ducaţi sînt ai mei. Restul...

Bietul bătrîn a început să viseze, ţinînd monezile în mîini. A uitat de el şi-a rămas acolo ghemuit, cu capul cărunt descoperit. Ţi se rupea inima văzîndu-l.

- Nu, spuse el trezindu-se, nu sînt ai mei, nu pot da socoteală pentru ei. Cred că vreun duşman... Sigur este o cursă.

Nikolaus spuse:

- Părinte, în afară de astrolog nu aveţi alt duşman în sat. La fel nu are nici Marget. Şi nici nu cred că aveţi un duşman atît de bogat, încît să aibă de aruncat 1.100 de ducaţi numai de dragul de a vă face un rău. Spuneţi-mi dacă am dreptate sau nu?

Părintelui Peter, argumentul i se păru convingător şi faptul acesta l-a mai înveselit.

- Dar, totuşi, nu sînt ai mei! a continuat el într-un fel ambiguu, ca un om ce ar fi fericit să fie contrazis.

- Sînt ai dumneavoastră, părinte, iar noi sîntem martori că ăsta este adevărul. Nu-i aşa băieţi?

- Aşa este! Şi sîntem gata să depunem mărturie, oricînd!

- Domnul să vă binecuvînteze, băieţi! Aproape m-aţi convins. O, dacă aş avea numai o sută de ducaţi din ei! Casa este ipotecată şi dacă nu plătim ipoteca, de mîine nu mai avem unde să ne adăpostim. Iar cei patru ducaţi sînt tot ce ne-a mai rămas din...

- Sînt toţi ai dumneavoastră, pînă la ultimul bănuţ şi trebuie să-i luaţi! insistă Nikolaus. Garantăm cu toţii că sînt ai dumneavoastră de drept. Nu-i aşa, băieţi?

Seppi şi cu mine am spus da, iar Nikolaus i-a pus banii în pungă şi l-a obligat pe proprietar să şi-i ia. Părintele a spus că va cheltui

doar 200 de ducaţi din ei pentru a-şi plăti poliţa pe casă, iar restul îi va pune bine, pînă ce adevăratul proprietar îi va da vreun semn. Iar noi va trebui să semnăm o hîrtie în care să arătăm cum au fost găsiţi aceşti bani, spre a fi arătată sătenilor ca o dovadă că nu au fost obţinuţi pe căi necinstite.

CAPITOLUL IV

Multă vîlvă s-a stîrnit a doua zi, cînd părintele Peter i-a plătit lui Solomon Isaacs datoria în aur, iar restul banilor i-a lăsat în păstrare, tot la acesta, cu dobîndă. Drept urmare, lucrurile s-au schimbat în bine. Mulţi săteni băteau la uşă să-l felicite şi numeroşi prieteni, ce se răriseră în ultima vreme, au devenit din nou amabili şi bucuroşi să-l întîlnească. Şi, ca o culme a succesului, Marget a fost invitată la o petrecere.

Nu era nici un mister în privinţa banilor. Părintele Peter a povestit întîmplarea exact cum a fost, fără a adăuga nimic în plus. N-avea habar cum i-au ajuns banii în pungă, dar din cîte putea el înţelege, era de părere că la mijloc e mîna Providenţei.

Unii dădeau afirmativ din cap cînd ascultau povestea, dar în sinea lor îşi spuneau că este mai mult mîna Satanei, decît a Providenţei. Şi nici nu bănuiau cît erau de aproape de adevăr, lucru demn de laudă pentru nişte ignoranţi ca ei.

Alţii veneau cu şuşotele şi momele, linguşindu-se pe lîngă noi, să ne facă să "mărturisim adevărul". Ne promiteau că nu vor dezvălui nimănui taina, că vor s-o afle doar pentru propria lor satisfacţie, toată întîmplarea fiind foarte, foarte curioasă. Ba mai mult, chiar vroiau să cumpere secretul de la noi, pe bani grei. Oh, dacă am fi putut inventa ceva. Dar nu a mers. N-am avut atîta imaginaţie, aşa că norocul ne-a scăpat printre degete, deşi era mare păcat! Am continuat să păstrăm secretul cerut de ei, cu uşurinţă. Cît despre celălalt secret... Secretul cel mai mare şi minunat ne frigea limba şi ardeam de dorinţa de a-l spune la toţi, convinşi că-i vom lăsa cu gura căscată. Dar trebuia să-l păstrăm pentru noi. De fapt se păstra singur. Ce ne spusese Satan se dovedea întru totul adevărat.

Mergeam în fiecare zi în pădure, locul unde puteam vorbi în siguranţă despre Satan, fiind singurul subiect la care ne gîndeam şi de care ne păsa. Zi şi noapte îl căutam. Speram să apară şi deveneam din ce în ce mai nerăbdători, pe măsură ce trecea timpul.

Nu ne mai interesa jocul celorlalţi copii. Toate isprăvile lor păreau atît de mărunte şi comune, atît de lipsite de noimă faţă de aventurile lui Satan prin timpuri apuse şi printre constelaţii, faţă de minunile pe care le făcea, de dispariţiile şi apariţiile sale explozive şi cîte altele.

În ziua următoare am fost într-o stare de cumplită nelinişte. Ajungeam, sub un pretext sau altul, mereu la casa părintelui Peter. Şi asta din pricina monezilor de aur! Eram îngroziţi că se vor transforma în praf, ca banii vrăjiţi din poveste. Dar timpul a trecut şi nu s-a întîmplat nimic. Nimeni nu s-a plîns de-o asemenea nenorocire, aşa că, satisfăcuţi că aurul era adevărat, teama noastră a dispărut.

Exista totuşi o întrebare pe care vroiam să i-o punem părintelui Peter şi, în sfîrşit, ne-am făcut curaj şi într-o zi după apusul soarelui, l-am întrebat cît am putut de simplu şi politicos:

- Ce înseamnă simţul moral, părinte?

S-a uitat la mine surprins, prin ochelarii săi mari şi a răspuns:

- Hm! Este facultatea care ne ajută să distingem binele de rău.

Sincer să fiu, răspunsul a făcut puţină lumină în capul meu, dar nu m-a clarificat de tot. În acelaşi timp am rămas dezamăgit şi cam încurcat. Simţeam că părintele aşteaptă să continui cu întrebările, însă în ciuda aşteptărilor sale, am revenit asupra aceluiaşi subiect.

- Şi ce valoare are simţul acesta moral?

- Dacă are valoare? Credinţa, băiete, este singurul lucru care-l ridică pe om deasupra animalului şi-i dă dreptul să aspire la viaţa veşnică.

Răspunsul m-a făcut să mă opresc, aşa că am ieşit. Mă încerca o senzaţie vagă de nemulţumire, ca atunci cînd mănînci cu poftă, dar nu eşti nici pe departe sătul. Băieţii m-au pus să le povestesc discuţia, dar nu eram în stare din cauza oboselii.

În sufragerie se afla Marget împreună cu Marie Lueger, una din elevele fugite şi reîntoarse datorită noii situaţii. Era o elevă importantă, căci urmîndu-i exemplul şi ceilalţi aveau să revină, unul cîte unul, la lecţiile de harpă. Marget a alergat după noi şi ne-a mulţumit din nou cu lacrimi în ochi - era pentru a treia oară

- c-am salvat-o pe ea şi pe unchiul ei, care altfel ar fi ajuns pe drumuri. I-am spus din nou că nu e meritul nostru. Dar, mă rog, acesta era felul ei de a se arăta îndatorată oricui îi făcea vreun bine, aşa că am lăsat-o să-şi ducă pînă la capăt mulţumirile. Trecînd prin grădină, l-am văzut aşteptînd pe Wilhelm Meidling. Stătea acolo în speranţa că Marget va accepta o plimbare cu el de-a lungul rîului, după ce îşi va fi terminat lecţia. Era un avocat tînăr ce-şi construia cariera cinstit, pas cu pas. Ţineau se pare mult unul la celălalt. El fusese singurul care n-o părăsise la greu şi care nu şi-a pierdut încrederea în ea şi în unchiul ei. Nu era prea talentat, dar arăta bine şi era cumsecade - calităţi ce reprezintă ele însele un fel de talente pe care adesea te poţi baza în viaţă.

Văzîndu-ne, ne-a întrebat cum mergea lecţia, iar noi am răspuns că era pe sfîrşite. Probabil că aşa şi era. De fapt noi habar n-aveam, dar am vrut să-i facem o bucurie, care oricum nu ne costa nimic.

CAPITOLUL V

În a patra zi a apărut şi astrologul, coborînd din turnul său vechi din susul văii. Era atras de veştile ce făcuseră atîta vîlvă în sat. Ne-a chemat deoparte şi ne-a cerut să-i relatăm cele petrecute. I-am spus tot ce putem, fiindu-ne teamă de el. Ne-a ascultat cu atenţie, s-a gîndit un timp şi ne-a întrebat:

- Cîţi ducaţi aţi văzut?

- O mie o sută şapte, domnule.

- Este un fapt curios, murmură astrologul. Da... este foarte ciudat. O coincidenţă cel puţin curioasă.

Apoi a început să curgă întrebările, punîndu-ne să repetăm totul de la început.

- O mie o sută şase ducaţi? Este o sumă foarte mare, spuse astrologul în cele din urmă.

- Şapte! îl corectă Seppi.

- Oh! Şapte erau? Desigur, un ducat mai mult sau mai puţin nu este important la o asemenea sumă, dar aţi spus o mie o sută şase, înainte.

Nu era bine pentru noi să spunem că se înşela, deşi ştiam că aşa este. Nikolaus, diplomat, găsi soluţia:

- Vă rog să ne iertaţi de greşeală, domnule, dar am vrut să spunem şapte.

- Nu face nimic. De-abia am observat diferenţa. După cîteva zile e greu să-ţi aminteşti ceva cu exactitate şi este posibil să greşeşti, dacă ceva deosebit nu-ţi atrage atenţia.

- Dar a fost ceva, domnule, interveni Seppi.

- Ce anume, fiule?

- Cînd am numărat pe rînd grămada de monezi, la toţi ne-au ieşit unsprezece sute plus şase. Numai că eu, ca să mă distrez, ascunsesem una dintre monezi înainte de numărătoare, iar cînd numărătoarea s-a terminat, am pus-o la loc, spunînd: "Cred că este o mică greşeală. De fapt sînt unsprezece sute plus şapte. Propun să numărăm încă o dată". Şi bineînţeles, aveam dreptate. Băieţii au rămas înmărmuriţi, pînă cînd le-am spus adevărul.

Astrologul ne-a întrebat dacă aşa s-a întîmplat şi noi am confirmat.

- Acum s-au lămurit lucrurile, zise. Căci banii ăştia, băieţi, au fost furaţi.

Plecă şi ne lăsă tulburaţi. Nu înţelegeam unde vroia să ajungă cu întrebările sale. Ne-am lămurit abia peste o oră, cînd în sat se răspîndi ca fulgerul vestea arestării părintelui Peter. Cauza? Furase o mare sumă de bani de la astrolog.

Întîmplarea dezlegă limbile tuturor. Începură să apară zvonuri care mai de care mai năstruşnice. Mulţi spuneau că părintele Peter nu ar putea face pentru nimic în lume aşa ceva şi desigur acuzaţia este o greşeală. Alţii dădeau doar din cap fără să spună nimic şi gestul lăsa loc la multe înţelesuri. Toţi, în schimb, erau de acord asupra unui singur lucru: că povestea părintelui Peter despre felul în care banii au ajuns la el - era incredibilă. Într-un asemenea fel, supranatural, spuneau ei, banii puteau ajunge doar în mîna astrologului. Nici într-un caz la părintele Peter.

Fiind singurii martori ai părintelui Peter şi singurii ce ştiam adevărul, lucrurile luau o întorsătură proastă şi pentru noi. Eram întrebaţi cu cît ne-a plătit părintele, ca să-i susţinem povestea sa fantastică. Noi îi rugam să creadă că tot ce spunem era adevărul şi numai adevărul, dar ei ne luau peste picior şi ne aruncau în faţă tot felul de insinuări. Dintre toţi, cei mai aspri şi dojenitori erau părinţii. Taţii ne acuzau că ne dezonorăm familiile, şi ne cereau să ne dezicem de minciună, iar cînd noi coontinuam să spunem că acesta este adevărul, mînia lor nu mai cunoştea limite. Mamele noastre plîngeau, implorîndu-ne să dăm înapoi mita, să ne recîştigăm onoarea pierdută şi să spălăm obrazul familiei de ruşine, printr-o mărturisire sinceră. Ajunşi în pragul disperării, extenuaţi, în cele din urmă am încercat să spunem toată povestea despre Satan şi tot ce am trăit. Dar în zadar. Nu puteam rosti nici un cuvînt. Speram şi aşteptam din tot sufletul ca Satan să apară şi să ne scape de chin şi necaz, dar aşteptarea noastră era zadarnică.

Deci abia trecuse o oră de la discuţia noastră cu astrologul şi părintele Peter se afla la închisoare, iar banii, sigilaţi, în mîinile reprezentanţilor legii. Se găseau toţi într-o pungă. Solomon Isaacs

spuse că nu i-a atins de cînd i-a numărat. Declară sub jurămînt că erau aceiaşi bani pe care-i primise de la părintele Peter, suma întreagă era de o mie o sută şapte ducaţi.

Părintele Peter ceru judecarea cauzei lui de către o curte ecleziastică, dar celălalt preot, părintele Adolf, spuse că o curte ecleziastică nu putea judeca un preot suspendat. Episcopul întări cele spuse de părintele Adolf, aşa că cererea căzu, cauza urmînd a fi judecată de un tribunal civil. Curtea urma să se întrunească după puţin timp. Wilhelm Meidling avea să fie avocatul apărării. Ştiam că îşi va da toată silinţa în apărarea cauzei, dar nouă ne spusese în secret că era un caz extrem de dificil, din cauza motivelor invocate de acuzare pe de o parte, şi-a prejudecăţilor arătate de oameni, pe de altă parte.

Astfel, fericirea lui Marget se dovedi de scurtă durată. Nici un prieten nu venise să o compătimească şi nici nu spera să vină cineva ca să-i împărtăşească durerea. Printr-un bileţel anonim i s-a retras invitaţia la petrecere. Nici un elev nu mai venea să ia lecţii. Sărmana, din ce să trăiască? Putea locui pe mai departe de casă, deoarece ipoteca fusese plătită, dar banii se găseau acum în posesia administraţiei locale şi nu în mîinile lui Solomon Isaacs. Bătrîna Ursula, care fusese doica lui Marget şi îndeplinea în casă rolul de bucătăreasă, menajeră, spălătoreasă şi cîte altele, spunea că pînă la urmă Dumnezeu va face dreptate. Dar ea spunea asta din obişnuinţă, pentru că era o bună creştină. Ea cerea doar mila Domnului şi era gata să ajute, dar nu prea avea cum.

Noi, băieţii, am vrut să mergem să-i arătăm lui Marget prietenia şi solidaritatea noastră, dar părinţii speriaţi nu ne-au lăsat. Le era teamă că gestul nostru putea jigni comunitatea. În acelaşi timp, astrologul stîrnea pe toată lumea împotriva părintelui Peter. Spunea că acesta nu e decît un hoţ amărît care i-a furat o mie o sută şapte ducaţi de aur. Era în stare să jure că lucrurile s-au petrecut astfel pentru că, zice al, suma "găsită" de părintele Peter era exact suma ce-i dispăruse lui.

La patru zile după ce se întîmplă nenorocirea, într-o după-amiază, veni la noi bătrîna Ursula, întrebîndu-ne dacă nu avem ceva lenjerie de spălat. O rugă pe mama să păstreze secretul, ca

nu cumva să rănească mîndria lui Marget. Căci deşi Marget nu mai avea ce mînca şi devenea tot mai slabă, nu ar fi acceptat niciodată ca altcineva să muncească în locul ei. Ursula însăşi slăbise foarte mult. Săraca, s-a repezit şi a mîncat tot ce-i oferise mama, dar n-a putut fi convinsă să ia şi pentru acasă. Marget nu primeşte pomană, zicea ea.

A luat nişte rufe ca să le ducă la rîu, să le spele. Era însă atît de slăbită că maiul cu care trebuia să le bată se dovedea prea greu pentru ea. Am chemat-o înapoi şi i-am oferit nişte bănuţi. I-a luat, spunîndu-ne că, pur şi simplu, va povesti că i-a găsit pe drum. Şi ca să se ferească de minciună şi de păcat, m-a rugat să-i arunc în drum în faţa ochilor ei. Aplecîndu-se apoi să-i ridice, scotea tot felul de sunete de încîntare şi fericire, ca o persoană peste care a dat norocul... Şi asta nu pentru că Ursula, ca tot restul satului, nu putea spune minciuni cu nemiluita, fără prea multe scrupule. Dar felul acesta de-a minţi era cu totul nou şi putea deveni periculos din cauza lipsei de antrenament. După o săptămînă de exerciţii, nu i-ar fi dat desigur nici o problemă. Ce să-i faci? Aşa sîntem noi, oamenii.

Eu eram îngrijorat de modul în care îşi va duce Marget traiul. Ursula nu putea găsi monede pe drum în fiecare zi. Ba nici măcar la două zile. Mi-era chiar ruşine că nu eram lîngă Marget cînd avea atîta nevoie de prieteni. Vina nu era desigur a mea, ci a părinţilor mei. Şi din păcate nu puteam face nimic. Mă plimbam în sus şi-n jos pe aleea din faţa casei ei, cu inima zdrobită, cînd, pe neaşteptate, mă cutreieră o senzaţie atît de dulce şi de proaspătă, încît cuvintele nu o pot descrie. Satan era oare în preajmă?! Ei da! În clipa următoare chiar se găsea în faţa mea, iar eu începui să-i povestesc de necazurile mele, de ce i se întîmplase lui Marget şi unchiului său.

În timp ce ne plimbam am văzut-o pe Ursula, care stătea la umbra unui copac, ţinea în poală o pisică tare slăbănoagă şi-o mîngîia. Am întrebat-o de unde o are şi ea mi-a răspuns că pisica tocmai ieşise din pădure şi se luă după ea. Cu siguranţă era orfană şi nu avea prieteni. De aceea Ursula avea de gînd să o ia acasă şi să-i poarte de grijă.

- Înţeleg că eşti foarte săracă, zise Satan. De ce îţi iei o gură în plus de hrănit? De ce nu o duci unui om bogat?

Ursula răspunse:

- Probabil o doriţi dumneavoastră. Cu siguranţă sînteţi un bogătaş după hainele fine ce le purtaţi şi aerul nobil pe care-l aveţi! Apoi, rîzînd amar: - Să o dau bogaţilor!? Auzi vorbă! Tocmai lor, care nu duc decît grija propriei lor persoane. Numai săracul poate să înţeleagă alt sărac şi să-l ajute. Săracul şi Cel de Sus. Aşa că Dumnezeu va avea grijă şi de această pisică.

- Pe ce te bazezi cînd susţii asta? întrebă Satan.

Ochii Ursulei scînteiară de mînie.

- Mă bazez, nu mă bazez, asta aşa e! Nici o vrabie nu cade la pămînt fără ştirea Lui.

- Dar cade! Ce folos că o priveşte cum se prăbuşeşte?

Deşi nimeni pînă atunci nu pusese stavilă sporovăielii Ursulei, acum pur şi simplu tăcea de parcă ar fi fost o stană de piatră. Cînd, în sfîrşit, limba i s-a dezlegat, ea a început să grăiască nu chiar pe un ton politicos:

- Conaşule, ia vezi-ţi de treaba matale, pînă nu pun mîna pe o joardă, că atunci o să înţelegi pe ce mă bazez eu!

Eram împietrit de spaimă. Ştiam că aşa cum gîndea el despre oameni, oricînd putea s-o ucidă pe Ursula, considerînd o asemenea treabă lipsită de importanţă, atîta vreme cît pe pămînt mai viermuiesc "atît de mulţi ca ea". Limba mea nu putea articula nici un cuvînt spre a o preveni pe bătrînă de primejdie. Din fericire, nu s-a întîmplat nimic. Satan rămase liniştit. Liniştit şi indiferent. Bănuiesc că nu putea fi insultat de Ursula mai mult decît poate fi un rege insultat de un cărăbuş. Cînd îl ameninţă, bătrîna sări în piciooare cu sprinteneala unei fetiţe, ceea ce, desigur, nu i se mai întîmplase de mulţi ani. Cu siguranţă era la mijloc intervenţia lui Satan. Pentru că el era o boare blîndă, dătătoare de viaţă pentru toţi cei slabi şi bolnavi. Puterea lui coborî chiar şi asupra slăbănoagei pisici, care brusc sări din poala Ursulei şi începu să alerge după o frunză purtată de vînt.

Ursula se uita la pisică şi dădea a mirare din cap. Mînia îi trecuse:

- Ce s-o fi întîmplat cu ea? Cu puţin timp în urmă, abia de se ţinea pe picioare.

- Ce? N-ai mai văzut niciodată o pisică jucîndu-se? o întrebă Satan.

Ursula, care nu-şi propusese cîtuşi de puţin să fie prietenoasă cu străinul cel ironic, i-o întoarse privindu-l chiorîş.

- Cine te-a chemat aici, domnule, să mă baţi la cap? Şi, de fapt, ce te interesează pe dumneata ce am văzut şi ce n-am văzut?

- Ei, dar sînt sigur că nu ai văzut niciodată o pisică ce are păr pe limbă, insistă Satan. Şi încă îndreptat înainte.

- Nu, dar sînt la fel de sigură că nici dumneata.

Încearcă să-i pui la asta mîna pe limbă şi vei vedea.

Deşi Ursula deveni sprintenă, pisica o întrecea. Nu putea fi prinsă şi bătrîna trebui să renunţe. Atunci Satan îi zise:

- Dă-i un nume şi poate va veni.

Ursula încercă să-i dea cîteva nume, dar pisica nu-i arătă nici un interes.

- Spune-i Agnes, o sfătui Satan.

Creatura răspunse numaidecît numelui şi veni. Ursula îi cercetă limba.

- Doamne, Dumnezeule! Este adevărat! N-am văzut niciodată aşa ceva! E a dumitale?

- Nu!

- Atunci de unde ai ştiut cum o cheamă?

- Pentru că toate pisicile de soiul ăsta se numesc Agnes şi nu răspund la nici un alt nume.

Ursula era impresionată.

- Este cel mai minunat lucru ce l-am văzut vreodată, zise ea şi o umbră de îngrijorare îi apăru pe faţă. Pe semne o năpădeau superstiţiile. Fără tragere de inimă puse pisica jos.

- Cred că trebuie să-i dau drumul. Nu, nu mă tem... Nu e asta, deşi preotul... am auzit oameni zicînd - ba chiar foarte mulţi... De fapt pisicuţa e sănătoasă şi poate să-şi poarte singură de grijă.

Oftă şi se întoarse să plece, murmurînd:

- Este aşa de frumoasă, totuşi. Ne-ar fi putut ţine de urît. Mai

ales în aceste zile cînd casa e atît de tristă şi însingurată... Of, şi doomnişoara atît de abătută şi stăpînul cel bătrîn la închisoare!

- Ar fi păcat să n-o ţii, spuse Satan.

Ursula se întoarse repede, de parcă doar atît aşteptase.

- De ce? întrebă ea amărîtă şi îngîndurată.

- Pentru că soiul ăsta de pisici aduce noroc.

- Într-adevăr? Aduce? Tinere, eşti sigur? Cum, cum aduce noroc?

- Ei bine... în orice caz, aduce bani!

- Bani? se arătă Ursula dezamăgită. O pisică să aducă bani? Ce idee! Dar aici n-o poţi vinde. La noi nu se cumpără pisici, oricît ai dori să faci aşa ceva.

Zicînd asta se întoarse iarăşi, gata să plece.

- Nu m-am gîndit să o vinzi. M-am gîndit să ai un venit de pe urma ei. Soiul ăsta este numit "Pisica Norocoasă". Cine are o pisică din astea, găseşte în fiecare dimineaţă în buzunarul său cîte patru bănuţi de argint.

Am văzut cum creştea indignarea din ochii ei. Era insultată. Tînărul o lua în bătaie de joc, sau, cel puţin, aşa credea ea.

Îşi îndesă mîinile în buzunare, clocotind de mînie, pregătită să-i spună cîteva dintre vorbele specifice ţăranului jignit. Deschise gura, reuşi să scoată vreo trei cuvinte, amare, pline de furie... apoi, brusc, tăcu. Mînia de pe faţă i se transformă încet în surpriză, în frică, sau în toate la un loc. A scos cu grijă mîinile din buzunare. Le-a deschis. Le-a privit. Într-una era bănuţul ce i-l dădusem eu, iar în cealaltă erau patru bănuţi strălucitori de argint. Se uită prelung la ei, cuprinsă de teamă că ar putea să dispară în orice clipă.

Apoi spuse cu fervoare:

- Este adevărat! Este adevărat! Mi-e ruşine şi cer iertare. Oh, Stăpînule, Binefăcătorule!

Fugi la Satan, sărutîndu-i mîinile de nenumărate ori, după bunul obicei austriac. Probabil că în adîncul inimii credea că are de-a face cu o pisică vrăjită, cu o unealtă a diavolului. Dar nu conta, atîta vreme cît asta îi asigura liniştea traiului zilnic. În probleme financiare, fie şi cei mai pioşi dintre ţăranii noştri, nu

s-ar fi dat înapoi de la un contract cu diavolul, chiar în defavoarea unui alt contract cu un înger, dacă această opțiune aducea bani.

Ursula porni spre casă, cu Agnes în brațe. Tare mi-aș fi dorit să fiu în locul ei ca s-o văd pe Marget. Dar... Mi se tăie respirația. Într-o clipă ne și aflam acolo, cu Marget în fața noastră, privindu-ne uimită. Era foarte slăbită și palidă, dar știam că asemenea lucruri deveneau trecătoare în prezența lui Satan și nu greșeam. L-am prezentat pe Satan, pe numele lui pământean, adică Phillip Vis. Ne-am așezat și am început să discutăm. Nu simțeam nimic străin între noi. Marget și cu mine eram simpli oameni de la țară, și cînd un străin se purta plăcut și politicos cu noi deveneam repede deschiși, prietenoși. Marget ne-a întrebat cum am intrat fără să ne audă. Phillip Vis i-a spus că ușa era deschisă, așa că am intrat pe neauzite și în liniște, n-am îndrăznit să o tulburăm și-am așteptat ca ea să se întoarcă cu fața spre noi, să ne ureze bun-venit. Nu era nici pe departe adevărat. Nici o ușă nu fusese deschisă. Intrasem prin pereți, sau prin acoperiș, sau prin horn, oricum, altfel decît pe ușă. De fapt, n-avea importanță! Cînd Satan dorea ca cineva să creadă un lucru, acel lucru era crezut. Așa că Marget se mulțumi cu această explicație. Era vrăjită de prezența domnului Vis. Nu-și putea lua ochii de la el, atît era de frumos. Asta m-a încîntat și m-a făcut să fiu mîndru. Credeam că Satan se va da în spectacol, dar nu a făcut-o. Părea doar interesat să fie prietenos și să toarne minciuni. Povestea că era orfan, lucru care a umplut ochii lui Marget de lacrimi, că nu și-a cunoscut mama, că ea a murit cînd el era foarte mic, că tatăl lui stătea foarte prost cu sănătatea și cu situația materială, în schimb avea un unchi ce se ocupa cu afaceri într-un ținut călduros, undeva la tropice, unde deținea monopolul într-un anumit domeniu, unchi care, de fapt îi purta de grijă.

Povestea cu unchiul cel bun îi umplu din nou ochii de lacrimi lui Marget, căci o duse cu gîndul la propriul ei unchi. Ea spuse că speră din tot sufletul ca cei doi unchi să se întîlnească într-o bună zi, lucru care, vă dați seama, m-a făcut să mă înfior. Phillip spuse că și el speră ca asemenea întîlnire să aibă loc, lucru care mă înfioră din nou.

- Poate se vor întîlni, îşi exprimă Marget încă odată speranţa. Unchiul dumitale călătoreşte mult?

- Oh! Desigur, foarte mult. Are afaceri peste tot.

Şi aşa timpul se petrecea într-o discuţie plăcută, Marget uitîndu-şi pentru o vreme necazurile. Era probabil singura rază de lumină ce-i pătrunsese în suflet în ultimul timp. Am observat că îl plăcea pe Phillip şi aşa şi trebuia. Iar cînd el i-a spus că se pregăteşte să îmbrace haina ecleziastică, am văzut cum aprecierea ei creşte. Culmea a fost atinsă cînd el i-a promis că o va ajuta să intre în puşcărie să-şi vadă unchiul. A asigurat-o că va da gardienilor un mic cadou, iar ea va trebui să meargă întotdeauna după afinţitul soarelui, fără să spună nimic.

- Doar să arăţi această hîrtie cînd intri şi cînd ieşi.

Sub ochii noştri a desenat nişte semne ciudate pe un petic de hîrtie pe care i-a dat-o lui Marget. Fata nu contenea să-şi exprime recunoştinţa şi era nerăbdătoare să apună soarele. Mai ales că în acele timpuri vechi şi de restrişte, deţinuţii nu aveau voie să-şi vadă prietenii şi rudele. Se întîmpla uneori să treacă mulţi ani, fără ca ei să vadă un chip apropiat şi drag.

Bănuiam că semnele desenate de el pe hîrtie aveau o putere magică. Credeam că privindu-le, gărzile vor uita totul şi nu vor avea habar de ceea ce vor face. Aşa cum de altfel şi era.

Ursula îşi vîrî capul pe uşă, strigînd:

- Cina este gata, domnişoară.

Apoi ne-a remarcat prezenţa şi speriată mi-a făcut semn să mă apropiu de ea. M-a întrebat dacă am povestit ceva despre pisică. I-am răspuns că nu. Se linişti şi mă rugă mult să tac pe mai departe. Dacă domnişoara Marget va afla, cu siguranţă va gîndi că este o pisică necurată, o va trimite la un preot care o va purifica de toate darurile ei miraculoase, iar nouă nu ne va mai rămîne nimic. I-am promis că nu voi da în vileag taina şi ea s-a arătat mulţumită.

Cînd m-am ridicat să-mi iau la revedere de la Marget, Satan m-a întrerupt, spunînd ceva extrem de politicos - nu-mi aduc aminte cuvintele, dar, oricum, s-a autoinvitat la masă, ceea ce a făcut şi în numele meu. Marget era foarte încurcată, ştiind că nu are în casă mîncare nici cîtă să ajungă la o vrabie bolnavă. Auzind

despre ce e vorba, deloc încîntată, Ursula veni în cameră ca o furtună. Întîi fu uimită s-o vadă pe Marget atît de proaspătă şi bine dispusă. Apoi începu să vorbească în graiul ei de baştină, bohemian, spunîndu-i, aşa cum aveam să aflu mai tîrziu:

- Domnişoară Marget, refuzaţi-l. Nu avem destulă mîncare.

Înainte însă ca Marget să deschisă gura, Satan îi răspunse Ursulei tot în bohemiană, încît aceasta şi tînăra ei stăpînă rămaseră foarte mirate.

- Nu ne-am întîlnit noi cu puţin timp în urmă pe drum?

- Ba da, domnule!

- Ah! Mă încîntă să văd că-ţi aduci aminte de mine. Apoi, apropiindu-se îi sopti: "Ţi-am spus că este o pisică fermecată. Nu fi îngrijorată. Te vei descurca".

Aceste cuvinte făcură ca teama Ursulei să se risipească imediat. În ochii ei strălucea o fericire ca cea dată de prezenţa arginţilor. Valoarea pisicii creştea vertiginos.

Trecu o vreme pînă ce Marget să ia o hotărîre în legătură cu invitaţia lui Satan. O făcu bine, frumos şi sincer, aşa cum îi stătea ei în fire. Ne spuse că masa va fi săracă, dar că sîntem bineveniţi să împărţim cu ea, puţinul care exista.

Am servit cina în bucătărie, Ursula servindu-ne la masă. În tigaie se afla un peşte prăjit, crocant şi-mbietor. Se vedea că Marget nu se aştepta deloc la o asemenea mîncare. Îndată ce Ursula îl puse pe masă, Marget îl împărţi între Satan şi mine, refuzînd să se servească la rîndul ei. Tocmai începuse să spună că nu avea chef de peşte astăzi, dar nu apucă să sfîrşească vorba. Observă că un alt peşte apăruse în tigaie. Era surprinsă, dar nu spuse nimic. Probabil avea să-i ceară Ursulei lămuriri mai tîrziu. Dar nu era singura surpriză: carne, vînat, vinuri, fructe îşi făcură pe rînd apariţia - lucruri străine de această casă în ultima perioadă. Marget nu scotea nici o exclamaţie, nici măcar nu se mai arăta surprinsă, dar asta era, desigur, influenţa lui Satan. Care Satan vorbea într-una, făcînd ca timpul să treacă plăcut şi dulce, spunea o groază de minciuni, deoarece el era un înger care nu ştia ce-i binele şi răul. Începu să-i ţină partea Ursulei, lăudînd-o stăpînei, confidenţial, dar vorbind destul de tare, încît bătrîna să-l audă.

Spuse că este o femeie de treabă şi speră din tot sufletul ca într-o bună zi să-i facă cunoştinţă cu unchiul lui.

Drept urmare, Ursula începu să ţopăie, să se sclifosească, să zîmbească stupid şi afectat ca o fetişcană, netezindu-şi şorţul, aranjîndu-se şi gătindu-se ca o cloşcă bătrînă, prefăcîndu-se, bineînţeles, tot timpul, că nu aude nimic ce spune Satan despre ea.

Mi-era ruşine că ea făcea demonstraţia a ceea ce Satan ne considera: o rasă proastă şi trivială. Satan zise că unchiul său e patronul unei mari întreprinderi, că dă multe petreceri, iar dacă ar avea o femeie deşteaptă ca Ursula care să le patroneze, ar deveni cu siguranţă mult mai distractive.

- Unchiul dumneavoastră e un gentleman, nu-i aşa? întrebă Marget.

- Da, spuse Satan nepăsător. Unii îl numesc chiar prinţ, ca să-i facă astfel complimente. Dar pentru el, care urăşte ipocrizia, ceea ce contează este numai meritul omului, nu titlurile.

Îmi lăsasem mîna să atîrne pe marginea scaunului, Agnes a venit încet şi începu să-mi lingă degetele. Astfel descoperii un secret şi tocmai vroiam să spun: "E o greşeală; asta este o pisică normală. Părul de pe limba ei este îndreptat înspre înăuntru, nu înspre înafară". Dar nici un cuvînt nu a ieşit din gura mea, pentru că nu o puteam face. Satan mi-a zîmbit şi eu atunci am înţeles cum stăteau de fapt lucrurile.

Cînd s-a întunecat, Marget a luat într-un coş de-ale gurii, vin, fructe şi a pornit spre închisoare, în timp ce Satan şi cu mine ne-am îndreptat spre casa mea. Mă gîndeam, pentru mine doar, că aş dori să văd cum arată interiorul închisorii. Satan mi-a surprins gîndul şi în următorul moment ne şi aflam în închisoare.

- Ne găsim în camera de tortură! spuse Satan.

Totul arăta înfricoşător, cu roata de tortură şi celelalte instrumente agăţate pe pereţi, luminate de două făclii ce fumegau. Se găseau oameni înăuntru, dar nu ne-au observat şi mi-am dat seama că sîntem invizibili. Un tînăr zăcea pe jos, legat, înconjurat de ceilalţi. Satan mi-a şoptit că tînărul era suspectat de erezie. Încercau să-l facă să-şi mărturisească vina, dar el susţinea una şi

bună: că n-are ce să mărturisească, pentru că nimic nu era adevărat din ce se spunea pe seama lui. Atunci începură să-i înfigă aşchii sub unghii şi tînărul urla de durere. Pe Satan, întîmplarea îl lăsa indiferent. Eu în schimb, n-am putut îndura să fiu martor la schiungiuire şi a trebuit să mă scoată de acolo cît mai repede. Mi se făcuse rău şi cu greu mai stăteam în picioare. Abia cînd am ajuns la aer proaspăt mi-am revenit. În drum spre casă mi-am dat părerea asupra celor văzute. I-am spus că este monstruos şi animalic să chinui astfel o fiinţă.

- Nu, este ceva omenesc! mi-a răspuns Satan. Nu trebuie să insulţi animalele! Ele nu merită cuvîntul monstruos. Şi continuă. Josnicia se pare că este ceva normal pentru stirpea voastră. Ea minte întotdeauna şi pretinde că are virtuţi pe care niciodată nu le-a dovedit. În schimb neagă aceste virtuţi fiinţelor superioare, care de fapt le deţin. Animalele nu săvîrşesc niciodată cruzimi. Acesta este privilegiul celor ce au simţul moral şi se supun legii morale. Cînd un animal produce durere o face inocent; nu săvîrşeşte un rău, pentru că nu cunoaşte răul. Şi mai ales nu produce durere pentru plăcerea de a o produce. Numai oamenii fac aşa ceva, inspiraţi de ceea ce cred ei că este legea morală! A distinge răul de bine şi a alege între ele nu este deloc avantajos: din zece, nouă oameni aleg întotdeauna, răul. Ar trebui să nu existe "rău" şi fără legea morală, nici nu ar exista. Omul este atît de lipsit de raţiune, încît nu-şi dă seama că simţul moral îl aşează pe treapta cea mai de jos dintre fiinţele vii. Simţul moral este în realitate un defect şi o ruşine. Te simţi mai bine? Haide să-ţi arăt ceva!

CAPITOLUL VI

Într-o clipă ne găseam într-un sat din Franţa. Eram într-un loc ce semăna cu o fabrică uriaşă, în care bărbaţi, femei şi copii munceau pînă la extenuare, într-o căldură insuportabilă, sub o ceaţă densă, formată din mizerie şi praf. Erau îmbrăcaţi în zdrenţe, lihniţi de foame, slabi şi vlăguiţi, gata să cadă de oboseală. Satan spuse:

- Iată cum arată legea morală pusă în practică! Proprietarii sînt bogaţi şi fericiţi, dar salariile plătite acestor fraţi şi surori ai lor sînt doar atît cît să nu-i lase să moară de foame. Muncesc paisprezece ore pe zi, fie vară, fie iarnă, de la şase dimineaţa pînă la opt seara, nu numai ei ci şi copiii lor. Locuiesc la patru leghe de fabrică, în nişte cocioabe. Fac drumul acesta de două ori pe zi. Umblă prin noroi, zloată, ploaie, lapoviţă, ninsoare sau furtună. Mereu aşa, ani în şir. Au doar patru ore pentru somn, se înghesuie cîte trei familii într-o singură cameră, într-o putoare şi mizerie greu de imaginat. Cad pradă bolilor şi mor ca muştele.

Au comis oare vreo crimă, aceste biete fiinţe? Nu. Ce au făcut atunci, de sînt atît de crunt pedepsite? Nimic! N-au făcut nimic, decît că s-au născut în stirpea voastră lipsită de minte. Ai văzut cum este tratat un răufăcător în puşcărie. Acum vezi cum sînt trataţi nevinovaţii. Are logică rasa ta? Sînt aceşti inocenţi rău-mirositori mai răi decît ereticul din puşcărie? Cu siguranţă, nu. Şi totuşi, pedeapsa lui este o nimica toată în comparaţie cu patimile ăstora. Pe acela l-au tras pe roată şi l-au bătut cu vergi de oţel pînă cînd - asta s-a întîmplat după ce am plecat noi de-acolo - a murit. De fapt l-au eliberat din cătuşele moralităţii voastre!

Dar aceşti sclavi nenorociţi de ce trebuie să moară în fiecare zi, puţin cîte puţin, unii dintre ei prelungindu-şi agonia mulţi ani de-acum înainte? Iată simţul moral la ce conduce! Iată pe baza acestui simţ cum învaţă patronii să facă diferenţa dintre rău şi bine! Rezultatul se află în faţa ochilor tăi. Şi se cred mai buni decît cîinii. Oh, sînteţi iraţionali şi proşti! Şi atît de mărunţi! Nici nu pot spune cît sînteţi de mărunţi!

Apoi, devenind mai puţin grav s-a arătat voios şi bine dispus. A început să-şi bată joc de noi, să ia în derîdere orgoliile noastre, pe marii noştri eroi, nepieritoarele noastre cuceriri, regii noştri celebri, aristocraţiile noastre străvechi, venerabila noastră istorie - şi rîdea pînă cînd ajungea să te indispună şi să te facă să te saturi de el cu rîsul lui cu tot. Pînă la urmă a contenit puţin din rîs şi-a zis:

- Mă rog, nu este totul atît de ridicol! Ba e de-a dreptul dramatic, dacă te gîndeşti cît de puţine vă sînt zilele! Cît de copilărească importanţa care v-o acordaţi, cînd de fapt nu sînteţi decît nişte biete umbre!

Brusc a dispărut totul din faţa mea şi-am înţeles îndată ce se întîmplase. În momentul imediat următor eram cu Satan din nou în satul meu, mergeam spre rîu şi priveam licărind luminile cîrciumii "Cerbul de aur". Întunericul nopţii fu străbătut de un strigăt de bucurie.

- Vine din nou! Se-ntoarce!

Era Seppi Wohlmeyer care-şi auzi sîngele bubuind în urechi şi simţi o puternică fericire - semne ce nu anunţau decît un singur lucru: că Satan era acolo, în preajmă, deşi din cauza întunericului nu-l putea vedea.

Seppi veni spre noi şi pornirăm cu toţii împreună. Urmîndu-ne, el îşi împrăştia bucuria ca o fîntînă arteziană. Era ca un îndrăgostit ce-şi găsise iubirea pierdută o bucată de vreme. Seppi era un băiat spiritual şi deştept, plin de entuziasm, spre deosebire de Nikolaus şi de mine. Acum era cu sufletul la gură din cauza ultimei întîmplări misterioare şi numai de asta povestea: dispăruse Hans Oppert, vagabondul satului. Oamenii începură să devină curioşi, ne povestea el. Nu îngrijoraţi, ci curioşi. Nimeni nu-l văzuse pe Hans de cîteva zile.

- Şi asta după ce s-a purtat ca un animal, menţionă Seppi.

- Cum adică s-a purtat ca un animal? întrebă Satan.

- Ei bine, tipul îşi bătea întotdeauna cîinele, care era bun, credincios şi nu făcea rău nimănui. Ba mai mult: era singurul lui prieten adevărat. Acum două zile îl bătea din nou, fără nici un motiv - înafară de plăcerea de a-l bate, iar cîinele urla, implorînd

iertare. Theodor şi cu mine, fiind de faţă, l-am rugat să înceteze, dar el, fără să ţină cont de rugămintea noastră, lovea din ce în ce mai tare cîinele pînă ce i-a scos un ochi. Apoi ne-a spus: Acu, sper că sînteţi mulţumiţi! Iată ce aţi făcut cu milogeala voastră! Şi a început să rîdă ca un animal fără pic de suflet.

Glasul lui Seppi tremura de mînie şi milă. Iar eu, la rîndul meu, intuiam ce va spune Satan.

- Este un cuvînt folosit greşit, ripostă acesta. O insultă fără temei. Numai oamenii acţionează aşa. Animalele, niciodată.

- Bine, dar, oricum a fost ceva... inuman.

- Nu! Nu ai dreptate, Seppi. A fost foarte uman. Este neplăcut pentru mine să aud calomniate animalele, care sînt mai presus de voi. Să aud mereu că le atribuiţi nişte apucături pe care nu le au şi care nu sînt de găsit decît în fiinţa umană. Absolut nici un animal nu suferă de boala simţului moral şi nu acţionează după legea morală. N-ar strica Seppi, să fii mai atent la cuvinte şi să te dezbari de cele mincinoase.

Se arătă foarte aspru. Şi mie mi-a părut rău că nu avusesem timp să-l previn pe Seppi asupra atenţiei pe care trebuia să o acorde cuvintelor folosite. Acum bănuiam ce simţea. Nu ar fi vrut nici într-un fel să-l supere pe Satan. Ar fi preferat să-şi supere rudele, mai degrabă decît pe Satan.

Se aşternu o tăcere stînjenitoare. Noroc că-şi făcu apariţia bietul cîine de care fusese vorba, cel la care îi atîrna un ochi înafară. Merse aţă la Satan şi prinse a scheuna şi-a se jelui pe limba lui. Satan îi răspunse în acelaşi fel. Ce mai, era limpede ca lumina zilei, că amîndoi vorbeau pe limba cîinească. Stăteam cu toţii în iarbă, luminaţi de lună, şi-n vreme ce norii se alergau deasupra noastră, noi îl priveam pe Satan cum ia capul cîinelui în palme şi-i pune ochiul încetişor la loc, făcîndu-l să dea vesel din coadă şi să-i lingă mîinile. Toată înfăţişarea lui exprima recunoştinţă. Lătra. Ştiam că astfel îi aduce mulţumiri, deşi nu înţelegeam "cuvintele". Apoi cei doi mai vorbiră puţin împreună, după care Satan ne-a explicat:

- Susţine că stăpînu-său era beat.

- Da! Era, am recunoscut noi.

- Şi la o oră după ce l-a bătut s-a prăbuşit în prăpastia de la capătul păşunii lui Cliff.

- Cunoaştem drumul. E cam la trei leghe de aici.

- Şi cînd te gîndeşti că bietul cîine a colindat de mai multe ori satul încercînd să-i îndemne pe oameni să meargă pînă acolo. Dar a fost pur şi simplu alungat.

Ne-am adus aminte şi ne-am ruşinat. Şi noi am văzut cîinele, însă n-am înţeles ce dorea.

- Cîinele nu vroia decît să-l ajute pe omul ce-l chinuise. Nu se gîndea decît la asta. Şi-a vegheat stăpînul două nopţi la rînd. Ei, ce părere aveţi despre lucrul acesta? Este oare raiul rezervat numai pentru oameni, aşa cum vă învaţă dascălii voştri? Să nu fie raiul accesibil şi acestui cîine? Ce are rasa voastră în plus faţă de mărinimia lui?

A început iarăşi să stea de vorbă cu cîinele care sărea fericit şi sprinten, nerăbdător să-i îndeplinească orice dorinţă.

- Mergeţi, chemaţi nişte oameni şi ţineţi-vă după cîine. El vă va arăta drumul pînă unde se află leşul. Nu uitaţi să luaţi un preot cu voi, care să-şi facă meseria, căci moartea dă tîrcoale locului.

Cum termină ce avu să ne spună, Satan dispăru spre necazul şi dezamăgirea noastră. Am chemat oamenii, pe părintele Adolf şi conduşi de cîine am ajuns la locul unde omul tocmai îşi dădea duhul.

Nimănui nu-i păsa de el, decît cîinelui. Doar acesta se jeluia schelălăind şi-i lingea faţa rece şi nu putea fi alungat de lîngă stăpînul său.

L-am îngropat acolo unde era, fără coşciug, fără nici un prieten, în afară de cîine... Dacă am fi ajuns cu o oră mai devreme, preotul ar fi avut timp să-l spele de păcate şi să-l trimită în rai, dar aşa el o pornise deja spre iad, spre focurile veşnice. Mare păcat că într-o lume în care oamenii îşi pierd timpul cu nemiluita pe lucruri mărunte, nu s-a găsit o mică şi neînsemnată oră, care ar fi salvat această biată creatură de la focul iadului şi în locul durerii, i-ar fi putut oferi fericirea eternă. Am avut revelaţia valorii timpului şi m-am gîndit că niciodată nu voi putea să pierd vremea fără să mă încolţească spaima şi remuşcările.

Seppi era trist şi îndurerat. Avea părerea că e mult mai bine să fii cîine decît să treci prin aşa încercări cumplite. Ne-am întors acasă, luînd cu noi şi cîinele. Pe drum, lui Seppi i-a venit o idee foarte bună, care ne-a ajutat să uităm de necaz şi să ne simţim mult mai bine. Dacă pentru răul ce i l-a făcut, zicea el, cîinele îl va ierta pe om, Dumnezeu probabil va ţine seama de acea iertare şi-l va izbăvi de păcate.

A urmat o săptămînă cenuşie, Satan nu şi-a mai făcut apariţia şi nici nu s-a mai întîmplat nimic deosebit. Noi băieţii, nu ne puteam aventura să o vedem pe Marget, căci nopţile erau luminate de lună şi părinţii noştri ar fi putut cu uşurinţă prinde de veste. În schimb ne-am întîlnit de cîteva ori cu Ursula, pe cîmpia din spatele rîului, unde ieşise să-şi plimbe pisica şi am aflat de la ea că lucrurile mergeau bine. Purta haine noi şi arăta prosper. Cei patru bănuţi de argint soseau la fix în fiecare zi, dar nu erau cheltuiţi pe mîncare, pe vin şi alte astfel de lucruri. De toate astea avea grijă pisica să fie din belşug.

În asemenea condiţii, Marget îşi suporta cu destoinicie singurătatea. Iar Wilhelm Meidling se străduia să fie chiar mulţumită. Ea îşi petrecea serile la închisoare împreună cu unchiul său pe care, graţie generozităţii pisicii, reuşise să-l îngraşe de-a binelea. Era curioasă să afle mai multe despre Phillip Vis şi spera să apar cu el din nou. Ursula, de asemenea, era tare curioasă şi punea o serie de întrebări mai ales despre unchiul lui. Asta i-a distrat grozav pe băieţi, pentru că eu le povestisem cîte verzi şi uscate îi îndrugase Satan. Mare lucru n-a reuşit să afle de la noi, căci limbile ne erau pe mai departe pecetluite.

Ursula ne-a spus în două vorbe ce mai făcuse: banii fiind acum suficienţi, şi-a luat servitor care să o ajute într-ale gospodăriei. Deşi se străduia să ne dea vestea cît mai firesc, era atît de plină de ea şi de mîndră, încît aducea leit cu un curcan fudul ce se umflă în pene. Era nostim să vezi cum răbufneşte în ea sentimentul că s-a ajuns şi cum încearcă să-l ascundă cu orice preţ. Dar cînd am aflat numele servitorului, ne-am întrebat dacă într-adevăr dăduse dovadă de înţelepciune. Pentru că, deşi eram tineri şi nu aveam pretenţia să fim copţi la minte, anumite lucuri intuiam, totuşi.

Acest băiat era Gottfried Narr, o creatură blîndă şi cam nătîngă. Faptul că trăia uneori cu capul în nori nu era un motiv de supărare. Necazul era altul. Familia lui purta o pată întunecată, de neşters: nu trecuseră nici şase luni de cînd bunică-sa fusese arsă pe rug ca vrăjitoare. Şi cînd ai răul ăsta în sînge, el nu se vindecă cu o simplă arsură. Iată de ce nu era deloc un moment potrivit ca Ursula şi Marget să aibă de-a face cu unul dintr-o astfel de familie, într-o vreme cînd vînătoarea de vrăjitoare, stîrnită de inchiziţie, atinsese culmile cele mai înalte cunoscute de bătrînii locuitori ai satului. Era destul să faci o simplă aluzie la vreo vrăjitoare şi oamenii începeau să tremure îngroziţi. Iar spaima lor era cu totul îndreptăţită, căci în ultimii ani numărul vrăjitoarelor crescuse peste măsură şi ajunseră să fie de mai multe feluri. În timpurile străvechi, vrăjitoria era o îndeletnicire a femeilor bătrîne. În ultimii ani însă, vrăjitorii erau de toate vîrstele, pînă şi copiii de 8 - 9 ani. Aşa că acum oricine putea deveni slujitorul Diavolului, indiferent de vîrstă sau sex. Ne străduiserăm noi să stîrpim vrăjitoarele, dar parcă era făcătură: cu cît ardeam mai multe, cu atît mai multe îşi făceau apariţia.

Odată, într-o şcoală de fete, la doar zece leghe de satul nostru, profesorii observaseră că una dintre eleve avea spinarea roşie şi plină de băşici. S-au speriat, crezînd că sînt semnele Diavolului. Fata, înfricoşată, i-a rugat să n-o denunţe. Ea zicea că pretinsele semne diavoleşti, sînt doar urme lăsate de purici. Dar, bineînţeles, nu se putea ca această chestiune să fie lăsată aşa. Prin urmare, fetele au fost examinate şi s-a descoperit că din cincizeci, unsprezece erau rău de tot însemnate, iar restul, mai puţin. S-a alcătuit o comisie. Cele unsprezece fete ţipau şi plîngeau după mamele lor şi nu vroiau să mărturisească nimic. Timp de zece zile şi zece nopţi au fost ţinute în întuneric beznă, fiecare separat, numai cu apă şi pîine. În acest răstimp ajunseseră trase la faţă şi sălbăticite. Le secaseră ochii de lacrimi, încît nici plînge nu mai puteau. Stăteau doar şi murmurau în neştire, iar de mîncare nici că se atingeau.

Pînă la urmă, una dintre ele a mărturisit. A povestit despre drumurile lor, făcute adesea în zbor şi călare pe mături, pînă la

Sabatul vrăjitoarelor, care se ţinea într-un lor înspăimîntător, sus în munţi. Căci acolo chefuiau, dansau şi beau cu alte sute de vrăjitoare şi chiar cu Diavolul însuşi. Toate aveau un comportament scandalos, înjurau preoţii şi huleau pe Dumnezeu.

Aceasta era mărturia. Desigur nu expusă direct, într-o formă cursivă şi explicită, fata nefiind în stare să-şi amintească detaliile fără ca acestea să fie scoase cu cleştele, unul cîte unul, din mintea ei. Comisia însă îşi făcea bine meseria. Şi-apoi avea la îndemînă întrebări gata pregătite, aceleaşi întrebări care, scrise în urmă cu două sute de ani, se dovediseră de folos pentru multe alte comisii. Ei întrebau: "Ai făcut asta şi asta?" Ea răspundea numai cu "da". Era de altfel prea obosită şi sleită de puteri ca să-i mai pese de ea. Celelalte, auzind că una dintre ele a mărturisit, au făcut şi ele la fel; au răspuns "da" la toate întrebările. Urmarea a fost cît se poate de justă: au fost arse pe rug toate deodată. Din toate colţurile ţinutului venea lumea să le vadă. M-am dus şi eu. Dar cînd am văzut că una dintre ele este o fată bună şi drăgălaşă, cu care obişnuiam uneori să mă joc, cînd am văzut-o în ce hal arăta legată de stîlp, cînd am văzut-o pe maică-sa care plîngea şi urla, acoperind-o cu sărutări şi strigînd: "O! Doamne, Dumnezeul meu!" spectacolul m-a cutremurat şi-am plecat în grabă.

Era o vreme foarte rece cînd a fost arsă bunica lui Gottfried. A fost acuzată că unor persoane le-ar fi vindecat durerea de cap, făcîndu-le frecţie pe cap şi pe gît, aşa cum a mărturisit de altfel. Dar ea făcea treaba asta cu ajutorul Diavolului şi lumea ştia prea bine cum stăteau lucrurile. Iar cînd comisia a vrut să-şi înceapă cercetările ea le-a oprit, mărturisind deschis că lucrează în cîrdăşie directă cu Necuratul.

S-a hotărît arderea ei a doua zi devreme, în piaţa satului. Primul sosit la faţa locului a fost ofiţerul ce avea datoria să pregătească şi să aprindă focul. A urmat ea, adusă fiind de anchetatori, care au plecat în grabă după o altă vrăjitoare. Cei din familia bătrînei nu erau de faţă, temîndu-se probabil că mulţimea agitată ar putea să-i ocărască, sau mai rău, să înceapă să arunce cu pietre în ei. M-am dus şi eu. M-am apropiat de ea şi i-am dat un măr. Stătea

ghemuită și-și încălzea mîinile la foc, așteptînd; bătrînele ei buze și mîini erau vinete de frig.

A apărut un străin. Era un călător ce trecea pe acolo. I-a vorbit politicos și nevăzînd pe nimeni în jurul ei înafară de mine, i-a spus că îi pare rău. A întrebat-o dacă ceea ce a mărturisit era adevărat și ea a spus că nu. El s-a arătat surprins:

- Atunci de ce ai mărturisit?

- Sînt bătrînă și foarte săracă și trebuie să muncesc pentru a mă întreține. Nu exista altă cale, decît să mărturisesc. Dacă nu o făceam, mă puteau elibera, ceea ce ar fi însemnat o mare nenorocire pentru mine. Căci nimeni n-ar fi uitat că am fost suspectată de vrăjitorie și nu aș mai fi căpătat de lucru. Ba mai mult: oriunde aș fi mers s-ar fi asmuțat cîinii pe mine și-n scurt timp aș fi murit de foame. Focul este mai potrivit. În curînd se termină totul. Voi doi ați fost buni cu mine și vă mulțumesc.

Bătrîna s-a apropiat mai mult de foc, în timp ce fulgii ce cădeau de sus, îi făceau părul să arate din ce în ce mai alb. Mulțimea se adunase deja. Un ou a zburat prin aer, a lovit-o și i s-a spart în cap, curgîndu-i pe față, spre rîsul mulțimii.

I-am povestit odată lui Satan despre cele unsprezece fete și despre bătrîna femeie, dar nu l-a afectat deloc. A spus doar că tot ce face rasa umană nu are sens. Mi-a amintit iarăși că a văzut cum a fost plămădit omul și știe că acesta nu e făcut din lut, ci din noroi. Sau, în tot cazul, mai mult din noroi, decît din lut. Bănuiam că din nou vrea să atace simțul moral. Citindu-mi gîndul izbucni într-un hohot de rîs, de parcă tocmai îl gîdilase cineva. Apoi chemă la el un bou de pe pajiște și prinse a-l mîngîia și a-i vorbi. În cele din urmă zise:

- Iată! El niciodată n-ar lăsa copii să moară de foame, să înebunească de spaimă și singurătate, nu i-ar arde pe rug după ce i-a obligat să mărturisească lucruri care niciodată nu s-au întîmplat. El nici nu va înjosi vreodată sufletul bătrînelor sărmane, nu le va zădărnici încrederea în semenii lor, nici nu le va insulta înaintea morții. El nu este mînjit de simțul moral! El este așa cum sînt îngerii: nu cunoaște răul și nu-l făptuiește niciodată.

Încîntător cum era, Satan putea oricînd să devină crud și să te

jignească. El alegea întotdeauna această cale cînd specia umană îi atrăgea atenţia. Atunci întorcea capul cu scîrbă şi nu avea nici un cuvînt bun pentru ea.

Ei bine, cum vă spuneam, noi, băieţii, ne îndoiam că era o alegere înţeleaptă pentru Ursula să angajeze ca servitor pe unul din familia Narr. Şi aveam dreptate. Cînd oamenii au aflat, au devenit revoltaţi şi indignaţi. Se întrebau: de unde fac rost de bani Ursula şi Marget? Dacă nu aveau parale nici pentru ele, cum pot să hrănească o a treia gură? Asta era ceea ce vroiau ei să ştie. Şi ca să afle, oamenii au început să intre în vorbă cu Gottfried. Acesta era încîntat. Nu se gîndea la nimic rău, nu vedea capcana şi pălăvrăgeala de ziceai că se ia la întrecere cu gaiţele, nu alta.

- Banii!? le răspundea el. Au o grămadă! Mă plătesc cu doi bănuţi de argint pe săptămînă, pe lîngă mîncare. Iar în privinţa traiului... Ce au ele pe masă, pe cinstea mea vă spun, nici prinţul nu-şi permite.

Nefireasca stare de lucruri a fost adusă la cunoştinţă părintelui Adolf, de către astrolog, într-o duminică dimineaţa, pe cînd acesta se întorcea de la slujbă. Afectat de cele auzite, părintele spuse:

- Trebuie cercetat!!!

Conchise împreună că trebuie să fie o putere vrăjitorească la mijloc, şi-i sfătui pe săteni să reia relaţiile cu Marget şi Ursula în aşa fel încît, să nu bată la ochi. În acelaşi timp le sugeră să fie foarte atenţi la ce se întîmplă în jur.

La început, sătenilor nu le-a prea surîs ideea de a intra într-un asemenea loc blestemat. Dar preotul le-a dat asigurări că ei se află sub protecţia lui şi că nici un rău nu li se poate întîmpla. Cu atît mai mult, vor fi scutiţi de orice neplăcere, dacă vor purta cu ei un strop de apă sfinţită şi vor avea mereu la îndemînă crucea şi mătăniile.

Asta i-a liniştit şi i-a făcut să dorească să meargă la cele două femei. Iar invidia şi răutatea chiar le-a crescut dorinţa.

Şi aşa, biata Marget a început din nou să fie căutată. Prezenţa oamenilor în casă o făcea la fel de mulţumită ca pe o pisică alintată. Era, ca toată lumea, puţin răsfăţată de bucuria ei măruntă. Simţea o mare fericire că era întîmpinată cu braţele deschise, că

zîmbea din nou în fața prietenilor și a satului. Și asta în ciuda tuturor răutăților îndurate, a disprețului cu care fusese părăsită de vecini și obligată să trăiască într-o cumplită izolare.

Opreliștile căzuseră și puteam merge acolo cu toții. Așa și făcurăm, cu părinți cu tot, zi de zi.

Pisica se întrecea pe sine. Făcea să apară în fața oaspeților cele mai bune feluri de mîncare și cele mai minunate băuturi, de care nu mai avuseră ei parte vreodată. Cel mult dacă auziseră de ele de la servitorii prințului. Pînă și vesela și tacîmurile arătau altfel, iar masa se servea într-un mod cu totul neobișnuit pentru ei.

Din cînd în cînd Marget cădea pe gînduri, după care o asalta pe Ursula cu întrebări neliniștitoare. Dar Ursula răspundea invariabil că în privința bunăstării lor era mîna Providenței, fără să scoată vreun cuvînt despre pisică. Marget, deși știa că nimic nu este imposibil în fața Providenței, totuși se temea, căci necazurile cu arginții tot de Acolo veniseră... Nu era cîtuși de puțin insensibilă la ideea că ar putea fi la mijloc o vrăjitoare, dar prefera să dea la o parte un asemenea gînd. Doar începuse a le merge bine înainte de venirea lui Gottfried în casa lor ca servitor. Și-apoi, Ursula, era pe cît de pioasă, pe atît de pornită împotriva vrăjitoarelor. Așadar, Providența puse stăpînire pe casa lor și primea recunoștința cuvenită. Treaba asta n-o deranja cîtuși de puțin pe pisică și n-o făcea invidioasă. Ea profita de situație ca să-și îmbogățească experiența în a fi generoasă.

În orice comunitate, mare sau mică, există întotdeauna o proporție echitabilă între oameni buni și oameni răi. Unii, deși nu sînt răi de la natură, fac rău împinși de frică, de propriul lor interes, sau din alte motive obscure. Satul Eseldorf avea și el proporția sa de oameni cinstiți. În vremuri normale era resimțit efectul bunătății lor. Dar acum nu ne aflam într-o perioadă în care să fie posibil un asemenea lucru. Dată fiind vînătoarea de vrăjitoare, dispăruse orice urmă de bunătate sau compasiune din sufletele lor. În plus, cu toții erau speriați. Nu înțelegeau lucrurile ce se petreceau în casa lui Marget și în sinea lor nu se îndoiau nici o clipă că la mijloc era ceva necurat, o vrăjitoare. Din pricina asta, spaima îi copleșea pe unii, întunecîndu-le mințile. Mai erau și alții care le compăti-

meau pe Marget şi pe Ursula pentru nenorocirea ce le pîndea. Dar bineînţeles, tăceau din gură; era mai comod şi mai prudent. Aşa că celorlalţi, drumul le era deschis. Nu s-a găsit nici măcar unul care să le sfătuiască - pe fata cea naivă şi pe bătrîna cea fără minte - să-şi schimbe felul de trai. Noi băieţii, doream să le prevenim, dar cînd a venit momentul ne-am dat la fund. Ne-am gîndit noi, e drept, că nu era bărbătesc ce facem! N-aveam însă tăria să fim generoşi. Nici unul dintre noi n-a avut curajul să-şi mărturisească slăbiciunea, aşa că am făcut şi eu ceea ce au făcut ceilalţi - pur şi simplu am ignorat problema, preferînd a vorbi despre orice altceva. În fapt însă, cu toţii ne simţeam vinovaţi. Căci, mîncasem şi băusem din delicatesele puse pe masă de Marget, împreună cu toată adunătura de spioni linguşitori, care, şi ei, probabil îşi reproşau lipsa de curaj ce îi împeidica să o apere pe fată. Pe măsură ce Marget cădea în capcana fericirii fără temei, ne cuprindeau remuşcările. Or ea, biata, era fericită şi mîndră ca o prinţesă, şi recunoscătoare că avea din nou prieteni. Şi cînd te gîndeşti că toţi aceşti oameni nu făceau altceva decît să-i urmărească fiece gest şi să-i raporteze totul părintelui Adolf!

Dar pînă şi el, cu toate că era preot, nu putea să-i dea de cap întregii poveşti. Trebuia să fie cineva care face toate aceste vrăji, dar cine?! Marget nu a fost văzută făcîndu-le, nici Ursula, iar Gottfried cu atît mai puţin! Şi totuşi, vinurile şi trufandalele nu se terminau niciodată, după cum nu s-a întîmplat niciodată ca un musafir să dorească ceva şi să nu fie servit.

Erau deci destule minuni ca să fie numite vrăjitoare. Şi a le numi astfel n-ar fi fost o noutate. Dar a le făptui fără nici un descîntec, fără zguduituri, fără fulgere şi trăsnete, fără apariţiile spectaculoase ale unor spirite - ei, aşa ceva era cu totul nou şi neobişnuit. Nici măcar în cărţi nu găseai situaţii asemănătoare. Şi-apoi, se ştie prea bine: lucrurile vrăjite sînt întotdeauna ireale: aurul se transformă în praf, mîncarea este o iluzie... Dar în cazul ăsta nimic nu era valabil. Spionii au adus mostre. Părintele Adolf le-a sfinţit, le-a exorcizat, dar n-a fost de nici un folos, toate rămîneau cum erau: palpabile, proaspete, reale, doar că se stricau după o vreme, ca orice altă mîncare normală.

Părintele Adolf nu era doar încurcat, ci de-a dreptul exasperat. Căci deşi nu mărturisea nimănui, după cum se petreceau lucrurile avea tot mai mari îndoieli că ar fi la mijloc vreo vrăjitorie. Dacă nu era convins pe de-a-ntregul, asta se datora ideii că s-ar putea totuşi să fie vorba de o formă cu totul nouă de-a face vrăji. Mai rămînea o singură cale de a descoperi adevărul. Dacă abundenţa de provizii nu era adusă din exterior, ci era produsă înlăuntrul casei, asta reprezenta dovada sigură a vrăjitoriei.

CAPITOLUL VII

Marget a anunţat o petrecere la care a invitat 40 de persoane. Data era fixată şapte zile mai tîrziu. Era o ocazie minunată pentru a se afla adevărul. Casa lui Marget era izolată de restul satului, fiind uşor de supravegheat. Cum de altfel a şi fost supravegheată toată săptămîna, zi şi noapte. Şi s-a constatat că viaţa continua ca de obicei: nici ai casei, nici altcineva, nu ducea înăuntru anumite lucruri în cantităţi însemnate. Cu certitudine deci, nu fuseseră cărate provizii pentru patruzeci de persoane. Chiar dacă Marget ieşea în fiecare seară cu coşul la ea, iscoadele erau convinse că se întorcea cu el gol. Aşa că dacă aceste provizii existau cumva în casă, ele nu puteau fi făcute decît acolo, pe loc, iar un asemenea fapt însemna fără îndoială, că la mijloc este o vrajă.

A venit şi ziua petrecerii. Oaspeţii au sosit la amiază - erau mulţi şi umpleau casa. Părintele Adolf a venit ultimul, urmat la scurt timp de astrolog, care şi-a făcut apariţia... neinvitat! Cei puşi să spioneze, l-au informat îndată pe astrolog că nici un fel de provizii alimentare nu au fost aduse în casă. Dar intrînd, acesta a văzut oaspeţii benchetuind la mesele încărcate cu bunătăţi, într-o exuberantă atmosferă de chef. Privind în jur s-a văzut obligat să recunoască abundenţa şi prospeţimea bucatelor gătite, cît şi a fructelor, fie ele din partea locului, sau provenite din alte părţi.

Nici un miracol, nici o apariţie stranie, nici un trăsnet. Şi totuşi era clar. La mijloc nu putea fi decît o vrajă! Mai mult: era o vrajă necunoscută, o vrajă de nimeni visată pînă acum. Era o forţă uriaşă, extraordinară, pe care avea convingerea că abia el, astrologul, o descoperea! O, şi cînd o va aduce la cunoştinţa oamenilor va schimba mersul lucrurilor ştiute pînă acum, va ajunge în ţările cele mai îndepărtate va... Ei, ce mai, ştirea va paraliza de uimire toate neamurile lumii, iar numele lui va fi pentru totdeauna recunoscut! Era un mare noroc; un noroc ce nu se iveşte decît o dată la o sută de ani! Gîndul gloriei îl îmbătă pe astrolog ca un alcool înmiresmat şi tare.

Ceilalţi musafiri i-au făcut loc; Marget l-a invitat politicos să

stea jos. Ursula i-a poruncit lui Gottfried să aducă o masă specială pentru el, pe care ea însăşi a aranjat-o, gata fiind să-i îndeplinească pînă şi cea mai mică dorinţă.

- Adu-mi orice doreşti, spuse el.

Din cămară i s-a adus de mîncare şi două sticle de vin - roşu şi alb. Astrologul privi cu încîntare bunătăţile nemaivăzute pînă atunci, îşi turnă un pahar de vin roşu, pe care îl bău pînă la fund, îşi mai turnă unul, apoi începu să mănînce bucatele din faţa sa cu o mare poftă.

Deşi nu îl mai văzusem pe Satan de o săptămînă încheiată, şi nici nu mai auzisem despre el nimic, ceea ce m-a făcut să nu-l mai aştept, am avut brusc senzaţia că este cu noi, că dacă nu-l puteam zări, asta era doar din pricina prea multor invitaţi. Apoi chiar l-am văzut şi l-am auzit cerîndu-şi scuze că venise fără să fie poftit. Îşi arătă intenţia să plece. Marget însă a insistat să rămînă. El i-a mulţumit şi-a acceptat. Au început prezentările. Marget l-a prezentat fetelor, lui Meidling, persoanelor mai în vîrstă. S-a stîrnit rumoare.

- Ah - este tînărul despre care am auzit atîtea şi pe care n-am apucat să-l cunoaştem pînă acum, fiind mereu plecat?!

- Oh, dragă, dar este un bărbat de-a dreptul frumos. Cum îl cheamă?

- Phillip Vis.

- Iată un nume ce i se potriveşte!

- Cu ce se ocupă?

- Se vorbeşte că se pregăteşte pentru cariera ecleziastică!

- Cu figura asta sigur va ajunge cardinal!

- Unde locuieşte?

- Undeva pe la tropice. Şi se spune că are acolo un unchi foarte bogat!

Asemenea vorbe şi păreri se auzeau peste tot. El, Satan, era în centrul atenţiei. Cu toţii erau nerăbdători să-l cunoască şi să-i vorbească. În acelaşi timp, se petrecu un fenomen ciudat. Cu toate că afară soarele dogora la fel de puternic ca înainte de apariţia lui Phillip Vis, în casă se făcu deodată o foarte plăcută răcoare. Cîţiva

observară această schimbare şi se mirară, dar bineînţeles că nu-i ghiciră pricina.

Astrologul şi-a băut cel de-al treilea pahar, dar cînd a încercat să-l toarne pe al patrulea a răsturnat, din greşeală, sticla pe masă. A cîntărit din ochi cît s-a vărsat, a ridicat sticla privind-o în lumină, şi a zis:

- Ce păcat! Tocmai ăsta, care-i un vin domnesc!

Apoi faţa i s-a luminat dintr-o dată de bucurie şi triumf, sau Dumnezeu mai ştie de ce, şi a spus:

- Repede! Aduceţi-mi repede o carafă.

I-a fost adusă carafa, iar el a prins a turna în ea vinul din sticlă. Licoarea cea rubinie curse gîlgîind în carafa albă, pînă cînd o umplu. Asistenţa abia îşi ţinea răsuflarea şi privea mirată, cu teamă...

- Şi-acum, priviţi sticla! strigă astrologul, ridicînd-o. A rămas tot plină!

Eu mi-am întors privirile spre Satan, dar acesta se făcu nevăzut.

Părintele Adolf, cătrănit, aprins de mînie, sări în picioare şi făcîndu-şi cruce, strigă cu glas tunător:

- Casa asta este vrăjită şi blestemată!

Invitaţii au început să ţipe şi să se înghesuie panicaţi spre ieşire.

- Acum ştiu prea bine cine sînt vinovaţii şi-i chem pe cei din casă... încercă să continue părintele Adolf. Dar cuvintele i s-au oprit în gît. Faţa i-a devenit roşie ca fodul şi nu mai putea articula nici un sunet.

Atunci l-am văzut iar pe Satan. Era ca un abur uşor ce acoperea trupul astrologului. Iar urmarea a fost că astrologul a ridicat mîinile şi - aparent - a strigat cu propria-i voce:

- Aşteptaţi!

Toţi s-au oprit la locurile unde se aflau.

- Aduceţi-mi o pîlnie!

Ursula i-a adus-o, tremurînd, înspăimîntată. El a pus pîlnia la gura sticlei şi-a început să toarne vinul din carafă la loc, în sticlă, sub privirile înmărmurite ale oamenilor. Sticla fusese plină cînd

începuse să toarne în ea, vinul pe jos n-a curs, carafa s-a golit... Cînd termină, astrologul zîmbi asistenței și zise chicotind:

- Ați văzut? Și asta îi o nimica toată. Eu însă, cu puterile mele, pot face lucruri și mai mari!

Din toate piepturile a izbucnit un strigăt:

- Doamne, Dumnezeule, este posedat! Și începu o învălmășeală nemaivăzută. Toți dădeau buzna spre ușă. În casă nu mai rămăseseră decît proprietarii, Meidling și noi, băieții. Îi eram recunoscători lui Satan pentru ajutorul acordat la momentul potrivit.

Marget plîngea și era palidă. Meidling rămase locului ca o stană de piatră. Ursula la fel. Dar Gottfried arăta cel mai jalnic. Nici nu se putea ține pe picioare, atît era de slăbit de spaimă. Știți, desigur, făcea parte dintr-o familie de vrăjitoare și ar fi fost o nenorocire să atragă asupra lui bănuiala.

Agnes intră cu pași leneși în cameră. Părea total nevinovată și dornică să sară în brațele Ursulei spre a fi mîngîiată. Dar Ursula, înspăimîntată, s-a retras din fața ei. Și-a dat însă repede seama de gestul ei necugetat și și-a cerut scuze. Nu și-a cerut scuze în mod explicit de la pisică, dar a făcut-o astfel încît, să nu strice bunele relații dintre ele. În schimb, noi băieții am mîngîiat-o pe Agnes, știind că Satan n-ar fi îmblînzit-o dacă nu avea o părere bună despre ea, și acest fapt era destul pentru noi. Cît despre Satan, preferința sa pentru Agnes era o nouă dovadă că avea încredere în oricine era străin de simțul moral.

Afară, oaspeții disperați țipau și alergau în toate direcțiile și erau într-o stare că-ți venea să le plîngi de milă. Atîta agitație au produs cu tropăitul și strigătele lor, încît în curînd se adunară tot satul să vadă despre ce este vorba. Se îmbulzeau, se împingeau și se cățărau unii pe umerii altora cuprinși de panică, fără a cunoaște din ce pricină.

În sfîrșit a apărut și părintele Adolf în fața căruia mulțimea s-a despărțit în două, precum Marea Roșie în legendă. El era urmat pe cărarea astfel formată, de astrologul ce umbla cu pași mari și murmura necontenit. Trecerea lui trezea și mai multă spaimă.

Oamenii amuțeau, aveau privirile de gheață și răsuflarea tăiată. Cîteva femei leșinară.

După ce a trecut astrologul, mulțimea s-a luat pe urmele lui. Oamenii se țineau la oarecare distanță, dar vociferau, puneau întrebări, căutau să se dumirească asupra celor întîmplate. Părerea unora odată spusă, trecea din gură în gură cu tot felul de adăugiri. Așa stînd lucrurile, carafa ajunse repede butoi, iar sticla în care butoiul fu deșertat, în ciuda faptului că înghiți tot vinul, rămase tot goală.

Cînd astrologul ajunse în piața satului, unde se afla un saltimbanc ciudat îmbrăcat, ce jongla cu trei bile de alamă, s-a apropiat de el, i-a luat bilele și s-a adresat mulțimii:

- Asta este un măscărici ignorant în arta jongleriei! Priviți-mă cu atenție și-o să vedeți la lucru un adevărat maestru.

Spunînd asta, începu să arunce bilele una după alta, pînă formă cu ele în aer, un oval strălucitor. Apoi, nu se știe de unde, apăreau din ce în ce mai multe bile. Ovalul se mărea tot mai mult, iar mîinile lui se mișcau atît de repede, încît nu le mai puteai deosebi. În aer se aflau acum cel puțin o sută de bile de alamă. Ovalul rotitor măsura douăzeci de picioare și era neasemuit de frumos în strălucirea sa, reflectînd lumina primită de la soare. Brusc, astrologul și-a retras mîinile, le-a băgat în buzunare și-a poruncit bilelor să-și continue rotirea strălucitoare fără ajutorul său. Și ele au făcut-o! După cîteva minute el a spus:

- Gata! Ajunge!

Ovalul s-a stricat, bilele căzură cu zgomot și se împrăștiară peste tot. Acolo unde cădeau, oamenii se retrăgeau cu groază din calea lor, fără să aibă curajul să le atingă. Spaima lor i-a stîrnit astrologului rîsul:

- Babe fricoase și lașe ce sînteți! exclamă el.

Se întoarse și observînd o sîrmă întinsă pentru echilibristică, spuse:

- Oamenii își cheltuiesc zilnic banii, ca să vadă un diletant nenorocit și sărac cu duhul, care nu face decît să degradeze această minunată artă. Acum, veți avea ocazia să vedeți ce-nseamnă măiestrie!

Sări în aer, suplu ca o pisică şi ateriză cu amîndouă picioarele pe sîrmă. Făcu o serie de salturi înainte şi înapoi pe întreaga lungime a sîrmei, ţinîndu-şi palmele în dreptul ochilor.

Spectatorii erau uimiţi. Pînă atunci, din cauza bătrîneţii, astrologul se oprea din mers să-şi tragă sufletul, şi din cînd în cînd, şchiopăta. Acum însă era atît de vioi, încît îşi continua bufoneriile, exuberant şi plin de viaţă.

În sfîrşit, sări cu uşurinţă de pe sîrmă, ajunse jos, o porni în susul drumului şi după primul colţ, dispăru. Palizi şi covîrşiţi de uimire, spectatorii răsuflară uşuraţi şi prinseră a se căuta din ochi, unii pe alţii, de parcă s-ar fi întrebat: "A fost de-adevăratelea? Ai văzut şi tu ce-am văzut eu? Sau doar am visat?!"

Murmurul s-a întins, oamenii au început să meargă grupuri, grupuri, spre casele lor. Încă înspăimîntaţi, se apropiau unul de altul, vorbeau în şoaptă, se strîngeau de mîini şi făceau tot felul de gesturi, specifice oamenilor impresionaţi de ceva cu totul neobişnuit.

Am plecat şi noi, băieţii, în spatele taţilor noştri, încercînd să tragem cu urechea la ceea ce şuşoteau. Am mers cu toţii la mine acasă, unde ei s-au aşezat şi şi-au continuat discuţia, fără să ne bage în seamă. Erau foarte posomoriţi, fiind că erau siguri, spuneau ei, că o catastrofă se va abate asupra satului din cauza puterii vrăjitoreşti şi demonice, ce a trecut pe acolo. Tatăl meu le-a reamintit celorlalţi cum părintelui Adolf i s-a legat limba în timp ce încerca să-i denunţe pe cei din casă.

- Niciodată pînă acum nu au îndrăznit să se ridice împotriva unui servitor al lui Dumnezeu! Nu înţeleg cum au putut să facă acest lucru, cu atît mai mult, cu cît părintele Adolf avea asupra lui şi crucifixul!

- Da, am văzut că-l purta, spuseră ceilalţi.

- Este grav, prieteni, este foarte grav. Pînă azi am fost ocrotiţi, dar de azi înainte, nu mai sîntem!

Ceilalţi, îngheţaţi de groază, murmurau în neştire:

- Da, s-a sfîrşit, nu mai sîntem... Dumnezeu şi-a întors faţa de la noi.

- Este adevărat, nu mai avem unde să căutăm ajutor, spuse tatăl lui Seppi Wohlmeyer.

- Cînd oamenii vor înţelege în ce situaţie se găsesc, disperarea le va secătui curajul şi energia. Vor cădea pradă Diavolului! spuse pe un ton oficios judecătorul, tatăl lui Nikolaus.

- Ştirea despre toate acestea, fu de părere Wohlmeyer, se va împrăştia în ţară, iar sătucul nostru va fi ocolit, un loc părăsit de Dumnezeu. "Cerbul de aur" va trece prin vremuri grele.

- Adevărat, vecine, toţi vom suferi, spuse tata. Toţi ne vom pierde reputaţia şi mulţi se vor prăbuşi în afaceri. Şi Doamne, Dumnezeule!...

- Ce-i?

- Odată cu astea poate veni... sfîrşitul nostru!

- Care sfîrşit? Numeşte-l pentru numele lui Dumnezeu!

- Excomunicarea!

Cuvîntul a căzut ca un trăsnet şi toţi înlemniră de groază. Gîndul catastrofei iminente i-a făcut să părăsească văicăreala şi să caute cu orice preţ calea de a evita nenorocirea. Au discutat pînă după-amiaza tîrziu, recunoscînd în final că au făcut-o de pomană. S-au despărţit apoi, îndreptîndu-se spre casele lor, cu sufletele încărcate de prevestiri rele.

În timp ce ei îşi luau rămas bun, m-am strecurat afară şi am pornit spre casa lui Marget. Pe drum am întîlnit mulţi oameni, dar nici unul nu mi-a răspuns la salut. Ar fi trebuit să fiu surprins, dar nu am fost, căci erau atît de zăpăciţi, de parcă nu erau în toate minţile. Cu toţii erau palizi, umblau ca în vis, ochii lor deschişi nu vedeau nimic, buzele lor se mişcau dar nu articulau nici un cuvînt şi tot timpul băteau din palme fără să ştie de ce.

La Marget acasă era ca la o înmormîntare. Ea stătea împreună cu Wilhelm pe laviţă, fără să-şi spună nimic. Nici măcar nu se ţineau de mînă. Amîndoi erau mohorîţi, iar ochii ei deveniseră roşii de atîta plîns. Cînd am intrat mi-a spus:

- L-am rugat atît de mult să plece şi să nu se mai întoarcă şi astfel să-şi salveze viaţa. Nu pot suporta gîndul de a fi ucigaşa lui! Această casă este vrăjită şi nici unul dintre noi nu va scăpa

de focul Gheenei. Dar el nu vrea să mă asculte şi va fi dat pierzării împreună cu noi.

Wilhelm a spus din nou că nu va pleca, fiind convins că locul lui este acolo unde Marget se află în pericol, indiferent ce se va întîmpla cu el. Cînd ea, săraca, a început din nou să plîngă, tabloul a devenit atît de trist, încît mi-aş fi dorit să nu fiu de faţă.

S-a auzit o bătaie uşoară la uşă şi în mijlocul camerei apăru Satan. Proaspăt, chipeş şi plin de vervă ca întotdeauna, aducînd cu sine acea binecuvîntată atmosferă de încredere şi bucurie care îndată se răsfrînse asupra noastră. Nu a spus nimic despre ce s-a întîmplat, nici despre temerile groaznice care răscoliseră minţile şi inimile comunităţii, ci doar a început să vorbească despre lucruri vesele şi plăcute, mai ales despre muzică - subiect care nu avea cum să alunge ultimele rămăşiţe ale tristeţei lui Marget şi să-i stîrnească interesul. Căci pe nimeni nu auzise pînă atunci să vorbească atît de minunat despre muzică! Luminîndu-i faţa, mulţumirea şi încîntarea ei se exprimau mai presus de cuvinte. Observînd toate acestea, Wilhelm nu era nici pe departe atît de mulţumit, cît politeţea îl obliga să se arate...

Satan a atacat apoi subiectul poeziei, recitînd cîteva versuri, spre încîntarea crescîndă a lui Marget. Nici de data aceasta Wilhelm nu s-a arătat încîntat. Marget sesiză starea lui şi avu remuşcări.

Am plecat acasă. Era tîrziu şi am adormit imediat, legănat de sunetul ploii ce se rostogolea pe acoperiş şi susura în streşini, şi de bubuitul tunetelor îndepărtate. La miezul nopţii Satan m-a trezit:

- Vino cu mine! mi-a spus el. Unde ai vrea să mergem?

- Cu tine? Oriunde!

Deodată, noaptea fu sfîşiată de un soare cu o strălucire groazavă.

- Aceasta este China! mi-a explicat el.

Era o mare surpriză - o surpriză ce m-a îmbătat de mîndrie şi fericire - eu să ajung atît de departe, mult mai departe decît oricare altul din satul nostru, chiar şi decît Bartel Sperling, care avea o părere atît de bună despre călătoriile sale. Ne-am rotit asupra

acelei împărăţii mai mult de o jumătate de oră. Am văzut-o dintr-o parte în alta. Erau extraordinare scenele ce ni se ofereau ochilor; unele erau încîntătoare, altele te înfiorau prin grozăvia lor. De exemplu... Dar, nu. Despre asta mai tîrziu. Tot aşa, m-aş putea întreba de ce Satan a ales tocmai China şi nu alt loc? Curiozitatea ar fi gata să mă facă să-mi întrerup povestea şi să caut o explicaţie. Acum însă e mai bine să continuu povestea. Cînd ne-am oprit din zbor şi am revenit încet pe pămînt, am observat că ne aflam pe vîrful unui munte. În faţa noastră se desfăşurau pe întinderi uriaşe alţi munţi, prăpastii, văi, cîmpuri, rîuri, oraşe şi sate sclipind în lumina soarelui, iar la capătul privirii, în depărtare, lucea veselă şi jucăuşă, marea albastră. Aveam în faţă un tablou de vis ce încînta ochiul şi liniştea spiritul.

Dacă am putea să facem astfel de drumuri oricînd am vrea, viaţa pe pămînt ar fi mai uşor de suportat, căci aceste schimbări ne-ar ţine spiritul proaspăt şi ne-ar feri de resturile şi impurităţile adunate în traiul mărunt de zi cu zi, devenind o hrană zeiască pentru trup şi minte.

Vorbeam cu Satan şi încercam să-l conving să-i îndrepte pe oameni spre o viaţă mai bună. I-am vorbit de toate lucrurile ce le-a făcut de cînd îl cunosc, implorîndu-l să aibe mai multă grijă şi să nu-i mai facă pe oameni nefericiţi. I-am spus că ştiu că nu a vrut să facă nimănui nici un rău, dar că ar trebui să se gîndească mai bine înaintea unei acţiuni în care se aruncă în felul lui impulsiv şi neaşteptat; atuncea nu s-ar mai produce atîtea încurcături.

Nu s-a simţit jignit de discursul meu. Mă privea doar surprins şi amuzat:

- Cum? Crezi că fac lucruri întîmplătoare? Niciodată! Eu să mă gîndesc la consecinţe? Dar ce rost ar avea? Cunosc întotdeauna consecinţele!

- Oh, Satan, atunci cum poţi face asemenea lucruri?

- Îţi voi spune. Încearcă numai să înţelegi. Aparţii unei specii aparte. Orice om este o combinaţie de suferinţă şi fericire. Cele două se îmbină armonios cu o fină şi delicată precizie, după principiul: a da şi a lua. Pentru fiecare bucurie omenească, există

totdeauna pregătită o durere, dacă nu chiar o duzină de dureri. În cele mai multe cazuri, viaţa omului este egal împărţită între fericire şi nefericire. Cînd nu este aşa, predominantă este întotdeauna nefericirea. Niciodată opusul ei. Uneori, acţiunile unui om şi înclinaţiile sale îl transformă într-o simplă maşinărie. Un astfel de om trece prin viaţă fără să ştie ce este fericirea. Tot ce atinge, tot ce face, îi aduce numai nenoroc. Ai văzut astfel de oameni? Unora, ca ăştia, viaţa nu li se pare un avantaj, nu-i aşa? Ci mai degrabă un dezastru. Cîteodată, pentru a da de fericire, maşinăria asta umană plăteşte cu ani de mizerie. Aşa s-a întîmplat întotdeauna. Îţi voi da acum, un exemplu mai recent. Ştii, desigur, că oamenii din satul tău nu reprezintă nimic pentru mine, nu-i aşa?

Nu am vrut să fiu categoric. I-am sugerat doar că bănuiam.

- Ei bine, ei nu înseamnă nimic pentru mine. Şi acest lucru e posibil deoarece între ei şi mine e un abis incomensurabil. N-au nici un strop de minte.

- N-au minte?!

- Nici măcar ceva care să semene cu ea. Peste cîtva timp voi studia ceea ce omul numeşte "mintea sa" şi atunci am să-ţi dau mai multe detalii despre acest haos, şi sper că te voi face să înţelegi. Oamenii nu au în comun cu mine nimic. Nu există între noi nici o tangenţă. Ei au sentimente mărunte şi stupide, vanităţi şi obrăznicii la fel de mărunte şi mai ales orgolii şi ambiţii meschine. Viaţa lor este un hohot de rîs, un suspin şi gata. Nu au nici un simţ, înafară de simţul moral. Îţi voi demonstra ce vreau să spun. Uite aici un păianjen roşu, mic cît o gămălie de ac. Îţi poţi imagina că un elefant ar putea fi interesat dacă păianjenul este fericit sau nu, dacă este bogat sau sărac, dacă iubita lui îi răspunde la dragoste sau nu, dacă mama lui este bolnavă sau sănătoasă, dacă este luat în seamă în societate sau nu, dacă duşmanii îi vor face rău, dacă speranţele i se vor împlini sau dacă ambiţiile lui politice vor eşua, dacă va muri în sînul familiei, sau într-o ţară străină, nebăgat de nimeni în seamă? Acestea nu pot fi niciodată importante pentru un elefant. Păianjenul nu înseamnă nimic pentru el. Elefantul nu-şi poate reduce simţurile la dimensiunile microscopice ale păianjenului. Ei bine, omul e pentru mine

ca păianjenul roşu pentru elefant. Elefantul nu are nimic împotriva păianjenului. Nu se poate coborî la nivelul lui. Eu nu am nimic împotriva omului. Elefantul este indiferent. Eu sînt indiferent. Elefantul nu poate să-i facă păianjenului vreun rău. Dacă îl bagă în seamă, îi poate face doar bine, iar acest fapt nu-l costă nimic. Eu le-am făcut oamenilor servicii bune, niciodată rău... Elefantul trăieşte un secol, păianjenul o zi. În privinţa puterii, inteligenţei şi demnităţii se află unul de celălalt la o distanţă care este pur şi simplu astronomică. Şi totuşi omul este incomparabil mai departe de mine, decît păianjenul faţă de elefant. Mintea măruntă a omului munceşte din greu ca să dea naştere la trivialităţi, obţinînd, e adevărat, un rezultat pe măsură. Mintea mea creează! Înţelegi ce înseamnă asta? Să creezi tot ce-ţi doreşti într-o clipă! Să creezi fără nici un fel de material! Să creezi lichide, solide, culori, totul, absolut totul, din acea aparenţă numită Gînd! Omul îşi imaginează un fir de mătase, apoi construieşte o maşină care să-l producă, îşi imaginează un tablou, apoi după săptămîni de trudă chinuitoare îl pune pe pînză. Eu gîndesc un lucru şi în acelaşi moment, lucrul se şi află în faţa ta, creat. Mă gîndesc la un poem, la o piesă muzicală, la o partidă de şah - la orice - şi totul se întrupează pe loc. Asta înseamnă minte nemuritoare. Ea nu se poate compara cu nimic şi pentru ea nimic nu este imposibil. Privirea mea nu poate fi zăgăzuită. Pietrele sînt transparente pentru mine, noaptea este luminoasă ca ziua. Nu este nevoie să deschid o carte, o pot citi dintr-o singură privire aruncată asupra ei, fără să uit apoi, milioane de ani, nici un cuvînt din conţinutul ei. Nimic din ce se întîmplă în capul omului, păsării, peştelui, insectei şi altor creaturi, nu îmi poate rămîne ascuns. Străpung cu înţelegerea mea, la o simplă privire, mintea înţeleptului. Comoara înţelepciunii care-l costă pe om ani grei de trudă, eu o am din naştere. Omul poate uita şi chiar uită. Eu, niciodată.

Acum "văd" în gîndurile tale că mă înţelegi destul de bine. Deci voi continua. Circumstanţele ar putea face ca elefantului să-i placă păianjenul - în eventualitatea că l-ar vedea - dar niciodată nu va putea să-l iubească. Dragostea lui este numai pentru ce este

de-o seamă cu el. Dragostea unui înger este sublimă, adorabilă, divină, dincolo de imaginaţia omului, în fine, dincolo de orice imaginaţie. Ea este însă limitată de marginile ei auguste. Dacă această dragoste se abate asupra unui muritor, chiar şi numai pentru o secundă, îl poate transforma într-o grămadă de cenuşă. Nu. Noi nu putem iubi oamenii. Nu putem decît să fim indiferenţi faţă de ei şi astfel să nu le facem nici un rău. Ba, uneori, ei pot să ne şi placă. Tu, îmi placi. Îmi plac şi ceilalţi băieţi. Îmi place părintele Peter; şi de dragul vostru fac "minuni" pentru săteni.

Aveam impresia că vrea din nou să fie batjocoritor. El sesiză neîncrederea mea şi-mi explică:

- Am făcut mult bine pentru săteni, deşi la prima vedere nu se observă. Voi, oamenii, nu sînteţi în stare să deosebiţi binele de rău. Întotdeauna o luaţi pe una, drept cealaltă. Asta din cauză că nu puteţi citi şi înţelege viitorul. Ceea ce fac eu pentru săteni va da roade bune într-o zi, de care se vor bucura atît ei, cît şi generaţiile nenăscute încă. Şi nimeni, niciodată, nu va şti că eu sînt cauza acestui bine. Voi, băieţii, aveţi un joc: aşezaţi un rînd de cărămizi la distanţă de cîţiva centimetri una de cealaltă, o împingeţi pe prima cărămidă, care răsturnîndu-se o loveşte pe a doua, a doua pe a treia, pînă cînd se prăbuşeşte întregul rînd. Cam aşa este şi viaţa omului. El loveşte în copilărie prima cărămidă, restul se dărîmă inexorabil de-a lungul întregii vieţi. Dacă aţi putea citi viitorul unei creaturi, aşa cum pot eu, aţi vedea tot ce-i este destinat să i se întîmple. Nimic în lume nu poate opri dărîmarea şirului de cărămizi. Asta este! Şi aşa va fi mereu. Fiecare gest al omului dă naştere sigur, constant, un alt gest, care la rîndul lui naşte altul şi aşa pînă la sfîrşit. Atotvăzătorul poate urmări întregul curs al întîmplărilor, el le ştie desfăşurarea din leagăn pînă la mormînt.

- Dumnezeu este cel care hotărăşte această cale?

- Nu. Dumnezeu nu hotărăşte nimic dinainte. Gîndurile şi sentimentele omului sînt cele care hotărăsc această cale. Primul său gest îl determină pe al doilea şi tot ce urmează se supune aceleiaşi reguli. Să presupunem, de dragul argumentaţiei, că omul ar sări peste aceste întîmplări predestinate. Îţi voi da un exemplu,

aparent, fără importanţă. Să ne imaginăm că unui om i s-a dat întîlnire într-o anume zi, la o anumită oră, la o fîntînă. Şi el nu s-a dus. Din această cauză, drumul vieţii lui s-ar putea schimba spectaculos. Din acel moment s-ar putea întîmpla ca drumul vieţii lui să fie diferit de cel pe care primul său gest i-l hărăzise. Atît de diferit chiar, încît dacă s-ar fi dus la fîntînă în momentul hotărît dinainte viaţa lui s-ar fi putut sfîrşi pe tron, dar pentru că n-a făcut-o, se va sfîrşi în mizerie.

Iată o altă pildă concretă: dacă în timpul vieţii sale Columb ar fi sărit o verigă neimportantă din lanţul acţiunilor proiectate de primul său gest din copilărie, asta i-ar fi schimbat întreaga viaţă ulterioară, l-ar fi transformat într-un preot obscur dintr-un sat oarecare, iar America n-ar mai fi fost descoperită încă timp de două secole. E o poveste pe care o cunosc. Am studiat miliardele de posibilităţi ce-i stăteau în faţa lui Columb şi dintre toate, numai într-una îi era hărăzită descoperirea Americii.

Voi oamenii nu vă puteţi imagina că fiecare din actele voastre au aceeaşi greutate şi importanţă. A prinde o muscă ce-ţi iese în cale contează adesea pentru soarta voastră la fel ca un gest dinainte stabilit şi pe care voi îl consideraţi măreţ.

- Aşa cum ar fi cucerirea unui continent, nu?

- Da. Aşa că, vezi, omul nu poate trece peste nici o verigă din lanţul sorţii sale. Acest lucru nu s-a întîmplat niciodată. Chiar şi atunci, cînd se află în dubiu dacă să facă un lucru sau nu, nehotărîrea sa reprezintă o verigă a lanţului sorţii, peste care nu poate trece. Aşa trebuie să se întîmple, datorită primului gest din copilărie.

Totul părea atît de deprimant!

- Omul este deci prizonier pe viaţă şi nu are cum să se eschiveze, am spus eu, plin de tristeţe.

- Nu, el singur nu se poate elibera de consecinţele primului gest. Dar eu pot face lucrul acesta.

Am privit spre el cu nostalgie.

- Să ştii că am schimbat deja soarta cîtorva oameni din satul tău.

Am vrut să-i mulţumesc, dar găsind că e foarte dificil, am renunţat.

- Voi face şi alte schimbări. O cunoşti pe micuţa Lisa Brandt?

- Desigur, toată lumea o ştie. Mama spune că este atît de frumoasă şi drăgălaşă, încît este deosebită de ceilalţi copii. Tot mama crede că va ajunge mîndria satului cînd va creşte, aşa cum este de altfel şi acum.

- Îi voi schimba viitorul.

- În bine? am întrebat eu.

- Da. Şi îl voi schimba şi pe cel a lui Nikolaus.

Auzind, m-am bucurat din toată inima şi i-am spus:

- Nu-i cazul să te întreb ce ai de gînd. Sînt sigur că vei fi generos.

- Da, aşa voi fi.

Începusem să-i construiesc un viitor măreţ, lui Nicky. Îl şi făcusem general vestit, mareşal al curţii regale, cînd am observat că Satan mă aştepta să fiu din nou în stare să-l ascult. M-am ruşinat de sărăcia imaginaţiei pe care sînt sigur că mi-a "admirat-o". Am aşteptat să mă apostrofeze, ceea ce nu s-a întîmplat însă. A continuat să vorbească despre subiectul său.

- Viaţa hărăzită lui Nicky este de şaizeci şi doi de ani.

- E măreţ! E minunat! am spus eu.

- Iar a Lisei este de treizeci şi şase. Dar aşa cum ţi-am spus, le voi schimba vieţile şi vîrstele. Peste două minute şi un sfert, Nicky se va trezi din somn şi va observa că-i intră ploaia în casă. Pentru el soarta hotărîse să se întoarcă pe partea cealaltă şi să adoarmă din nou. Dar eu consider că e mai bine să se dea jos din pat şi să închidă fereastra. Acest gest banal îi va schimba întreaga viaţă. Mîine dimineaţă se va trezi cu două minute mai tîrziu decît îi hotărîse soarta. Nimic de-acum încolo nu i se va mai întîmpla după vechiul lanţ.

Satan şi-a scos ceasul, l-a privit cîteva clipe, apoi a spus:

- Nikolaus s-a trezit şi-a închis fereastra. Viaţa lui s-a schimbat. Noua soartă lucrează acum. Iar consecinţele nu vor întîrzia să apară.

Stranietatea cuvintelor lui Satan m-a copleşit.

- Consecinţele vor apărea peste douăsprezece zile. Aşa cum îi era hărăzită soarta, Nikolaus ar fi salvat-o pe Lisa de la înec. Ar fi ajuns la locul cu pricina exact la momentul potrivit - la ora zece şi patru minute, aşa cum era stabilit de mult - cînd apa ar fi fost puţin adîncă, acţiunea lui devenind uşoară şi sigură. Dar acum va ajunge cu cîteva secunde mai tîrziu. Lisa se va lupta cu vîltoarea adîncă, Nikolaus va face tot ce-i va sta în putere, dar amîndoi se vor îneca.

- Oh, Satan, dragă Satan, salvează-i. Nu lăsa să se întîmple asta! Nu pot îndura pierderea celui mai bun prieten al meu. Te rog, gîndeşte-te la biata mamă a Lisei! am strigat eu cu lacrimi în ochi.

M-am agăţat de el, l-am implorat, am plîns, dar el era de piatră. M-a făcut să mă aşez şi mi-a spus că trebuie să-l ascult.

- Am schimbat soarta lui Nikolaus, ceea ce a determinat şi schimbarea sorţii Lisei. Dacă nu aş fi făcut asta, Nikolaus ar fi salvat-o pe Lisa şi s-ar fi ales cu o boală gravă din această aventură. Una dintre acele boli dezolante ale rasei voastre, cu urmări îngrozitoare. Patruzeci şi şase de ani ar fi zăcut Nikolaus paralizat în pat, surd, mut şi orb, neputincios, rugîndu-se zi şi noapte să îi vină moartea. Doreşti să-i schimb soarta?

- Nu! Pentru nimic în lume. Pentru numele lui Dumnezeu, las-o aşa cum ai stabilit-o acum.

- Aşa este cel mai bine, crede-mă. Este cel mai bun serviciu care i l-am putut face. Din milioane de posibile sorţi ce le-ar fi putut avea, nici una nu-i era hărăzită să-i fie mai bună; toate fiind pline de nenorociri şi dezastre. Datorită intervenţiei mele, va avea o moarte curajoasă peste douăsprezece zile - un gest început şi sfîrşit în şase minute - şi va scăpa de cei patruzeci şi şase de ani de durere şi suferinţă. Ţi-am spus mai devreme că dacă un gest îi aduce omului o oră de fericire şi satisfacţie, aceasta este plătită - sau pedepsită - cu ani de suferinţă.

Mă întrebam de la ce soartă o salva pe sărmana Lisa, moartea ei prematură.

Satan a răspuns gîndului meu:

- De la zece ani de durere şi încetă recuperare de la accident,

urmaţi de încă nouăsprezece ani plini de ruşine, depravare, crime, încheiaţi de mîna călăului. Aşa, în douăsprezece zile va muri. Maică-sa ar salva-o dacă ar putea. Nu sînt eu mai generos decît ea?

- Ba da! Şi mai înţelept!

- Urmează acum părintele Peter, la rînd. Va fi achitat, datorită nevinovăţiei sale inatacabile.

- E adevărat? Crezi că aşa se va întîmpla?

- Da. Numele său îşi va recăpăta onoarea şi va fi fericit pînă la sfîrşitul zilelor.

- Într-adevăr, cred că asta se va întîmpla dacă numele său îşi va recăpăta onoarea...

- Dar fericirea nu i se va trage din redobîndirea onoarei. Pentru binele lui, în ziua cînd va fi achitat îi voi schimba soarta. Nu va şti niciodată că numele lui este din nou nepătat.

Cu modestie, mintea mea se frămînta să afle în ce va consta fericirea părintelui, însă Satan nu m-a luat în seamă. M-am gîndit apoi la astrolog. Ce i s-a întîmplat? Unde poate fi?

- În lună! spuse Satan, scoţînd un sunet pe care eu l-am luat drept o chicotire. Şi nu numai că se află acolo, dar l-am trimis chiar pe faţa ei nevăzută. El habar n-are unde se află şi fii sigur, că viaţa nu-i este deloc plăcută. Totuşi, locul este acceptabil, fiind propice pentru studiul stelelor. În curînd voi avea iar nevoie de el. Atunci îl voi aduce înapoi şi-l voi face să-şi piardă minţile. Oricum, îl aşteaptă o viaţă lungă, plină de cruzimi şi de lucruri urîte. Sînt însă dispus să i-o schimb şi să-i aranjez un lucru bun! Voi face să fie ars pe rug.

Ciudate idei despre bunătate mai are şi Satan! Dar ăsta este felul îngerilor de a se purta şi n-ai cum să-i schimbi. Ei nu sînt cîtuşi de puţin ca noi. Şi-apoi, noi, oamenii, nu reprezentăm pentru ei decît nişte capricii. Mi se părea excentrică trimiterea astrologului atît de departe, cînd putea fi aruncat oriunde în Germania, într-o văgăună.

- Departe? rosti Satan. Pentru mine nu există departe şi distanţele nu există. Soarele se găseşte la multe milioane de leghe de aici şi lumina care cade asupra noastră, are nevoie de o anumită

durată ca să ajungă de la soare pînă la noi. Eu pot face acest drum, sau oricare altul, într-o fracţiune de timp ce nici nu poate fi măsurată pe ceas. Nu trebuie decît să mă gîndesc la un drum şi el este deja parcurs.

Mi-am întins mîna şi-am zis:

- Uite, lumina se odihneşte în palma mea. Prefă-o, cu puterea gîndului tău, într-un pahar cu vin.

El mi-a îndeplinit dorinţa şi eu am băut vinul.

- Sparge paharul! a spus el.

L-am spart.

- Vezi, este real. Sătenii credeau despre bilele de alamă că sînt făcute dintr-o materie magică, pieritoare ca fumul. Le era frică să le atingă. Curioasă mai este rasa voastră... Dar să mergem. Am treabă. Te voi duce la culcare.

Zis şi făcut. Apoi a dispărut, dar vocea lui s-a întors din nou spre mine, prin ploaie şi întuneric, spunînd:

- Bine, povesteşte-i lui Seppi, dar nimănui altcuiva.

Era răspuns la gîndul meu.

CAPITOLUL VIII

Era imposibil să adorm. Şi asta nu din cauză că străbătusem distanţa pînă în China, deşi în comparaţie cu Bartel Sperling, "Peregrinul" - cum însuşi îşi spunea - şi se uita de sus la toţi, fiind singurul băiat din Eselforf ajuns pînă în Viena ca să admire "minunile" lumii, puteam fi mîndru. Altădată poate, chiar aş fi fost, dar acum îmi era indiferentă această comparaţie.

Somnul refuza să se lege de mine pentru că sufletul îmi era plin de imaginea lui Nikolaus. Numai la el mă gîndeam, la minunatele aventuri pline de şotii şi jocuri, în pădure, la rîu, pe cîmp în zilele lungi de vară. Şi iarna, cînd ne dădeam cu patinele sau sania, în timp ce părinţii noştri credeau că sîntem la şcoală...

Şi-acum zilele lui erau numărate. Iernile şi verile vor urma la fel, noi ne vom hîrjoni ca şi mai înainte şi ne vom bucura de ele, în timp ce el va lipsi. Nu îl vom mai vedea niciodată. Mîine, fără să bănuiască ce îl aşteaptă, va fi la fel ca întotdeauna. Iar mie n-o să-mi vină să cred cînd îl voi auzi rîzînd, făcînd şotii şi glume spumoase. Pentru mine el va fi un mort cu mîini de ceară şi ochi sticloşi, cu faţa umbrită de giulgiu. Nici în următoarea zi nu va bănui nimic şi nici în toate celelalte zile care vor veni, pe care le va irosi cu uşurinţă. Clipa cea cumplită se va apropia tot mai mult, destinul, pe care numai eu şi Seppi i-l cunoşteam, îl va strînge tot mai necruţător în strînsoarea lui implacabilă. Douăsprezece zile - numai douăsprezece zile! Ideea era de nesuportat. Şi-am observat că nici cînd eram doar eu singur cu el, ba nici măcar în gîndurile mele nu-i mai spuneam Nick sau Nicky, ca întotdeauna, ci îi rosteam numele întreg, cu respect, aşa cum se vorbeşte despre morţi.

Îmi veneau în minte una peste alta, de-a valma, nenumărate întîmplări din trecut, trăite împreună. Şi-mi dădeam seama că în aceste amintiri erau mai numeroase situaţiile cînd eu îl loveam, îl jigneam sau îi făceam rău. Şi acest lucru mă mustra amarnic şi-mi umplea inima de durere şi remuşcare. Era exact ca atunci cînd, reamintindu-ţi că te-ai purtat incorect cu un prieten bun care

a dispărut, ai dori să-l aduci înapoi, fie măcar pentru o clipă, ca să-i spui: "Ai milă şi iartă!" Odată, pe cînd aveam nouă ani, el a fost trimis cu un comision pentru paznicul livezii, la două leghe depărtare. Ca recompensă, a primit de la acesta un măr mare şi minunat cu care alerga în mînă, spre casă, plin de încîntare şi fericire. Ne-am întîlnit. M-a lăsat să privesc mărul, ba chiar să-l iau în mînă fără să bănuiască gîndul meu viclean. Eu am luat-o la sănătoasa şi în timp ce alergam, muşcam mereu din măr. El fugea după mine, rugîndu-se să i-l dau înapoi. M-am oprit şi i-am întins tot ce mai rămăsese: coceanul. Apoi am izbucnit în hohote de rîs. El s-a întors cu spatele, a început să plîngă şi printre suspine mi-a spus că mărul era pentru sora lui mai mică. A fost o lovitură grea pe care am resimţit-o din plin. Fetiţa era în convalescenţă, după o boală lungă, din care îşi revenea anevoie. Ar fi fost tare plăcut pentru el să o vadă bucurîndu-se de un astfel de dar. Mi-a fost ruşine să-mi recunosc vina, aşa că am aruncat nişte vorbe grosolane şi-am dat de înţeles că nu-mi pasă. El nu mi-a răspuns, ci m-a privit numai, înainte de a pleca spre casă. Acea privire încărcată de durere m-a urmărit mulţi ani. Încetul cu încetul imaginea ei a pălit pînă cînd a dispărut cu totul. Acum însă apărea din nou, pe cît de brusc, pe atît de limpede.

Altă dată, pe cînd aveam unsprezece ani şi mergeam deja la şcoală, mi-am vărsat călimara peste caiete. Eram ameninţat de o aspră pedeapsă din partea învăţătorului. Eu însă, am aruncat toată vina pe el, care a încasat bătaia...

Şi nu mai departe de anul trecut am făcut cu el un tîrg, dîndu-i un cîrlig mare de undiţă - rupt pe jumătate - în schimbul a trei cîrlige mai mici. Primul peşte ce l-a prins i-a rupt cîrligul de tot, dar el nu a ştiut că eu sînt vinovatul şi a refuzat să ia înapoi unul din cîrligele mici, pe care conştiinţa mea încărcată mă împingea să i-l ofer, răspunzîndu-mi:

- Tîrgul e tîrg; cîrligul era prost, dar nu era vina ta.

Nu, era imposibil să dorm. Toate aceste mici răutăţi veneau peste mine, mă mustrau şi mă torturau, şi-mi pricinuiau o durere mai puternică decît aş fi simţit-o pentru nedreptăţile făcute unui om în viaţă. Căci deşi încă trăia, Nikolaus nu mai conta. Pentru

mine era deja mort. Vîntul şuiera pe sub streşinile caselor şi ploaia răpăia în geamuri.

Dimineaţa l-am căutat pe Seppi şi i-am spus tot. Eram pe malul rîului. M-a ascultat, apoi buzele lui au început să se mişte fără să scoată nici un sunet, iar faţa îi devenise albă ca varul. A stat aşa o vreme şi cînd lacrimile au început să-i şiroiască şi-a întors capul ca să nu-l văd că plînge. L-am apucat de braţ şi am început să umblăm, fără să scoatem nici un cuvînt. Am trecut podul, am străbătut cîmpia, am început să urcăm coline şi cînd am ajuns la marginea pădurii ne-am trezit vorbind amîndoi despre Nikolaus şi despre toate întîmplările ce le-am trăit împreună. Seppi întrerupea din cînd în cînd discuţia, cu vorbele:

- Douăsprezece zile! Mai puţin de douăsprezece zile!

Am hotărît că acum trebuie să stăm cît mai mult cu el, fiecare zi devenind foarte preţioasă, dar nu ne puteam duce să-l căutăm. Ar fi fost ca şi cînd ne-am fi întîlnit cu morţii şi ne era teamă. Bineînţeles n-am zis-o noi chiar astfel, dar era ceea ce simţeam. Şi lesne vă puteţi imagina şocul pe care l-am trăit, cînd la o cotitură ne-a sărit înainte Nikolaus, strigînd vesel:

- Hi, hi! Ce s-a întîmplat? Aţi văzut o stafie?

Nu puteam articula nici un sunet, dar nu era nevoie, el vorbea pentru noi. Tocmai se întîlnise cu Satan şi avea să ne povestească o groază de lucruri despre asta. Satan îi povestise despre călătoria în China, promiţîndu-i şi lui o astfel de excursie. Va fi un drum lung, frumos şi încîntător. Nikolaus l-a rugat să ne ia şi pe noi, dar Satan a zis, nu. Poate altădată, dar acum, nu. I-a promis că va veni să-l ia pe data de treisprezece şi Nikolaus era atît de nerăbdător încît număra şi orele.

Ziua promisă de Satan pentru excursie era ziua fatală. Şi noi număram orele...

Am străbătut multe leghe în acele zile, hoinărind mereu împreună, numai pe potecile favorite, cunoscute de cînd eram de-o şchioapă, vorbind despre vremurile de altă dată. Nikolaus era plin de voioşie. În schimb, noi nu ne puteam scutura de tristeţe şi amărăciune. Atitudinea noastră faţă de Nikolaus era atît de blajină, delicată şi tandră, încît devenise ciudată. Dar Nikolaus părea

să fie foarte mulţumit. Îi făceam tot soiul de mici servicii, îl încărcam de amabilităţi sau îi spuneam: "Lasă am să fac eu asta pentru tine", ceea ce îl încînta şi mai mult. I-am dăruit şapte cîrlige de pescuit - toate pe care le aveam - Seppi i-a dăruit briceagul lui cel nou şi-un titirez roşu-galben cu zbîrnîitoare. Erau daruri ce trebuiau să răscumpere greşelile noastre faţă de Nikolaus, mici înşelătorii de care el, probabil, nici nu-şi mai aducea aminte. Toate acestea l-au impresionat profund. Nu-i venea să creadă că-l iubim atît de mult. Cînd în cele din urmă ne-am despărţit, Nikolaus radia de fericire şi ne-a mărturisit că niciodată nu a trăit o zi mai minunată.

În drum spre casă, Seppi mi-a spus:

- Întotdeauna l-am preţuit, dar niciodată atît de mult ca acum, cînd urmează să-l pierdem.

Timpul liber din ziua următoare şi din toate celelalte zile l-am petrecut cu Nikolaus. La acest timp adăugam ore pe care noi, ca de altfel şi el, le furam muncii sau altor îndatoriri, ce ne-a costat pe toţi trei pedepse dureroase. În fiecare dimineaţă, doi dintre noi ne trezeam cutremuraţi, spunînd:

- Au mai rămas zece zile. Au mai rămas nouă zile. Numai opt, numai şapte.

Nikolaus era fericit şi vesel, glumind pe seama tristeţii noastre din ce în ce mai mari. Făcea tot posibilul să ne încînte. Rezultatele erau jalnice şi amăgitoare. Se vedea limpede că buna noastră dispoziţie era prefăcută, că rîsetele ni se opreau brusc, se poticneau, deveneau dureroase, de parcă se loveau de un obstacol, transformîndu-se în suspine. El încerca să afle care era cauza, ca să ne poată ajuta. Ar fi fost dornic să împartă necazul cu noi, spre a ni-l face mai uşor. Am spus multe minciuni ca să-l liniştim şi să-i adormim bănuielile. Cel mai neplăcut dintre toate era faptul că făcea planuri, şi mai ales planuri care depăşeau ziua de treisprezece. Dar de cîte ori pomenea de ele, un cuţit nevăzut se împlînta în inima noastră. Se chinuia din toată fiinţa să uităm de durerea noastră şi să ne distreze. Cînd îi mai rămăseseră trei zile de trăit a venit cu propunerea - fiind foarte încîntat de ea - să organizăm o petrecere în pădure, cu băieţi şi fete, pe locul unde

l-am întîlnit pentru prima dată pe Satan. Ziua a fost fixată pe data de paisprezece. Potrivire cumplită, căci era ziua înmormîntării lui. Nu ne-am permis să refuzăm. Riscam că ne trezim în fața întrebării "De ce?", la care n-am fi știut ce să răspundem. Ne-a rugat să-l ajutăm să invite pe cei apropiați dintre băieți și fete. Noi l-am ajutat, căci rugămintea unui prieten pe moarte nu poate fi neglijată. Era înfiorător și dureros. Noi, de fapt, făceam invitații la înmormîntarea lui.

Au fost unsprezece zile de coșmar. Și-n ciuda acestui adevăr, acum, după ce a trecut o viață de om de atunci, le simt superbe și adînc încrustate în memorie. Au fost zile de prietenie, înnobilate de gîndul morții unuia dintre noi, gînd ce a făcut prietenia noastră unică și de neprețuit. Ne agățam de ore și minute, numărîndu-le ca și cum s-ar fi irosit pentru totdeauna, uitîndu-ne la ele ca cineva care-și privește o comoară pe care hoții o fură ban cu ban, fără ca el să poată face ceva.

În seara ultimei zile, am întîrziat afară prea mult. Seppi și cu mine eram de vină, pentru că nu ne puteam despărți de Nikolaus. Așa că se făcuse foarte tîrziu, cînd l-am condus la ușa casei lui. Am stat prin preajmă o vreme, ascultînd. Tatăl lui l-a pedepsit pentru întîrziere și auzindu-i țipetele, am luat-o la goană plini de remușcări. Ne părea rău și pentru tatăl lui, în mintea noastră spunîndu-ne: "Dacă ar ști! Dacă ar ști!"

Dimineața, Nikolaus nu a venit la întîlnire, așa că ne-am dus noi acasă la el, să vedem ce s-a întîmplat. Ne-a deschis mama lui:

- Taică-său și-a pierdut răbdarea din cauza hoinărelilor voastre și de-acum încolo nu-i va mai da voie să iasă. Tot timpul cînd îl cauți nu dai de el, ca să se dovedească pe urmă că umblă hai-hui cu voi doi. Aseară, taică-său i-a tras o chelfăneală. Pînă acum Nick mă ruga să-l scap și de multe ori l-am scos din mîinile bărbatului meu. Aseară m-a rugat de pomană, căci și eu îmi pierdusem răbdarea.

- Tare aș fi dorit să-l salvați și de data asta, am spus eu cu vocea tremurată. Mai mult ca oricînd. Ați fi alinat o durere în inima dumneavoastră mai tîrziu, cînd v-ați fi amintit de întîmplarea aceasta.

Mama lui Nikolaus călca, stînd cu spatele la mine. Se întoarse şi măsurîndu-mă cu o privire iscoditoare, exclamă:

- Ce vrei să spui?

M-a luat pe nepregătite şi n-am ştiut ce să răspund.

Tăcerea a devenit stînjenitoare, căci ea continua să mă privească.

Seppi a vorbit în locul meu:

- Păi, desigur c-ar fi plăcut să vă aduceţi aminte pentru că motivul întîrzierii noastre a fost povestea lui Nikolaus despre bunătatea dumneavoastră; despre felul cum îl apăraţi de bătaie dacă se întîmplă să-i fiţi în preajmă. Era atît de interesant ce spunea, că nimeni n-a observat cît de tîrziu se făcuse.

- A făcut el asta? Chiar a zis aşa ceva? întrebă ea, ducîndu-şi şorţul la ochi.

- Îl puteţi întreba pe Theodor. Vă va spune acelaşi lucru.

- Ce flăcău bun e Nick al meu. Îmi pare aşa de rău că nu l-am scăpat de bătaie! De-acum înainte n-am să-l mai las pe tatăl lui să-l bată. Cînd te gîndeşti că ieri, toată seara am stat aici furioasă că întîrzie şi el de fapt mă lăuda şi vă mărturisea cît mă iubeşte. Oh, Doamne! Dacă am şti gîndurile celorlalţi! Atunci n-am mai greşi. Dar din păcate nu sîntem decît nişte biete animale proaste, care fac tot timpul greşeli. O să-mi amintesc mereu cu strîngere de inimă de seara de ieri.

Era şi ea la fel ca toţi ceilalţi. Se pare că nimeni în acele zile, nu putea deschide gura fără să ne facă să suferim. Bîjbîiau cu toţii şi habar nu aveau ce lucruri adevărate - îngrozitor de adevărate - rosteau din întîmplare.

Seppi întrebă dacă Nikolaus are voie să iasă afară.

- Îmi pare rău, dar nu poate. Ca pedeapsă, tatăl lui i-a interzis să părăsească astăzi casa.

În noi a răsărit speranţa. Ne gîndeam: dacă nu are voie să iasă din casă, nu are cum să se înece. Seppi ceru precizări pentru mai multă siguranţă:

- Va trebui să stea în casă toată ziua, sau numai dimineaţa?

- Toată ziua şi-mi pare atît de rău. E aşa de frumos afară şi el e neobişnuit să fie închis în casă pe o asemenea vreme. Noroc că

este preocupat cu planurile pentru petrecere. Asta sper să-i facă singurătatea mai uşoară.

Seppi văzu în ochii ei simţăminte ce însoţesc rugăciunea. Prinse momentul şi întrebă dacă putem intra.

- Sigur, sînteţi bineveniţi! Asta este cu adevărat prietenie. Să renunţaţi la hoinăreala voastră pe-afară de dragul lui Nicky. Ştiu că sînteţi buni, deşi nu găsiţi întotdeauna calea cea mai potrivită de-a arăta acest lucru. Luaţi prăjiturile astea pentru voi şi duceţi-i şi lui una din partea mea.

Cînd am intrat în camera lui Nicky am dat cu ochii de ceas - era zece fără un sfert. Mai avea doar cîteva minute de trăit. Mergea oare ceasul corect? Am simţit o strîngere de inimă. La vederea noastră Nikolaus a sărit în picioare, primindu-ne cu mare bucurie. Era vesel. Ocupîndu-se de pregătirea petrecerii nu se simţea deloc singur.

- Luaţi loc şi priviţi ce-am făcut. Tocmai am terminat un zmeu. O să spuneţi că-i o minune, aşa-i de frumos. Este la uscat în bucătărie. Mă duc după el.

Îşi cheltuise micile sale economii pe tot soiul de nimicuri fanteziste pe care să le ofere în timpul petrecerii ca premii pentru diferite jocuri. Toate erau aranjate cu grijă pe masă.

- Uitaţi-vă la ele pe-ndelete, ne spuse. Eu mă duc să aduc zmeul. Dacă nu este încă uscat, am s-o rog pe mama să-l calce.

A ieşit şi-a coborît scările fluierînd.

Nu ne puteam uita la ce ne rugase. Nu ne interesa decît ceasul. Stăteam cu privirile fixate asupra lui şi-i ascultam ticăitul. Nu ne scăpa nici o mişcare a minutarului: drumul lui era între viaţă şi moarte.

Seppi oftă adînc şi spuse:

- Zece fără două minute. Încă şapte minute şi va trece de ora morţii. Theodor, va fi salvat! Va fi...

- Gura! Priveşte ceasul şi taci. Destul mi-e că stau ca pe ace.

Mamă-sa intră în cameră şi aduse zmeul.

- Nu-i aşa că-i frumos? Şi Doamne, cît s-a mai chinuit cu el. Abia se luminase de ziuă cînd se apucase de treabă şi nu l-a terminat decît cu cîteva minute înainte să veniţi voi. El cu mîna

lui a desenat modelele de pe zmeu şi după părerea mea sînt foarte bune. Trebuie să recunosc că biserica nu e chiar atît de reuşită. În schimb, podul, oricine îl poate recunoaşte. M-a rugat să-i aduc zmeul sus la voi... Vai, dar este zece şi şapte minute şi eu...

- Dar unde este Nicky?

- Ah! Va veni imediat. A ieşit afară pentru un minut.

- A ieşit afară?!?

- Da. Cînd a coborît după zmeu, la mine se găsea mama micuţei Lisa, care era foarte speriată pentru că fetiţa nu-i venise acasă. Aşa că, în ciuda opreliştilor lui taică-său, l-am trimis pe Nikolaus s-o caute. Doamne, dar ce albi sînteţi la faţă amîndoi! Doar nu-ţi fi bolnavi? Te pomeneşti că prăjitura nu v-a căzut bine. Mă duc să vă pregătesc ceva...

A ieşit fără să-şi termine vorba şi noi ne-am repezit la geamul ce dădea spre rîu. La capătul podului era adunată o mulţime de oameni care creştea cu nou-veniţii din toate direcţiile.

- S-a terminat! Bietul Nikolaus! De ce? Oh, de ce? De ce l-a lăsat să iasă afară din casă?!

- Hai să plecăm, zise Seppi cu glasul frînt. Şi cît mai repede. Nu putem rămîne aici să dăm ochii cu ea. Peste cinci minute va şti.

Da n-am putut scăpa. Ne-a ieşit în cale, ne-a obligat să intrăm iarăşi în cameră, să şedem şi să luăm medicamentul ce ni l-a adus. A privit apoi rezultatul tratamentului şi n-a fost deloc mulţumită. Continuă să ne ţină acolo, făcîndu-şi mustrări de cuget să ne servise o prăjitură ce ne căzuse greu.

Afară se produsese ireparabilul. Se auzea un soi de zumzet care se apropia de casă. Urmară paşi grei, tîrşiţi, şi îşi făcură apariţia cîţiva oameni cu capetele descoperite. Ei aşezară pe pat trupurile celor doi înecaţi.

- Doamne, Dumnezeule! strigă biata mamă. Căzu în genunchi, cuprinse în braţe trupul lipsit de viaţă şi-i acoperi faţa udă cu sărutări. Doamne, eu l-am trimis, eu l-am împins la moarte. Dacă aş fi ascultat porunca lui taică-său şi nu l-aş fi lăsat să iasă, nu s-ar fi întîmplat nimic. Sînt pedepsită şi-mi merit pedeapsa. Cînd mă

gîndesc cît de crudă am fost şi aseară cînd avea nevoie de ajutorul meu.

Femeile din jur plîngeau de mila ei, încercau să-i aline durerea, dar ea nu-şi putea ierta ce făcuse. Spunea într-una că dacă nu l-ar fi trimis afară, acum ar fi fost viu şi sănătos, şi că numai ea este vinovată de moartea lui.

Asta dovedea odată mai mult cît de nechibzuiţi sînt oamenii. Cum caută ei cu tot dinadinsul să se învinovăţească singuri pentru faptele lor. Satan ştia foarte bine lucrul acesta cînd ne spunea că totul este inevitabil în urma primului gest. Aşa că omul se zbate de pomană, încercînd să schimbe inevitabilul pe care tot el îl produce.

Auzirăm ţipete. Mama Lisei îşi croia drum prin mulţime, cu rochia răvăşită, cu părul desfăcut, aruncîndu-se asupra trupului neînsufleţit al fetiţei, plîngînd, sărutînd-o şi dezmierdînd-o. Apoi şi-a îndreptat pumnii încleştaţi spre cer şi-a spus:

- De două săptămîni tot visez că moartea va lovi tot ce am eu mai scump pe lume şi de două săptămîni, zi şi noapte, noapte şi zi, m-am rugat Lui să aibă milă şi să-mi salveze copilul de la rău. Şi iată răspunsul Lui!

El o salvase de la rău - dar ea nu ştia. S-a şters de lacrimi şi a rămas cu privirea fixă asupra fetiţei, mîngîindu-i încet părul şi faţa. A rostit apoi pe acelaşi ton amar:

- Inima Lui este de piatră şi El nu cunoaşte mila. De acum înainte nu mă voi mai ruga niciodată.

Îşi luă fetiţa moartă în braţe şi plecă, poticnindu-se. Mulţimea se trase la o parte. Toţi rămaseră şocaţi, fără grai, la auzul unor cuvinte atît de cumplite. Sărmana femeie! Era aşa cum spusese Satan: nu sîntem în stare să discernem norocul de nenoroc şi întotdeauna le confundăm. De atunci încoace, de multe ori i-am auzit pe unii rugîndu-se lui Dumnezeu să cruţe viaţa celor bolnavi, dar eu n-am făcut-o niciodată.

Amîndouă înmormîntările au avut loc în aceeaşi zi. Toţi erau acolo, inclusiv invitaţii la petrecere. Satan era şi el prezent, fapt oarecum explicabil de vreme ce el hotărîse întîmplarea. Nikolaus plecase din această viaţă fără să fie dezlegat de păcate aşa că

trebuia să fie salvat de purgatoriu. În sensul acesta s-a făcut o chetă publică. S-au strîns numai două treimi din suma cerută pentru slujbe, părinţii urmînd să se împrumute de rest. Dar Satan donă banii ce mai lipseau. De altfel el ne-a spus - în secret - că nu există purgatoriu, dar că i-a ajutat pe părinţii lui Nikolaus să scape de griji. Ne-am gîndit că e un gest frumos din partea lui, dar ne-am reamintit că banii nu erau o problemă pentru el.

La cimitir s-a întîmplat însă un lucru îngrozitor. Trupul micuţei Lisa a fost luat zălog cu forţa, de către un tîmplar, căruia mama ei îi datora cincizeci de groşi pentru un serviciu făcut cu un an în urmă. Nu a fost în stare să-i plătească datoria atunci şi nu era nici acum. Tîmplarul a luat trupul fetiţei acasă; l-a ţinut patru zile în pivniţă, după care a îngropat-o în ocolul de vite al fratelui său, fără nici un fel de slujbă religioasă. Toate astea au înnebunit-o de durere şi ruşine pe mama Lisei, au făcut-o să-şi părăsească treburile casei şi să cutreiere zilnic prin tîrg, blestemînd într-una pe tîmplar, legile împăratului şi ale bisericii. Seppi îl rugă pe Satan să intervină, dar el spuse că tîmplarul şi toţi ceilalţi erau membri ai rasei umane şi acţionau ca atare. Ar fi intervenit în cazul în care un cal s-ar fi purtat astfel - şi neapărat să-i atragem atenţia dacă vedem aşa ceva, ca el să poată pune capăt unor asemenea lucruri. Desigur am luat-o ca pe o răutate, căci nu există astfel de cai.

După cîteva zile ne-am dat seama că nu mai puteam îndura să o vedem în aceiaşi situaţie pe biata femeie, aşa că l-am rugat pe Satan să cerceteze celelalte posibile sorţi ale ei şi să vadă dacă nu i-o poate schimba într-una mai bună. El ne-a spus că nu există decît două posibilităţi: o soartă în care să mai trăiască patruzeci şi doi de ani, şi o altă soartă în care să trăiască douăzeci şi nouă de ani. În ambele cazuri însă, îi este dat să îndure foame, frig şi durere. Tot ce putea să facă era să o ajute să sară peste trei minute din viaţă. Ne-a întrebat dacă să o facă sau nu, şi ne-a dat timp de gîndire cîteva secunde. Speriaţi şi nervoşi, am zis într-un glas:

- Fă-o!

- S-a făcut. Ea tocmai vroia să cotească pe o stradă, am întors-o din drum; soarta ei este schimbată.

- Şi ce se va întîmpla, Satan?

- Se şi întîmplă. Tocmai se ceartă cu Fischer, ţesătorul. La mînie, omul face ce niciodată n-ar fi făcut. El fusese de faţă cînd mama Lisei, jelindu-şi fetiţa, rosti în disperare blestemul acela.

- Bine, dar ce va face?

- Ceea ce face acum: o denunţă. În trei zile ea va fi arsă pe rug.

Am îngheţat de spaimă şi ne cuprinse oroarea, cpci niciodată nu dorisem să i se schimbe soarta cu una atît de fioroasă. Satan ne citi gîndurile şi ne explică:

- Ceea ce gîndiţi este pe măsura oamenilor, sau, ca să spun altfel, o prostie. Femeii, de fapt, i se face o favoare. Fie că moare azi, fie că moare peste douăzeci de ani, ea oricum ajunge în rai. Dar, murind, ea cîştigă cu douăzeci de ani de rai mai mult decît era prevăzut, şi scapă de douăzeci de ani de mizerie, ce o aştepta aici.

Puţin mai înainte, ne gîndeam serios că nu-i mai cerem nici un serviciu lui Satan, pentru noi sau prietenii noştri, căci se părea că el nu înţelege să facă un bine cuiva, decît omorîndu-l. Dar felul în care ne-a prezentat acum soarta femeii ne-a liniştit şi eram mulţumiţi la gîndul că am făcut un lucru bun.

După un timp m-am gîndit cu nelinişte la soarta lui Fischer şi am întrebat cu timiditate:

- Oare acest episod va schimba şi viaţa lui Fischer?

- Dacă o va schimba? Bineînţeles. Radical! Dacă nu s-ar fi întîlnit cu doamna Brandt ar fi murit anul viitor, la vîrsta de treizeci şi patru de ani. Aşa însă, va trăi pînă la nouăzeci, şi va avea o viaţă, judecată după calapodul vostru omenesc, prosperă şi îndestulată.

Am simţit o mare bucurie şi mîndrie pentru ce i-am făcut lui Fischer şi speram ca şi Satan să ne împărtăşească simţămintele. Dar el nu arăta nici un semn şi asta ne-a făcut să ne simţim puţin stingheri. Am aşteptat să ne spună ceva, dar el n-a făcut-o. Şi ca să ne potolim curiozitatea l-am întrebat dacă există vreun necaz în norocul lui Fischer. Satan s-a gîndit, apoi ne-a spus cu oarecare azitare:

- Ei bine, e puţin mai delicat. În toate celelalte posibile sorţi... ar fi ajuns în rai.

Eram înspăimîntaţi.

- Oh, Satan, de ce asta?

- Hei, hei, nu fiţi atît de speriaţi! Aţi încercat sincer să-i faceţi un bine. Bucuraţi-vă de lucrul acesta.

- Nu ne putem bucura şi nu ne poate linişti gîndul că i-am vrut binele. Trebuia să ne spui de la început ce facem şi atunci n-am fi acţionat aşa.

Aceste cuvinte l-au lăsat total indiferent. Pentru că el nu a simţit niciodată o durere sau o tristeţe. Nu ştia ce sînt. Nu le putea simţi realitatea. Nu avea ştiinţă despre ele, decît într-un mod teoretic - ca să spunem aşa, mental. Fapt destul de rău, căci aceste trăiri şi sentimente nu pot fi percepute decît prin experienţă. Ne-am străduit mult ca să-l facem să înţeleagă ce lucru îngrozitor a declanşat, care ne-a compromis şi pe noi, dar nu părea să dea vreo importanţă explicaţiilor noastre. Spunea că nu i se pare interesant locul unde va merge Fischer la sfîrşit, iar în rai, oricum nu i se va simţi lipsa, căci acolo erau destui ca el.

Am încercat să-l facem să înţeleagă că ocoleşte punctul esenţial şi anume: doar Fischer şi nu altcineva poate hotărî importanţa locului unde va merge. Dar efortul nostru a fost zadarnic. Ne-a spus că nu-i pasă de Fischer, căci oricum, mai sînt pe lume o mulţime de Fischeri!

Nu şi-a terminat bine vorba cînd l-am văzut pe partea cealaltă a drumului pe Fischer. Aducîndu-ne aminte de soarta ce-i era hărăzită din cauza noastră, am simţit cum ne ia cu leşin. O, şi cum mai umbla inconştient de ce s-a întîmplat cu el. Se putea vedea, din pasul său elastic şi din mişcările iuţi, că este mulţumit de ceea ce i-a făcut doamnei Brandt. Se uita din cînd în cînd peste umăr, aşteptînd parcă să vadă ceva. Şi într-adevăr, curînd a apărut doamna Brandt, în lanţuri, înconjurată de ofiţeri ai inchiziţiei.

O gloată o urma strigînd:

- La moarte cu eretica! Să fie arsă! Să fie arsă!

Printre ei se aflau vecini şi prieteni din zilele bune. Unii

încercau să o lovească, fără ca ofiţerii să se chinuie prea tare să o apere.

- Satan, te rugăm, opreşte-i!

El a suflat uşor printre buze, înspre mulţime. Oamenii au început să se rostogolească, să se clatine, încercînd să apuce cu mîinile aerul, alergînd în toate direcţiile, mînaţi de o durere insuportabilă. Cu suflarea lui uşoară le-a zdrobit fiecăruia cîte o coastă.

Nu ne-am putut opri să-l întrebăm dacă prin această întîmplare soarta lor s-a schimbat şi ea.

- În întregime! Unii au cîştigat ani, alţii au pierdut. Unii vor profita în diferite feluri de acest lucru, dar numai unii.

Nu l-am mai întrebat dacă i-a mai hărăzit cuiva "norocul" nenorocitului de Fischer. Nu mai vroiam să ştim nimic. Eram deplin încredinţaţi că Satan vrea să ne facă bine, dar am început să ne pierdem încrederea în judecata lui. În acelaşi timp, dorinţa de a-l ruga să-şi arunce o privire asupra destinelor noastre şi a le propune îmbunătăţiri, a început să scadă, fiind înlocuită de alte interese.

O zi, ba chiar două, întregul sat a vuit de bîrfele puse pe seama doamnei Brandt şi despre nenorocirea misterioasă ce s-a abătut asupra mulţimii. Drept urmare, la proces n-aveai unde arunca un ac de cîtă lume era. Judecătorilor le-a fost foarte uşor să o condamne, pentru blasfemie, cu atît mai mult cu cît ea a repetat acele cuvinte îngrozitoare, spunînd că nu le va retrage niciodată. Cînd i-au atras atenţia că prin cuvintele ei îşi pune viaţa în joc, ea le-a răspuns că n-au decît să i-o ia. Nu mai dorea să trăiască. Prefera moartea în locul unei asemenea vieţi, iar în locul diavolilor din sat, prefera diavoli de meserie. A mai fost acuzată că prin vrajă, le-a rupt oamenilor coastele. La întrebarea dacă recunoaşte că este vrăjitoare, ea a răspuns fioroasă.

- Nu. Credeţi că dacă aş fi avut asemenea puteri s-ar mai fi aflat vreunul dintre voi în viaţă? Ticăloşi cu înfăţişare de sfinţi făţarnici! V-aş fi strivit pe toţi! Hai, pronunţaţi o dată sentinţa, că sînt obosită de prezenţa voastră!

Aşa că au găsit-o vinovată. Au excomunicat-o, au tăiat-o de

pe lista raiului, şi-au trimis-o în focurile iadului. A fost îmbrăcată într-o pînză grosolană de sac şi-a fost predată autorităţilor laice. Dangătul solemn al clopotului bisericii, prevestitor de moarte, i-a însoţit drumul pînă în piaţa publică. Am văzut-o legată de stîlp şi cînd s-a ridicat primul firicel de fum albastru, faţa ei chinuită s-a liniştit şi ea a spus cu blîndeţe, privindu-i pe oamenii din jurul focului:

- Ne-am jucat împreună, odată de mult, cînd eram nişte copii inocenţi. Din cauza asta vă iert pe toţi.

Am plecat de-acolo înainte ca flăcările s-o mistuie, n-am văzut-o arzînd, dar i-am auzit în schimb strigătele, deşi ne băgasem degetele în urechi. Cînd strigătele ei au contenit, ştiam că este în rai, în ciuda excomunicării ce i se făcuse şi eram fericiţi de moartea ei şi nu ne părea rău că noi am provocat-o.

Într-o zi, la puţin timp după această întîmplare, Satan apăru din nou. Îl aşteptasem tot timpul, căci viaţa alături de el era mult mai interesantă. Ni se arătă chiar în pădure, în locul unde l-am întîlnit pentru prima dată. Fiind copii, vroiam să ne distrăm, aşa că l-am rugat să ne dea un spectacol.

- Foarte bine, spuse el. Vreţi să vedeţi o poveste despre progresul rasei umane? Despre dezvoltarea acelui produs care se numeşte civilizaţie?

- Bineînţeles, am răspuns noi.

Printr-un simplu gînd a schimbat locul unde ne aflam şi ne-am pomenit în Grădina Edenului, unde l-am văzut rugîndu-se la altarul lui, pe Abel. Apăru şi Cain, cu o bîtă în mînă. Părea să nu ne observe, fiind gata, gata să mă calce pe picior, dacă nu mi-l trăgeam. Vorbea cu fratele său într-o limbă pe care nu o cunoşteam. L-am văzut cum devine mînios şi încet-încet violent. Ştiind ce urmează, ne-am întors spatele de la scena din faţa noastră, ceea ce nu ne-a împiedicat să auzim pocnetul loviturilor, ţipetele şi gemetelele. Cînd s-a lăsat linişte, ne-am întors şi l-am văzut pe Abel zăcînd plin de sînge şi dîndu-şi duhul, iar pe Cain stînd în picioare deasupra lui şi privindu-l răzbunător, fără pic de căinţă. Scena dispăru, fiind urmată de o serie de războaie necunoscute, de crime şi masacre. Veni Potopul şi am văzut arca lui Noe cum

îşi croia drum prin valurile înfuriate şi am văzut vîrfurile munţilor falnici nălucind în depărtare prin faldurile mişcătoare ale ploii.

- Progresul rasei voastre n-a fost satisfăcător pînă acum, zise Satan. O să vă mai dăm totuşi, o şansă.

Scena s-a schimbat şi l-am văzut pe Noe doborît de puterile vîntului. Se iviră Sodoma şi Gomora în care, după spusele lui Satan, trebuia să "încerci mult pentru a descoperi două sau trei persoane respectabile". Urmă Lot şi fiicele sale în peşteră. Apoi războaiele evreilor. I-am văzut pe învingători masacrîndu-şi duşmanii rămaşi în viaţă, împreună cu cirezile de vite, lăsate fiind în viaţă numai fetele tinere, ce erau împărţite tuturor.

Au urmat războaiele egiptene, greceşti, romane, pămînturi hidos îmbibate cu sînge. Am văzut cum i-au trădat romanii pe cartaginezi şi spectacolul îngrozitor al masacrului acelui brav popor.

L-am văzut pe Caesar invadînd Britania.

- Nu pentru că acei barbari i-ar fi făcut lui vreun rău, ci pentru că le dorea pămîntul şi din pricina asta nu s-a sfiit să le aducă "binecuvîntarea civilizaţiei" asupra văduvelor şi orfanilor, ne-a explicat Satan.

Am văzut naşterea creştinismului. S-au perindat prin faţa noastră vîrstele Europei şi am văzut creştinismul şi civilizaţia mergînd mînă în mînă prin aceste vîrste.

- Lăsînd în urmă foamete, moarte, dezolare şi alte semne ale "progresului" rasei umane! cum a observat Satan.

Întotdeauna am avut războaie; din ce în ce mai multe războaie, în toată Europa, în toată lumea. Cîteodată numai în interesul unor familii regale. Alteori pentru a zdrobi un popor slab. Dar niciodată nu a izbucnit un război din motive curate. Nu există un astfel de război în istoria rasei voastre, ne explică Satan. Acum că aţi văzut "progresul" de la începuturi pînă în prezent, continuă el, şi trebuie să recunoaşteţi că e minunat în felul lui, să vedem ce vă rezervă viitorul.

Şi ne arătă masacre şi mai teribile, înfiorătoare prin forţa maşinilor de distrugere, războaie mai devastatoare decît tot ce văzurăm pînă atunci.

- Înţelegeţi cum rasa voastră a fost într-un "progres" continuu?! Cain a ucis cu o bîtă; evreii cu pumnale şi săbii; grecii şi romanii au adăugat armuri protectoare şi arta rafinată a tacticii militare; creştinii au adus puşti şi praf de puşcă. Peste cîteva secole se va ajunge la o asemenea perfecţiune a omorului, încît oamenii vor trebui să recunoască singuri că fără civilizaţie creştină, războiul ar fi rămas o simplă joacă de copii pînă la sfîrşitul timpului.

Satan începu să rîdă în hohote. Nici o emoţie nu trăda acel rîs. Îşi bătea joc de rasa umană, deşi ştia că vorbele lui ne rănesc şi fac să ne roşească obrazul de ruşine. Numai un înger se putea purta astfel, căci numai pentru un înger suferinţa nu înseamnă nimic. Nici măcar nu o cunoaşte, decît din auzite.

De mai multe ori Seppi şi cu mine am încercat - cu mult respect - să-l convertim pe Satan la felul nostru de-a gîndi. El nu s-a opus şi noi am văzut în asta un gest de încurajare. Lucrurile pe care ni le spuse încă odată, acum, dovedeau că eforturile noastre nu avuseră nici un efect. Şi această constatare ne-a făcut trişti. Datorită ei am simţit ceea ce un misionar simte cînd îi sînt înşelate truda şi credinţa. Ne-am zăgăzuit tristeţea în tăcerea din noi, convinşi că n-are rost să ne continuăm planul.

Satan s-a oprit din rîsul său răutăcios:

- Este un "progres" remarcabil. În cinci sau şase sute de ani, cinci sau şase civilizaţii au răsărit, au înflorit şi au devenit minunea lumii, apoi au apus şi au dispărut; şi nici una, cu excepţia ultimei, nu a fost în stare să inventeze un procedeu mai adecvat de a ucide. Toate s-au străduit din răsputeri în sensul acesta - a ucide fiind ambiţia supremă a speciei umane şi o formă de ascensiune spre apogeul istoriei ei, dar numai civilizaţia creştină a obţinut o izbîndă de care poate fi mîndră. Două sau trei secole de-acum încolo se va recunoaşte că cei mai competenţi şi înzestraţi ucigaşi sînt creştinii. Faima lor nu se va cuceri cu credinţa, ci cu puştile. Iar păgînii nu le vor învăţa religia, ci le vor cumpăra mijloacele prin care să le ucidă misionarii, ca să convertească lumea, la rîndul lor.

Între timp, imaginile provocate de Satan se derulau din nou în

faţa ochilor noştri. Popor după popor treceau prin secole într-o procesiune măreaţă şi fără sfîrşit. Era o zbatere furioasă şi deznădăjduită, o încercare încrîncenată de-a străbate mări de sînge, sub fumul bătăliilor prin care noi reuşeam să vedem cîte un steag fluturînd la lumina roşie a tunurilor. Necontenit răsunau armele şi se auzeau vaietele răscolitoare ale muribunzilor.

- La ce duc toate astea?! întrebă Satan, chicotind răutăcios. La nimic. Din ele nu cîştigaţi nimic. Întotdeauna vă întoarceţi de unde aţi plecat. Milioane de ani stirpea voastră s-a perpetuat pe sine monoton, crezînd în aceleaşi prosteşti nonsensuri. S-a mişcat - spre ce ţel? Nici o minte nu poate ghici! Şi pentru folosul cui? A nimănui, în afară de o mînă de monarhi şi uzurpatori care vă disprețuiesc într-atît, că s-ar simţi murdăriţi dacă i-aţi atinge şi vă închid uşa în nas dacă le cereţi ceva. Pentru cine munciţi ca sclavii, pentru cine luptaţi şi muriţi, fără să simţiţi ruşine, ci din contră, mîndrie? A cui existenţă este o permanentă insultă pentru voi, fără ca voi să o spuneţi? Cine sînt milogii care trăiesc din pomana voastră şi care se poartă totuşi ca nişte binefăcători faţă de nişte cerşetori? Cine vorbeşte cu voi ca de la stăpîn la sclav? Şi cine răspunde în limbajul sclavului către stăpîn? Primul om a fost un ipocrit şi un laş. "Calităţile" lui s-au păstrat cu sfinţenie în urmaşi. Este fundaţia pe care s-a construit civilizaţia. Să ridicăm paharul şi să bem pentru această continuă perpetuare! Să bem pentru...

Văzînd pe feţele noastre cît de mult ne răneau cuvintele lui, se opri brusc şi încetă să mai chicotească. Deveni blînd.

- Nu! Hai mai bine să bem unul în sănătatea celuilalt şi să lăsăm civilizaţia să-şi vadă de treabă. Vinul care a apărut în mîinile noastre din nimic este un vin adevărat şi bun pentru acest toast. După ce terminaţi de băut să aruncaţi paharele, căci vom gusta apoi un vin ce se află întîia oară pe pămînt.

L-am ascultat. Am privit în sus, ne-am ridicat mîinile şi am prins cupele ce coborau. Erau minunate, armonioase, făcute dintr-un material ce nu-l mai văzusem pînă atunci. În mişcarea lor coborîtoare, captînd culorile încîntătoare ale luminii, cupele păreau vii. Aş putea spune că erau ca nişte pietre de opal, spălate

de valurile mării ce-şi aruncă sclipirile de foc. Dar nimic nu se putea compara cu vinul ce se afla în ele. L-am băut şi am simţit cum ne cuprinde extazul şi o stranie vrajă. Era ca şi cum raiul ne-ar fi furat sufletele şi le-ar fi păstrat pentru el. Ochii lui Seppi s-au umplut de lacrimi şi a început să spună cu evlavie:

- Vom ajunge şi noi acolo într-o bună zi, şi apoi... S-a uitat cu coada ochiului la Satan şi cred că ar fi dorit ca Satan să-i răspundă: "Da, veţi ajunge acolo într-o bună zi". Dar Satan n-a răspuns. Asta m-a înfiorat, căci eram sigur că auzise; doar nimic din ce se vorbea sau se gîndea, nu-i putea scăpa. Bietul Seppi era dezorientat, nu-şi mai găsea cuvintele.

Cupele s-au ridicat singure spre cer, din ce în ce mai sus; în lumina soarelui păreau trei bucăţele de gheaţă, care pînă la urmă s-a topit. Mi-a trecut prin gînd că era un semn rău şi sufletul mi s-a strîns de teamă. Oare voi mai vedea vreodată cupa din care am băut acea licoare divină? Dar Seppi?

CAPITOLUL IX

Era încîntătoare puterea pe care Satan o avea asupra timpului şi distanţelor. De fapt pentru el, acestea nici nu existau. El le numea invenţii artificiale, omeneşti. De nenumărate ori am călătorit cu el în cele mai îndepărtate părţi ale globului, rămîneam acolo săptămîni şi luni, însă în locul de unde lipseam trecea numai o fracţiune de secundă. Se putea dovedi pe ceas!

Într-o zi, fiind dezamăgiţi de comisia de anchetă a vrăjitoarelor, pentru că acesteia îi era frică să acţioneze împotriva astrologului şi a celor din casa părintelui Peter, ca de altfel şi-a altora cu excepţia celor săraci, sătenii s-au apucat singuri de vînătoare. Şi-au început să fugărească o femeie cunoscută ca o tămăduitoare prin mijloace "diavoleşti". Adică prin îmbăieri, curăţenie şi hrană sănătoasă, în loc să le provoace sîngerări, să le pună lipitori, sau să-i înţepe cu tot felul de instrumente ale bărbierului-chirurg. Femeia alerga pe uliţe, cu mulţimea pe urmele sale. Încerca să se adăpostească, dar toate uşile rămîneau închise. Au urmărit-o mai mult de o jumătate de ceas şi pînă la urmă, extenuată, femeia a căzut şi ei au prins-o. Stăteam şi priveam cum au tîrît-o spre un copac, au legat-o cu o frînghie, în timp ce ea ţipa şi cerea îndurare, cu fetiţa ei alături, care plîngea şi ea, dar nu îndrăznea să spună, sau să facă ceva. După o judecată sumară au spînzurat-o. Am ridicat o piatră de jos şi am aruncat-o în femeie, deşi în inima mea îmi părea tare rău; dar toţi aruncau cu pietre, fiecare urmărindu-şi vecinul şi dacă n-aş fi făcut la fel cu ceilalţi, s-ar fi observat şi abţinerea m-ar fi costat scump.

Satan a izbucnit brusc, în rîs. Toţi cei din jur s-au întors spre el cu mirare şi deloc încîntaţi. Cele petrecute nu puteau, în opinia mulţimii, stîrni rîsul. Satan şi-a atras astfel suspiciunea şi mînia asupra lui. Fierarul cel solid ceru linişte, apoi, ridicînd vocea, a spus:

- De ce rîzi? Răspunde! Şi explică-le oamenilor de ce n-ai aruncat cu pietre?

- Eşti sigur că nu am aruncat?

- Da. Nu încerca să te ascunzi. Te-am urmărit tot timpul.

- Şi noi, au ţipat alţi doi.

- Trei martori! zise Satan. Mueller fierarul, Klein, ajutorul de măcelar, Pfeiffer, comisionarul ţesătorului. Trei mincinoşi ordinari. Mai sînt şi alţii?

- Nu contează dacă mai sînt şi alţii, înafară de noi trei, şi nici nu ne interesează ce părere ai tu despre noi. Va trebui să dovedeşti că ai aruncat cu pietre, căci altfel, va fi vai şi amar de tine.

- Aşa e, aşa e, urlă mulţimea, strîngîndu-se în jurul lui Satan.

- Şi mai întîi de toate, vei răspunde primei întrebări, strigă fierarul măgulit de poziţia de erou de ocazie, pe care şi-o cîştigase. De ce ai rîs?

Satan zîmbi şi răspunse politicos.

- Să vezi trei laşi aruncînd cu pietre într-o femeie care este pe moarte, cînd ei înşişi se află atît de aproape de moarte, poate stîrni rîsul, nu-i aşa?

Mulţimea superstiţioasă rămase cu respiraţia tăiată în faţa acestui răspuns neaşteptat. Fierarul însă, bravînd, zise:

- Aiurea! Ce ştii tu despre asta?

- Eu? Totul! De profesie sînt ghicitor. V-am citit soarta, vouă, celor trei - şi încă cîtorva - în clipa cînd aţi ridicat mîinile să aruncaţi cu pietre în femeie. Unul dintre voi va muri de mîine într-o săptămînă; altul, la noapte; iar cel de-al treilea, nu mai are de trăit decît cinci minute. Priviţi ceasul din turla bisericii.

Măcelarul şi ţesătorul păreau loviţi brusc de o boală, dar fierarul îşi luă inima-n dinţi şi zise:

- Sorocul pentru ultima dintre profeţii se apropie. Dacă nu este aşa cum spui, tinere domn, nu vei mai trăi o clipă după cele cinci minute. Asta ţi-o spun eu!

Nimeni nu mai scotea un cuvînt, toţi priveau ceasul într-o linişte mormîntală. După patru minute şi jumătate fierarul scoase un ţipăt, şi-şi duse mîna la inimă, pălind:

- N-am aer! Nu pot respira! După care s-a prăbuşit.

Mulţimea s-a tras înapoi. Nimeni nu i-a acordat nici un ajutor. După cîteva zvîrcoliri, fierarul a murit. Oamenii priveau prostiţi, cînd la Satan, cînd la mort, cînd unii la alţii. Buzele li se mişcau,

dar nici un cuvînt nu putea fi articulat. Această tăcere a fost sfîşiată de glasul lui Satan:

- Trei au văzut că nu am aruncat cu pietre. Poate că sînt şi alţii. Să vorbească!

Am simţit cum panica intra în oameni. Nimeni nu îndrăznea să-i răspundă. În schimb au început să se acuze unul pe celălalt:

- Şi tu ai spus că el n-a aruncat!

- Este o minciună şi-am să te fac să-ţi înghiţi cuvintele!

Într-o clipă cearta s-a transformat într-o mare învălmăşeală. Oamenii au început să se bată, să se înjure, să-şi spargă capetele. Deasupra lor, atîrna indiferentă, biata femeie spînzurată, cu necazurile uitate, cu sufletul împăcat.

Am plecat de acolo. Nu pot spune că mă găseam în apele mele. În timp ce mergeam, îmi vorbeam mie însumi. Satan le-a spus că rîdea de ei, dar nu era adevărat - rîdea de mine. Gîndul meu l-a făcut să izbucnească în rîs.

- Da, am rîs într-adevăr de tine, a recunoscut Satan. Şi-am făcut-o pentru că numai de teama la ce vor spune oamenii despre tine, ai aruncat cu pietre în femeie, deşi inima ta se revolta. Dar, rîdeam şi de ei.

- De ce?

- Cazul lor este şi al tău.

- Cum?

- Acolo se aflau şaizeci şi opt de oameni, dar şaizeci şi doi dintre ei au simţit ceea ce ai simţit şi tu.

- Satan!

- Da, da, aşa e. Îţi cunosc specia. Este o biată turmă de oi, guvernată de minoritate, niciodată de majoritate. Ştiu sigur că nouăzeci şi nouă de oameni dintr-o sută erau din toată inima împotriva uciderii vrăjitoarelor, atunci cînd această prostie a fost agitată pentru prima oară de o mîndă de credincioşi fanatici. Chiar şi astăzi, după mult timp de la acest început penibil, numai un singur om din douăzeci crede cu adevărat în vînătoarea de vrăjitoare, deşi aparent toată lumea urăşte vrăjitoarele şi le doreşte ucise. Dar va veni o zi cînd altă mînă de oameni - sau poate numai unul singur - se va ridica împotriva acestui lucru şi într-o săptă-

mînă, întreaga turmă îl va urma şi vînătoarea de vrăjitoare va înceta.

Monarhiile, aristocraţiile, religiile, toate se bazează pe marele defect al rasei voastre: dorinţa individului de a-şi distruge vecinul, dorinţa de confort şi dorinţa de a fi cel mai bine văzut. Aceste instituţii sînt veşnice şi veşnic vor înflori, exploatîndu-vă, jignindu-vă, deranjîndu-vă, căci întotdeauna aţi fost şi veţi rămîne sclavi al minorităţii. Nu există şi nu a existat niciodată pe acest pămînt o ţară unde majoritatea să fie loială în adîncul sufletului, acestor instituţii.

Nu mi-a plăcut deloc să-l aud numindu-ne turmă de oi şi i-am spus că nu cred.

- Şi totuşi este adevărat, mieluşelule. Priveşte-ţi puţin semenii cum se comportă în timpul războaielor. Ce turmă ridicolă!

- În războaie? Cum adică?

- Nu a existat niciodată un război just, onorabil, din partea instigatorilor. Pot vedea peste milioane de ani, cum această regulă nu se va schimba niciodată. O mînă de oameni va dori război. Mulţimea îngrijorată va obiecta la început. Apoi cu toţii vor scoate strigătul de război şi vor acoperi de ruşine pe cei cîţiva curajoşi oneşti, care vor încerca să se opună şi-i vor obliga să-şi ţină gura închisă. Vor urma oamenii politici care vor inventa minciuni ieftine, acuzîndu-i pe cei atacaţi, şi fiecare om va fi mulţumit de aceste droguri pentru conştiinţă. Vor fi cu toţii convinşi că războiul este just şi îi vor mulţumi lui Dumnezeu că - graţie procesului grotesc şi amăgitor la care şi-au supus simţirea şi cugetul - au somnul liniştit.

CAPITOLUL X

Au trecut multe zile, fără ca Satan să-şi mai facă apariţia. Totul era neinteresant în lipsa lui. Singurul eveniment a fost apariţia astrologului, întors din călătoria sa pe lună. Acesta, pe cînd trecea de-a lungul satului şi brava împotriva opiniei publice, mai primea pe ascuns cîte-o piatră în spate, de la vreun vînător de vrăjitoare.

Lui Marget i-a scăzut interesul pentru Satan şi i-a crescut din nou simpatia pentru Wilhelm, faţă de care şi-a reînnoit rugămintea de a-i apăra unchiul în apropiatul proces. Wilhelm s-a pus pe treabă serios, dar cu puţine speranţe de cîştig.

"Of, dacă Satan ar fi aici!" era gîndul ce nu mă mai părăsea. El este singurul în stare să inventeze ceva pentru cîştigul cauzei părintelui Peter.

Dar zilele treceau şi el nu apărea. Desigur nu mă îndoiam că părintele Peter va cîştiga şi va fi fericit pînă la sfîrşitul zilelor, căci aşa îmi dăduse Satan asigurări. Dar m-aş fi simţit mult mai liniştit, dacă Satan ar fi fost de faţă şi mi-ar fi spus cum va fi cîştigat procesul.

În sfîrşit, veni şi ziua hotărîtă pentru proces. Foarte mulţi oameni erau în sală, unii veniţi chiar de departe. Da. Toată lumea era acolo, cu excepţia acuzatului. Era prea slăbit ca să poată fi adus. Marget, însă, era acolo. Venise cu întreaga ei speranţă că se va face dreptate. De asemeni, pe masa judecătorului, se aflau şi monezile în cauză. Astrologul se afla în boxa martorilor, îmbrăcat cu hainele cele mai bune.

- Susţineţi în continuare că aceşti bani vă aparţin?
- Da.
- Cum au ajuns la dumneavoastră?
- I-am găsit pe drum, în timp ce mă întorceam dintr-o călătorie.
- Cînd?
- În urmă cu mai bine de doi ani.
- Ce aţi făcut cu ei?
- I-am adus acasă şi i-am ascuns într-un loc secret în observatorul meu, intenţionînd să caut păgubaşul.

- V-aţi străduit să-l găsiţi?

- Am făcut nenumărate cercetări de-a lungul cîtorva luni, dar nu am ajuns la nici un rezultat.

- Şi apoi?

- Am considerat că nu mai este nevoie să fac alte cercetări şi am hotărît să folosesc banii pentru orfelinat; îndeosebi pentru repararea aripei deteriorate dinspre mănăstirea de maici. Aşa că i-am luat din locul unde-i ascunsesem, i-am numărat să văd dacă lipseşte ceva, apoi...

- De ce v-aţi oprit? Continuaţi.

- Îmi pare rău să spun asta, dar tocmai terminasem de numărat şi de aşezat banii la locul lor cînd, întorcîndu-mă, l-am văzut pe părintele Peter, care stătea în spatele meu şi mă privea.

S-au auzit cîteva murmure în sală.

- Nu miroase a bine! ziceau unii.

- Ah, ce mare mincinos! replicau alţii.

Apoi judecătorul continuă.

- Lucrul ăsta v-a făcut să vă simţiţi în nesiguranţă şi să vă temeţi de soarta banilor?

- Nu. Nu m-am gîndit la nimic rău, atunci. Mai ales că părintele Peter venea de multe ori neanunţat la mine ca să-mi ceară mici ajutoare.

Marget se făcu roşie de indignare la auzul unei asemenea minciuni. Ea ştia prea bine ce părere are unchiul ei despre acest farsor şi de-abia se putea abţine să nu spună cu voce tare.

Judecătorul:

- Continuaţi.

- În ele din urmă m-am temut să investesc banii şi am crezut că e mai înţelept să aştept încă un an, timp în care să-mi continui investigaţiile. Cînd am auzit de norocul părintelui Peter, nu m-am gîndit la nimic rău. Nici chiar atunci cînd, după o zi sau două, am descoperit lipsa banilor. Totuşi, trei lucruri legate de banii aflaţi de părintele Peter m-au izbit, fiind într-o coincidenţă mult prea ciudată, cu dispariţia banilor mei.

- Vă rugăm să le numiţi.

- Părintele Peter şi-a găsit banii pe o potecă. Eu i-am găsit pe

ai mei pe drum. Banii găsiţi de el erau formaţi numai din ducaţi de aur. Ai mei, la fel. Părintele Peter a găsit o mie o sută şapte ducaţi. Eu, exact la fel.

Cu aceste cuvinte şi-a încheiat mărturia, care desigur impresionase vizibil curtea.

Wilhelm Meidling i-a pus cîteva întrebări, după care ne-a chemat pe noi să spunem ce ştim. Povestea noastră a stîrnit hohote de rîs. Ne simţeam tare rău din cauza asta, dar şi din cauză că Wilhelm îşi pierduse speranţa, iar decepţia lui se vedea.

Sărmanul băiat! Făcuse tot ce-i stătuse în putinţă! Simpatia ce-o stîrnise pentru sine nu se revărsa însă şi asupra clientului său. Părea greu pentru curte şi oameni să creadă povestea astrologului, luînd în considerare şi caracterul său. Dar povestea părintelui Peter era de-a dreptul imposibil de crezut.

Seppi şi cu mine eram deja la capătul răbdării cînd avocatul astrologului propuse, în bătaie de joc, să nu mai fim deranjaţi cu alte întrebări. Povestea noastră era prea delicată, susţinea el, iar noi sîntem prea importanţi ca să ne sîcăie. Chicotelile sălii le-am simţit aşa cum simţi sarea pe o rană deschisă. Apoi avocatul ţinu un mic discurs sarcastic în care luă atît de tare în bătaie de joc povestea noastră, numind-o imposibilă, prostească şi copilărească, încît zîmbetele celor din sală s-au transformat în hohote de rîs. Marget nu mai putu să îndure şi în cele din urmă izbucni în plîns.

În acel moment am simţit o stranie înfiorare. Satan stătea alături de Wilhelm! Doamne şi ce mare diferenţă între ei: Satan atît de încrezător, cu o privire strălucind de inteligenţă, pe cînd Wilhelm arăta şters şi deprimat.

Seppi şi cu mine am simţit deodată cum temerile noastre dispar. Ne gîndeam că dacă el ar depune mărturie, i-ar convinge pe toţi că negrul este alb şi albul negru, sau orice altă culoare ar fi dorit. Am privit în jur să vedem ce impresie face asupra oamenilor această apariţie, dar nimeni nu părea să-l fi observat. Atunci am înţeles: pentru ei Satan era invizibil.

În timp ce avocatul îşi rostea ultimele cuvinte, Satan a prins să se topească încet în înfăţişarea lui Wilhelm. Şi ce mai schimbare

ne-a fost dat să vedem, cînd spiritul lui a început să privească prin ochii lui Wilhelm.

Avocatul şi-a terminat pledoaria cu demnitate. A arătat spre bani şi a spus:

- Dragostea pentru ei este rădăcina tuturor relelor. Ei nasc minciuna din vremuri străvechi, iar acum recent sînt pătaţi de ruşinea propriei lor victorii: dezonorarea unui slujitor al domnului şi a celor doi tineri care au încercat să-l ajute. Dacă ar putea să vorbească, aceşti bani ar mărturisi că din toate cuceririle lor, aceasta este cea mai importantă şi mai patetică.

S-a aşezat.

Wilhelm s-a ridicat şi-a spus:

- Din mărturia acuzatorului am reţinut că banii au fost găsiţi de clientul său, în urmă cu doi ani. Domnule, dacă greşesc, vă rog să mă corectaţi.

Astrologul încuviinţă din cap că cele afirmate sînt exacte.

- Şi am mai înţeles, domnule avocat, că banii nu au dispărut de la clientul dumneavoastră la o anumită dată, în ultima lună a anului trecut. Ei bine, aşa stînd lucrurile, pot să dovedesc că nu aceştia sînt banii furaţi şi că ei nu îi aparţin astrologului.

- Nu, nu, este împotriva procedurii. Dacă aveaţi un astfel de martor trebuia să-l fi chemat înainte aici, să depună mărturie... Zicînd asta, judecătorul principal s-a întors să se consulte cu ceilalţi judecători. În acelaşi timp, avocatul acuzării protesta vehement împotriva audierii de noi martori.

Judecătorii, însă, au fost de acord cu cererea lui Wilhelm.

Wilhelm, foarte calm, începu să vorbească:

- Nu este vorba de un martor nou. Martorul este aici şi în parte a fost cercetat. Mă refer la monezi.

- La monezi? Ce poate spune o monedă?

- Poate vorbi şi poate dovedi că nu i-a aparţinut astrologului. Dacă veţi citi pe ea data apariţiei, vă veţi da seama că nici nu era fabricată în decembrie anul trecut.

Şi aşa era! Ce mai rumoare printre judecători, în timp ce împreună cu avocatul examinau monezile.

Publicul era plin de admiraţie faţă de Wilhelm, pentru perspicacitatea ce-o dovedise în descoperirea unui argument imbatabil.

Liniştea a fost restaurată şi tribunalul s-a pronunţat:

- Toate monezile, înafară de patru, sînt din acest an. Tribunalul este sincer mîhnit şi îşi exprimă regretul că un om nevinovat, printr-o greşeală inadmisibilă, a suferit pe nedrept detenţia şi umilinţa. Declarăm cazul încheiat.

Curtea s-a ridicat şi majoritatea oamenilor din audienţă au venit în faţă, să-i strîngă mîinile lui Marget, să o felicite, să dea mîna cu Wilhelm şi să îl îmbrăţişeze.

Satan a ieşit încet afară din Wilhelm, dar a rămas pe loc, privind în jur cu interes, la oamenii ce treceau prin el fără să-şi dea seama.

Wilhelm nu putea să-şi explice cum i-a venit ideea cu data de pe monezi în ultimul moment şi nu mai devreme; el spunea c-a simţit asupra lui, dintr-odată, o inspiraţie şi c-a spus-o fără nici o ezitare, deşi el nu examinase monezile, fiind totuşi convins că susţinea adevărul.

Îi făcea cinste această mărturisire. Un altul ar fi spus, desigur, că avusese ideeaa dinainte pregătită şi-a aşteptat pînă în ultimul moment doar ca să producă o răsturnare spectaculoasă a procesului.

Astrologul a părăsit sala, murmurînd nemulţumit, iar Solomon Isaacs s-a grăbit să-şi ia banii şi să plece cu ei.

A dispărut şi Satan. Eram convins că s-a dus la închisoare să îi spună prizonierului, noutăţile; şi aveam dreptate.

Marget, împreună cu noi a alergat într-un suflet spre închisoare. Dar Satan fusese deja acolo. El a apărut în faţa acelui bătrîn, exclamînd:

- Curtea a pronunţat sentinţa. Eşti încriminat pentru hoţie pe totdeauna!

Şocul i-a zdruncinat bătrînului preot, minţile. Cînd am ajuns noi, zece minute mai tîrziu, acesta umbla în sus şi în jos cu paşi marţiali, dădea diferite ordine, nu mai ştiu cărui contabil sau şef de închisoare numindu-şi supuşii: mare şambelan, prinţul cutare

sau prinţul cutare, amiralul flotei, mareşalul armatelor de uscat; era fericit ca o pasăre; se credea împăratul.

Marget s-a aruncat plîngînd la pieptul lui, iar noi, la rîndul nostru, ne simţeam inimile zdrobite de durere.

A recunoscut-o pe Marget, dar nu înţelegea de ce plînge. A mîngîiat-o cu drag pe creştet:

- Nu trebuie să plîngi, draga mea, gîndeşte-te sînt martori de faţă. Nu este cuviincios pentru o prinţesă. Spune-mi necazul tău şi va fi rezolvat. Nu există ceva ce împăratul să nu poată face.

A privit în jur şi-a zărit-o pe Ursula cu ochii în lacrimi.

- Şi cu tine ce se întîmplă?

Printre sughiţuri ea a încercat să-i explice că este distrusă să-l vadă "astfel".

El a reflectat o vreme, apoi a murmurat ca pentru sine:

- Numai bătrîna ducesă de Dowager mai fornăie aşa şi nu poţi înţelege nimic din ce spune.

Privirile i-au căzut asupra lui Wilhelm:

- Oh, prinţul Indiei! Sînt convins că prinţesa moştenitoare este mîhnită din cauza ta. Lacrimile ei trebuie să se usuce. Nu voi mai sta în calea fericirii voastre. Prinţul trebuie să împartă tronul cu tine, iar tu, la rîndul tău, îl vei moşteni pe-al meu. Ei, micuţă, eşti mulţumită? Acum poţi zîmbi, nu-i aşa? A mîngîiat-o şi a sărutat-o pe Marget, iar nouă ne-a dăruit nenumărate regate, ţinuturi, aur şi alte asemenea daruri regeşti.

Am fost obligaţi să părăsim închisoarea împreună cu el. Păşea pe drum ca un împărat. Mulţimea, văzînd cît de mult îşi doreşte să fie aclamat, spre hazul ei, i-a făcut pe plac. El, la rîndul lui, răspundea cu gesturi condescendente şi zîmbete graţioase, iar din cînd în cînd ridica mîna:

- Dumnezeu să te binecuvînteze, popor al meu!

Ceva mai dureros şi mai înduioşător nu văzusem pînă atunci. Marget şi Ursula au plîns tot drumul.

În drum spre casa mea l-am întîlnit pe Satan şi i-am reproşat că m-a minţit. Nu s-a supărat şi mi-a răspuns simplu:

- Greşeşti! Am spus numai adevărul. Am promis că va fi fericit pînă la sfîrşitul zilelor, şi va fi. El se crede cu adevărat împăratul,

şi mîndria şi fericirea lui vor dura pînă la capăt. El este acum şi va rămîne singurul om pe deplin fericit din acest regat.

- Dar felul în care ai făcut-o, Satan, felul?! Nu o puteai face fără să-l lipseşti de raţiune?

Era greu să-l iriţi pe Satan, dar cred că vorbele mele au reuşit.

- Nătărăule! Eşti atît de ignorant, încît să nu fi observat pînă acum că sănătatea mintală şi fericirea reprezintă o combinaţie imposibilă? Nici un om normal la cap nu poate fi fericit. Pentru ei viaţa este o spaimă continuă. Numai nebunii pot fi fericiţi. Şi nici ăştia toţi. Fericiţi sînt numai cei care se cred regi sau dumnezei, ceilalţi sînt la fel de nefericiţi ca şi cei sănătoşi la minte. I-am luat acestui om, Peter, ceea ce rasa voastră numeşte Minte, şi i-am înlocuit-o cu o ficţiune, argintîndu-i astfel viaţa. Ai văzut rezultatul. Şi mai şi critici! Am spus că-l voi face fericit pentru totdeauna şi m-am ţinut de cuvînt. L-am făcut fericit în singurul mod în care poate fi fericit un muritor. Şi nu eşti mulţumit. Mi se pare că această rasă este foarte greu de mulţumit.

Asta era, înţelegeţi? Se pare că Satan nu ştia alt mod de a face bine unei persoane, decît omorînd-o, sau luîndu-i minţile!

Mi-am cerut scuze, aşa cum am putut, dar înlăuntrul meu, la vremea aceea, nu dădeam prea multe parale pe felul său de-a face un om fericit.

Curînd am pornit împreună cu Satan într-o călătorie în India. Ne-am oprit într-o mică cetate şi priveam un scamator care îşi făcea jocul în faţa băştinaşilor. Trucurile lui erau minunate, dar eu ştiam că Satan îl putea întrece, aşa că l-am rugat să o facă. El a acceptat. S-a transformat într-un indian cu turban şi sari, oferindu-mi posibilitatea - bineînţeles printr-o vrajă - de a înţelege limba în care vorbea.

Scamatorul a arătat oamenilor o sămînţă pe care a îngropat-o într-un vas cu pămînt. Apoi a acoperit vasul cu o cîrpă neagră. În zece minute, cîrpa, împinsă de ceva din interiorul vasului, s-a ridicat la jumătate de metru înălţime, iar cînd a fost dată şa o parte, a apărut un mic copac, cu frunze şi fructe. Am fost serviţi cu acele fructe. Erau într-adevăr foarte bune. Satan însă a întrerupt degustatul fructelor, zicînd:

- De ce ai acoperit vasul? Oare nu poţi face copacul să crească la lumina zilei?

- Nu, spuse scamatorul. Nimeni nu poate să facă asta.

- Hm, eşti un biet începător şi nu îţi cunoşti meseria. Dă-mi sămînţa! Am să-ţi arăt că se poate.

A luat sămînţa, după care a întrebat:

- Ce să fac să răsară din ea?

- Este o sămînţă de cireş. Cu siguranţă va răsări numai un cireş.

- A, nu, nu ai dreptate. Orice novice poate face asta. N-ar fi mai bine să fac să răsară un portocal din ea?

- Ba da, spuse scamatorul, şi-a început să rîdă.

- Şi să-l fac să rodească şi alte fructe înafară de portocale?

- Dacă Dumnezeu vrea!... Şi toţi au izbucnit în rîs.

Satan a pus sămînţa în pămînt, după care a spus:

- Rodeşte!

Din pămînt a ţîşnit un firicel de iarbă care a început să crească, să crească atît de repede, încît în cinci minute s-a transformat într-un pom mare, umbrindu-ne.

Un murmur de mirare s-a stîrnit în rîndul oamenilor, în timp ce priveau minunea: crengile erau încărcate cu fructe de toate soiurile: portocale, pere, banane, piersici, cireşe, prune, şi altele, şi altele...

Au fost aduse coşuri şi oamenii au început să culeagă fructele. Apoi oamenii s-au strîns în jurul lui Satan, au îngenuncheat şi în timp ce-i sărutau mîna îl numeau regele scamatorilor.

Vestea s-a răspîndit repede prin cetate şi toţi veneau în fugă să vadă minunea - fără să uite, însă, a aduce şi coşuri cu ei.

Pomul făcea faţă destul de bine cerinţelor, pe măsură ce i se culegeau fructele, scotea altele. Au fost încărcate sute de coşuri, însă fructele nu se mai terminau.

În cele din urmă, un individ îmbrăcat în alb a început să ţipe cu mînie:

- La o parte! Faceţi loc, cîinilor! Pomul se află pe pămîntul meu şi este proprietatea mea.

Oamenii au pus jos coşurile şi s-au retras cu umilinţă. Satan a

făcut o plecăciune în faţa individului şi cu foarte mult respect, a spus:

- Vă rog să-i lăsaţi să se bucure pentru o oră. Doar atît. O oră, nu mai mult. După aceea le puteţi interzice. Şi veţi avea atîtea fructe, dumneavoastră şi întregul ţinut, încît nu le veţi putea consuma într-un an.

Asta l-a făcut pe străin să devină foarte furios şi a început iarăşi să ţipe:

- Cine eşti tu, măi vagabondule, să le spui oamenilor ce am şi ce nu am voie să fac? Şi l-a lovit pe Satan cu bastonul - gafă urmată din păcate de-o alta: de un picior în fund.

În acea clipă, fructele s-au uscat şi frunzele au căzut.

Străinul a rămas înmărmurit, în timp ce Satan îi spuse:

- Ai mare grijă de acest pom, căci sănătatea lui şi a ta sînt una de-acum înainte. Nu va mai da rod, decît dacă îl vei îngriji bine. Atunci va trăi şi vei trăi şi tu. Va trebui să-l uzi la rădăcină din oră în oră în fiecare noapte şi numai tu va trebui să faci lucrul acesta. Nu vei avea voie să pui pe altcineva la treaba asta şi nici s-o faci ziua, căci nu va avea efect. Dacă într-o noapte vei sări peste o singură oră, pomul va muri, şi tu de asemeni. Nu mai ai voie să părăseşti acest loc, căci nu-ţi vei putea duce datoria la bun sfîrşit. Nu te angaja la nimic care să te cheme în altă parte, pentru că nu vei putea-o scoate la capăt. Şi mai ales te sfătuiesc să nu închiriezi sau vinzi acest loc.

În timp ce străinul stătea uluit şi se uita ca prostul la Satan, noi ne-am făcut nevăzuţi şi ne-am trezit în Ceylon. Aici am reflectat o clipă la cele întîmplate şi am spus:

- Satan, i-ai hărăzit o viaţă tare grea.

- Da, cred că ai dreptate. Amicul nostru nu va mai avea parte de odihnă!

Aşa am zburat împreună din loc în loc, făcînd înconjorul întregii lumi. Satan mi-a arătat sute de minunăţi, cele mai multe din păcate reflectînd într-un fel sau altul slăbiciunea şi trivialitatea semineţei noastre. Asistam aproape în fiecare zi la asemenea lucruri şi eram convins că Satan nu le făcea din răutate, ci doar

din amuzament și dintr-un interes ce ar putea fi comparat cu cel al unui naturalist care studiază un insectar.

CAPITOLUL XI

De-a lungul unui an întreg Satan şi-a continuat vizitele, dar în cele din urmă ele au început să se rărească, iar apoi, un timp îndelungat, n-a mai venit deloc.

Asta m-a făcut să mă simt singur şi foarte trist. Mă gîndeam că îşi pierduse interesul faţă de lumea noastră măruntă. În sfîrşit, într-o zi cînd a apărut am fost atît de fericit, dar din păcate pentru foarte scurt timp. Venise să-şi ia rămas bun, chiar el mi-a spus-o. Era despărţirea definitivă. Avea de făcut cercetări şi în alte puncte ale universului, aşa cum spunea el, cercetări care-l vor ţine ocupat o vreme destul de îndelungată. Atît de îndelungată, încît eu no voi fi în stare să-i aştept reîntoarcerea.

- Pleci şi nu te vei mai întoarce niciodată?

- Da. Ne-am simţit bine împreună. Dar acum trebuie să plec şi niciodată nu ne vom mai revedea.

- În această viaţă, Satan, dar în cealaltă? În cealaltă ne vom întîlni cu siguranţă.

Incet, abia şoptit, Satan mi-a spus:

- Nu există!

Un soi de furtună mi-a tulburat sufletul la auzul acestor vorbe incredibile. Dar el a continuat:

- Theodor, nu ai bănuit asta niciodată?

- Nu, cum puteam? Dar dacă este adevărat...

- Este.

- Dar... dar... am văzut-o de-adevăratelea... aşa că...

- A fost o impresie. Nu există de-adevăratelea.

Simţeam că nu mai pot să respir:

- O impresie? O impre...

- Viaţa însăşi este doar o iluzie, un vis.

Era electrizant. Dumnezeule! Mă gîndisem la acest lucru de nenumărate ori înainte.

- Nimic nu există - totul este un vis. Dumnezeu, om, lumea, soarele, luna, răceala stelelor; vis - totul este vis. Nu există. Existenţa nimicului salvează goliciunea spaţiului şi pe tine.

- Pe mine?

- Iar tu nu eşti tu. Nu ai trup, nu ai sînge, nu ai oase, eşti doar un gînd. Eu însumi nu exist. Nu sînt decît un vis, visul tău, creaţia imaginaţiei tale. În clipa cînd vei realiza acest lucru, mă vei şterge din gîndurile tale şi eu mă voi topi în neant, în neantul de unde m-ai adus... Simt cum mă topesc, cum mă pierd. În scurt timp vei fi singur în acest spaţiu. Fără prieteni, pentru totdeauna. Dar eu, bietul tău servitor, te-am scăpat de tine însuţi, făcîndu-te liber. Visează alte vise şi visează-le mai bine.

Înţelegi acum că toate aceste lucruri sînt posibile doar în vis? Înţelegi că sînt simple nebunii, creaţii stranii ale imaginaţiei, frisoane ale minţii lipsite de luciditate, într-un cuvînt, un vis - şi tu, făuritorul lui? Este o adevărată vrajă care am făcut-o pentru tine. Nu există Dumnezeu. Nu există Univers. Nu există Rasă Umană. Nu există Rai. Nu există Iad. Totul este un vis grotesc şi nebunesc. Nimic nu există înafară de tine. Iar tu nu eşti decît un gînd - un gînd vagabond, lipsit de importanţă, de casă, părăsit de eternitatea pustie.

S-a destrămat, lăsîndu-mă palid şi mut, căci ştiam şi realizam că tot ce-a spus este adevărat.

Tiparul executat la tipografia
GLORIA Cluj

Preț 52 lei

ISBN 973-95510-0-9